

Hällristningarna på Orust

Tommy Andersson & Andreas Toreld

Med förord av Aina Barnevik

Arkeologisk rapport 9

Stiftelsen för dokumentation av Bohusläns hällristningar

Vitlycke museum

Tack till:

Orust Sparbank
Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur
Länsstyrelsen Västra Götalands län, Kulturmiljöenheten
Svenskt Hällristnings Forsknings Arkiv (SHFA)
Frontbilar AB

Dokumentation: Tommy Andersson och Andreas Toreld
Projektledare: Martin Östholm
Foto: Andreas Toreld
Digital bearbetning av kalkeringar: Tommy Andersson
Medhjälpare vid inventering och dokumentation: Aina Barnevik, Sven-Gunnar
Broström, Kenneth Ihrestam och Martin Toresson
Skanning: Svenskt hällristningsforskningsarkiv, SHFA
Layout: Johannes Horn
Översättning: David Jeffery

Stiftelsen för dokumentation av Bohusläns hällristningar, styrelsen:

Instiftare: Aina Barnevik
Ordförande: Lasse Bengtsson
Sekreterare: Tommy Andersson
Ledamot: Åsa Torstensson
Ledamot: Olof Kärnsund
Ledamot: Jarl Nordblad

Stiftelsen för dokumentation av
Bohusläns hällristningar www.hallristning.se

Xxxx, Göteborg, 2014 ISSN: 1401-9078

Förord

Under min uppväxt på Orust grubblade jag inte mycket över öns förgångna. Jag längtade i likhet med en del av mina skolkamrater efter en framtid långt därifrån. Vi cyklade ner till Ellös för att bada men kände inte till det drygt meterlånga bronssvärd som hittats där i vattnet. Det är ett av de finaste i landet och en kopia visas nu på Vitlycke museum. När vi efter badet kämpade uppför Huseby Klev med våra cyklar var vi totalt omedvetna om eller åtminstone likgiltiga inför omgivningens mångtusenåriga historia. Hagadösen och gånggriften i Leby kände jag till, men först på senare år har jag insett att trakten runt Tegneby kyrka har de flesta megalitgravarna i hela Bohuslän. Dessa är alltså ca 5.500 år gamla och under lika lång tid kan människor ha levt och odlat på den gård som var mitt barndomshem. Hembygdshistoria var alltså inte något som fångade mitt intresse och kanske inte historia heller. Men hällristningar, fick vi lära oss, fanns i Tanum, närmare bestämt i Vitlycke, och dit åkte vi på skolresa. Det var nog snarare resan i sig än de imålade klipphällarna, som fastnade i minnet, men kanske såddes redan då ett frö till det, som jag nu betraktar som en allt angelägnare uppgift, nämligen att få till stånd en så omfattande och tillförlitlig dokumentation av Bohusläns hällristningar, som dagens forskning och teknik över huvud taget medger. Naturligtvis finns det all anledning att tro att morgondagens arkeologiska metoder är ännu bättre, men mot detta står att själva underlaget för dokumentationen håller på att försvinna. Mitt intresse för dessa bronsålderns märkliga budskap på berghällarna väcktes alltså långt senare i livet. Familjen köpte på 1970-talet ett sommarhus i Tanum. Hällristningarna kring Vitlycke var ett givet utflyktsmål, när vi hade gäster, och jag besökte allt som oftast Aspeberget och såg från år till år hur bilderna blev allt otydligare i takt med att berget vittrade. En höstkväll för drygt 30 år sedan deltog jag och barnen i en guidad nattvandring, som anordnades av Vitlycke museum, och det är den vandringen jag räknar som det egentliga upphovet till ett av mitt livs stora intressen. Jag blev den kvällen fullkomligt fascinerad av den unika bildvärld, som omgav oss, men som tyvärr hotades av utplåning. Sedan dess har jag skaffat mig större vetande om bronsåldern i allmänhet och hällristningar i synnerhet, men magin och fascinationen från denna min första nattvandring finns kvar.

I mitten på 1990-talet bildade jag tillsammans med arkeologerna Jarl Nordbladh och Lasse Bengtsson en stiftelse med syftet att för eftervärlden dokumentera våra bohuslänska hällristningar, medan de fortfarande var synliga. Vi började arbetet lite försiktigt i Tossene och Askum och har sedan betat av socken efter socken under våra veckor i fält under höst och vår. Stiftelsen har efter hand fått förstärkning av flera kvalificerade medlemmar och den utför ett viktigt arbete. Tidigare kända bil-

der har dokumenterats, vilket ibland medfört kompletteringar eller om-
tolkningar av tillgänglig information. Många nyfynd har gjorts. Nu är t
ex Backa i Brastad socken nära Lysekil och Lökeberg i Munkedal inven-
terade. Dessa lokaler kan i sin bildrikedom jämföras med Vitlycke och
innehåller information, som kan ge oss nya kunskaper om bronsålderns
samhälle. Min barndoms likgiltighet för Orust och min hembygd har
med åren ersatts av en allt djupare känd lokalpatriotism och en stolthet
över att komma från en trakt med en så lång och rik historia som gra-
var, rösen och boplatser runt Tegneby bär vittne om. Lite störande var
det dock att Orust i jämförelse med Tjörn var så fattigt på hällristningar.
När vi så småningom, tack vare generösa bidrag från Stena Stiftelsen och
Orusts Sparbank, där jag för övrigt arbetade somrar och jullov under min
gymnasietid, kunde ägna två hela höstsåsonger åt nyletande och doku-
mentation på Orust, var det för mig personligen några extra spännande
veckor. Jag deltog ofta i arbetet och gladdes åt varenda skålgrop. Särskilt
lycklig blev jag, när vi hittade en åkerholme i Rålanda, nära mitt föräld-
rahem, täckt av skålgropar och rännor. Slätten runt Tegneby kyrka var,
som kunde förmodas, särskilt rik på ristningar (dock inga med figurer).
Bilderna av Tegneby som välmående bygd och som religiöst centrum un-
der tusentals år förstärktes därmed ytterligare. Trots över etthundra
nyfunna hällristningsytor på Orust har Tjörn fortfarande fler figurris-
tingar. Det får vi leva med. Några figurer har vi dock: vid Ödsmål i Torp
socken, Svanesund i Långelanda socken och Hoga i Stala socken. Kanske
är det också så att den i inventeringen påvisade bristen på hällristning-
ar i "lämpliga" lägen kan utgöra en viktig bit i det arkeologiska pusslet.
Jämförda med pampiga megalitgravar och ståtliga bronsåldersrösen kan
alla dessa små bergknallar med sina inknackade gåtfulla tecken te sig
obetydliga och oviktiga. Men de innehåller ändå ett budskap, som, även
om vi idag inte kan tolka dem, obestriddligen har varit avsedda att ses och
förstås. Jag känner glädje och tillfredsställelse över att ha fått vara med
och berika vetandet om min hembygds förgångna och möjliggöra en
framtida tolkning av tecken, som, även om de ristats i sten, nu riskerar
att utplånas bortom all kunskap.

Aina Barnevik

Aina Barnevik målar Tegneby 523, på Rålanda.

Preface

When I was growing up on Orust I gave little thought to the island's past. Just like some of my school friends, I longed for a future faraway. We used to cycle down to Ellös to go bathing but did not know about the bronze sword more than a metre in length that was found in the water there. It is one of the finest in the country and a copy of it is now on display at the Vitlycke museum. After bathing and struggling back up Huseby Klev on our bicycles we were completely unaware of, or at least indifferent to, the many thousands of years of history all around us. I knew about Hagadösen and the passage grave at Leby but it is only in the last few years I came to realize that the area around Tegneby church has the greatest number of Megalithic graves in the whole of Bohuslän. These are about 5,5000 years old which means for all of that time people could have lived and worked on the farm that was my childhood home. The history of the local area was therefore not exactly something that caught my interest and perhaps not history in general either. Rock carvings, though, we learned could be found at Tanum or, to be more accurate, at Vitlycke which is where we went on school trips. It was probably the journey itself rather than the painted rock faces that stayed in my memory. Nevertheless, perhaps a seed was sown back then about something that I now see as an increasingly urgent task, namely, the carrying out of the most comprehensive and reliable documentation of Bohuslän's rock carvings that the research methods and technology of today can provide. Of course there is every reason to believe that archaeological methods in the future will be even better but against that is the fact that the actual subject of the documentation is in the process of disappearing.

My interest in these strange Bronze Age messages on the rock faces was aroused a lot later in life. My family bought a summer house in Tanum in the 1970s. The rock carvings around Vitlycke were an obvious outing when we had guests and every so often I visited Aspeberget and noticed how the carvings became more and more indistinct from one year to the next in pace with the erosion of the rocks. One autumn evening, about 30 years ago, the children and I took part in a guided night time tour that was arranged by the Vitlycke museum and it is that tour that I see as the real beginning of one of my life's greatest interests. That evening I became completely fascinated by this unique world of imagery that surrounded us but which was unfortunately being threatened by obliteration. Since then I have acquired much more knowledge about the Bronze Age in general and rock carvings in particular but the magic and the fascination from just that first evening tour remains.

In the middle of the 1990s, together with the archaeologists Jarl Nordbladh and Lasse Bengtsson, I formed a foundation with the purpose of preserving for posterity our rock carvings in Bohuslän while they were

still visible. We started work little by little in Tossene and Askum and then continued on to parish after parish during our weeks in the field in the autumn and spring. The foundation has steadily been reinforced by several qualified members and it is carrying out an important task. Previously known carvings have been documented which sometimes has lead to the complementing or reinterpretation of the available information. Many new finds have also been made. Currently, for example, Backa in Brastad parish near Lysekil and Lökeberg in Munkedal are being documented. These localities can, with their richness of imagery, be compared to Vitlycke and contain information that can provide us with new information about Bronze Age society. My childhood indifference about Orust and my local area has over the years been replaced with an ever deepening feeling of patriotism and pride about coming from a region with such a long and rich history that the graves, cairns and settlements around Tegneby testify to. It was a little disturbing though that Orust, compared to Tjörn, was so poor in rock carvings. Thanks to the generous help from the Stena Foundation and the Orust Sparbank where I had worked in the summers and during the Christmas holidays in my high school years, we could eventually devote two complete autumn seasons towards new searches and documentation on Orust. These were for me personally some decidedly exciting weeks. I often took part in the work and was thrilled by every cup mark. I was particularly pleased when we found a rocky outcrop in Rålanda, close to my parents' home, covered in cup marks and grooves. The plain around Tegneby church was, as might be supposed, particularly rich in carvings (though none of them were figures). The picture of Tegneby as a flourishing community and as a religious centre for thousands of years was thereby reinforced even further. Despite over 100 newly found rock carvings on Orust, Tjörn still has more carvings of figures and that is something we must accept. We have some figures though: at Ödsmål in Torp parish, Svanesund in Långelanda parish and Hoga in Stala parish. Perhaps it is also true that the lack of rock carvings in 'suitable' locations indicated by the inventory could contribute an important piece in the archaeological puzzle. Compared to the magnificent Megalithic graves and the grand Bronze Age cairns, all these lesser rocky surfaces with their mysterious carved symbols can seem insignificant and unimportant. They do, however, contain messages that even though we cannot interpret them today, were indisputably intended to be seen and understood. I feel pleased and gratified about having been involved in adding to the knowledge about my local area's past and about making it possible for the future interpretation of the marks that, even though they were carved in stone, now risk being obliterated beyond all knowledge.

Aina Barnevik

Hällristningar på Orust

Hällristningar är figurer, tecken och symboler, vilka är inknackade i berg-hällar och stenar. Majoriteten av hällristningarna består av skålgropar, små runda, skålformade gropar. De vanligaste föreställande figurerna är skepp, följt av människofigurer och djurfigurer. Andra vanliga figurer är fotsulor och hjulkors.

Hällristningarna i Bohuslän är till absolut övervägande del gjorda under bronsålder, främst den yngre delen. En mindre del av hällristningarna är från äldre bronsålder respektive den tidigaste delen av järnåldern. Beträffande skålgroparna är dessa svårare att datera, en del menar att de äldsta är gjorda redan på stenåldern, och många tror att man gjort skålgropar långt in i järnåldern.

Man brukar säga att bronsåldern börjar 1700 före vår tidräkning (fvt), och slutar 500 fvt. Bronsåldern delas upp i äldre bronsålder, 1700-1100 fvt och yngre bronsålder, 1100-500 fvt. Man kan även dela upp bronsåldern i sex olika perioder, I-VI. Periodindelningen bygger på den ornamentik som finns på bronsföremål.

Orust i mellersta Bohuslän på Sveriges tredje största ö efter Gotland och Öland. Tillsammans med ett antal kringliggande öar, såsom Käringön, Gullholmen, Malö och Lyrön m. fl., bildar den Orusts kommun.

Berggrunden på Orust består till större delen av grå gnejs, stundtals med inslag av röd gnejs. I söder finns ett område med gnejsgranit kring Kalvöfjorden och Stigfjorden, medan ren granit helt saknas.

Hällristningarna på Orust

På Orust finns 155 fornlämningsnummer bestående av hällristningar, varav ca 150 är rena skålgropsförekomster. Av dessa är 20 skålgropsförekomster av annan typ än traditionella skålgropar, undersökta och borttagna, förstörda eller uppgifter om hällristningar.

Att använda fornlämningsnummer i statistik innebär vissa svårigheter, eftersom det ursprungligen är en kartteknisk term som utgörs av en markering på Ekonomiska kartan i skala 1:10000. Markeringen kan bestå av en punkt, linje eller yta. Markeringarna har inget med antalet av fornminnen att göra. Ett fornlämningsnummer kan därför utgöras av en enstaka skålgrop, eller ett hällristningsområde på flera hundra kvadratmeter.

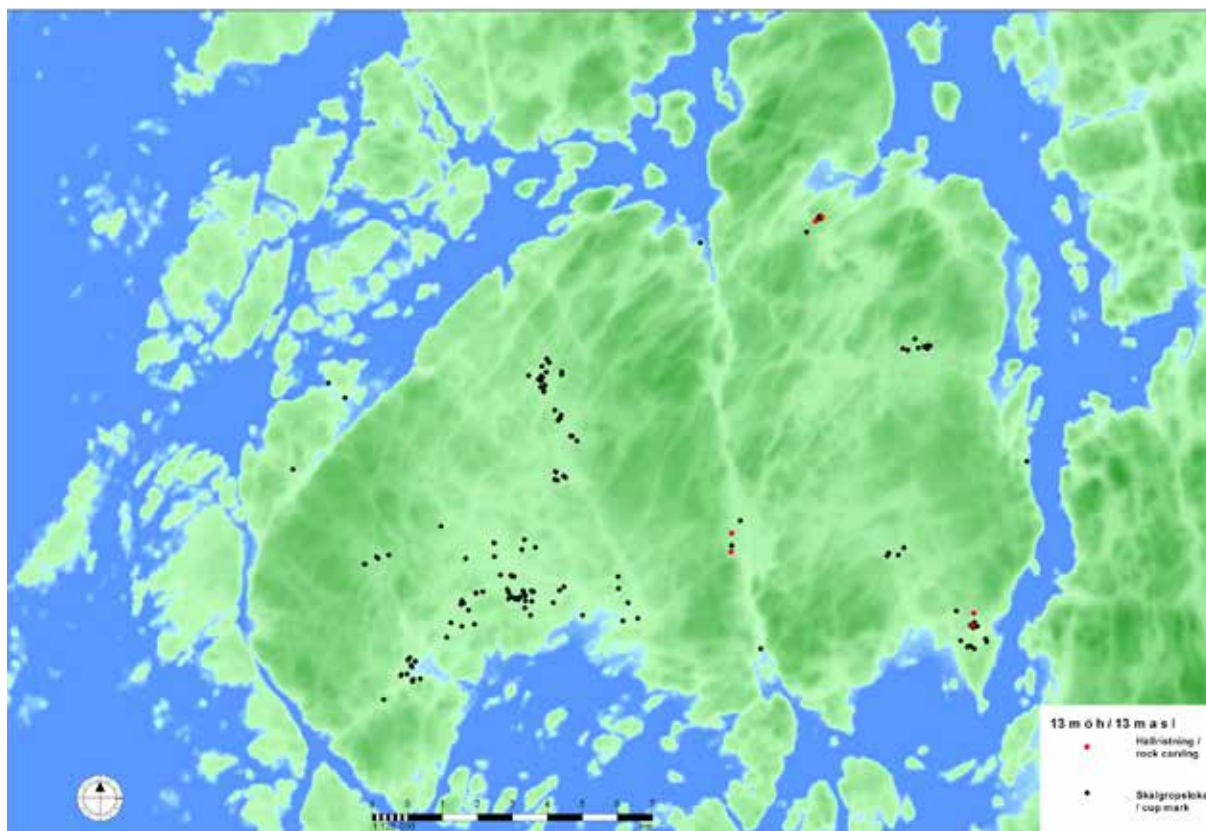
Med hällristningsyta menar vi en väl sammanhållen yta med en eller flera hällristningsfigurer, som är väl avgränsad mot andra hällristningsytor genom avstånd, sprickor eller andra formationer i berget eller landskapet. Om två eller fler ytor ligger på vad vi bedömer vara samma berghäll

eller på annat sätt hör samman med varandra, redovisas dessa som ett fornlämningsnummer med flera olika ytor.

När detta skrivs finns det 192 kända hållristningsytor på Orust. Av dessa är 10 ytor undersökta och borttagna eller förstörda. Av de undersökta och borttagna ytorna är 5 lossprängda och bevarade på annan plats än den ursprungliga.

Antalet hållristningsfigurer, tecken och symboler på Orust är fördelade enligt följande. Det finns 2175 kända skålgropar, varav de flesta är runda, medan ca 25 är ovala. Ett mindre antal av skålgroparna är sammanbundna med kortare rännor, eller har kortare skaft, i regel 2-5 cm långa. Därutöver förekommer det ca 20 ovala, något större, fördjupningar, bäckenformiga figurer eller andra större uthuggningar av skålgropskaraktär. Därtill finns det tre ytor med sammanlagt 16 rännor, 15-120 cm långa, med profil som skålgropar.

Utöver skålgropar, ovala fördjupningar och rännor finns det på ön 35 fotsulor, alla på samma håll; 4 skepp och 3 obestämbara figurer som kan vara skepp; 3 människofigurer; samt 1 kort böjd linje runt en skålgrop, vilket skulle kunna vara en så kallad "cup and ring".

Karta över Orust med strandlinjen 13 m över nuvarande havsytta, vilket motsvarar början av bronsåldern. Svarta prickar är skålgropsristningar och röda prickar är figurristningar. Kartan gjord av Benjamin Grahn-Danileson.

Kort historik

Första gången några hällristningar på Orust beskrivs är av Emil Ekhoﬀ i "Bidrag till kännedom om Bohusläns fornminnen och historia" år 1880. Vid Ekhoﬀs inventering registrerades 6 skålgropsristningar, varav 1 senare tolkats som naturbildning, samt hällen med fotsulor i Långelanda socken.

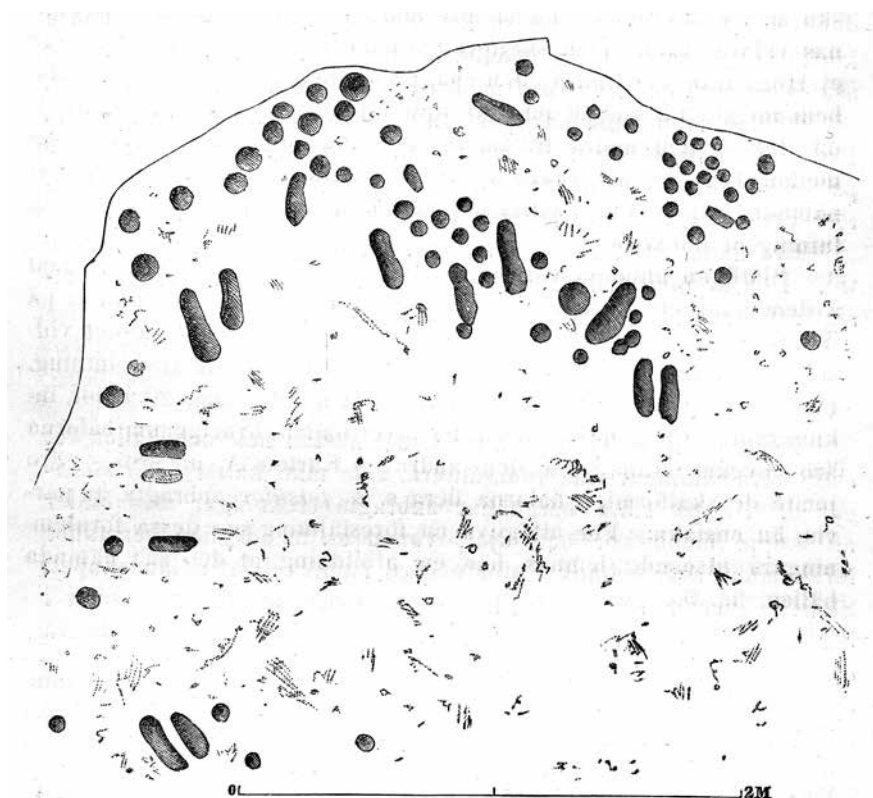

Fig. 9. Hällristning på Ängås egor i Långelanda socken.

Långelanda 83:1, avbildad av E. Ekhoﬀ år 1880.

I början av 1980-talet fanns enligt prästen Johan Pettersson knappt 50 kända hällristningar på Orust, varav de flesta, ett 30-tal, i Tegneby socken. Alla utgjordes av skålgropar, med undantag av den sedan tidigt kända fotsuleristningen i Långelanda socken. Vid denna tid gjorde Pettersson några rekognoseringar på Orust, och det visade sig vara lätt att hitta nya ristningar. Sålunda fann han ett 20-tal förut okända ristningar, samtliga i redan kända ristningsområden.

År 1989 fanns det enligt arkeolog Ulf Bertilsson 41 kända skålgropsförekomster, fotsuleristningen, samt två ytor med skepp. Av skålgropsförekomsterna hade fler än hälften upptäckts efter 1969.

Under sammanlagt 10 veckor på höstarna åren 2011 och 2012, inventerades och dokumenterades hela Orust av "Stiftelsen för dokumentation av Bohusläns hällristningar". Inventeringen resulterade i 78 nya fornlämningsnummer och 107 nya hällristningsytor.

Skålgropar, ovala och rännformiga fördjupningar

"Av alla tecken och figurer på hällristningarna är skålgroparna talrikast och vidast spridda. De kan vara olika stora samt uppträda ensamma eller i till synes oregelbunda hopar, utan beröring med varandra eller förenade i rader och led", skriver Åke Fredsjö. Av Orusts 192 kända hällristningsytor är 184 rena skålgropsytor och av ca 1250 kända hällristningsfigurer, tecken och symboler är ca 1175 skålgropar.

En grundläggande fråga beträffande skålgroparna, är huruvida de skall förstås som en bild eller en symbol liksom "vanliga" hällristningsfigurer. Eller om skålgropen har haft en rent praktisk betydelse, till exempel som offergrop.

Skålgropar kan delas in i olika typer och grupperas på olika sätt, beroende på den frågeställning man har. Med utgångspunkt från topografiska lägen och skålgroparnas utseende har vi valt att göra följande tre grupperingar av skålgroparna på Orust.

Grupp 1

Skålgropar belägna på mer eller mindre kraftigt sluttande berghällar, ofta tillsammans med andra hällristningsfigurer, men lika ofta som rena skålgropshällar. Inte sällan är dessa hällar vattenöversilade. Hällarna ligger påfallande ofta i kanten av lerdalar, med exponering ut mot den odlade slätten. Groparna kan emellanåt vara ganska glest spridda över hällen. Dessa skålgropar ger intryck av att ha en betydligt grundare profil än de övriga två grupperna. De är nästan aldrig ovala, och mycket sällan sammanbundna med rännor. Det brukar inte heller finnas några rännformiga fördjupningar på dessa hällar. Skålgropar av denna typ förefaller vara en variant av "vanliga" hällristningar med figurer, det vill säga, de kan betraktas som en bild eller symbol.

Exempel på grupp 1 är följande hällristningar:

Långelanda 139:2

Hällen, som är bortsprängd, skall enligt äldre beskrivningar ha innehållit skålgropar och fotsulor. Enligt äldre privatfoton som vi fått tillgång till, skulle det också funnits ett skepp ristat på hällen. Tråkigt nog så skulle vi inte få möjlighet att dokumentera denna intressanta häll. Så trodde vi i alla fall. Men kort därefter fick vi veta att en avgjutning av hällen fanns

uppsatt som dekoration på en vägg inne i det intilliggande äldreboendet. Avgjutningen visade att det troligen bara funnits skålgropar på hällen. Av en tillfällighet fick vi några dagar senare veta att hällristningen var bevarad och låg i en parkanläggning inte långt från den ursprungliga platsen. Med hjälp av de äldre foton vi fått låna, kunde vi konstatera att "fotsulorna" och "skeppet", vilket vi redan anat, var naturliga vittringar och formationer i berget. Skålgropar har funnits på två till synes olika ytor, nu på tre olika lossprängda hällstycken, med 23 respektive 2 skålgropar.

Långelanda 139:2.

Skålgroparna vid runstenen i Hoga, Stala 380

En regnig dag den första fältveckan på Orust använde vi tiden till att, med hjälp av bilen, ta oss runt ön för att hitta intressanta potentiella hällristningsområden. Vi passade samtidigt på att titta till öns enda runsten, vilken står i en fantastisk järnåldersmiljö i Hoga, Stala socken. Efter att studerat domarringarna, de stora gravhögarna och runstenen, gick vi till en slät, mörk, vattenöversilad häll några tiotal meter från runsten. Ett magnifikt hällristningsläge. Mycket riktigt så fanns det, helt öppet på hällen, flera skålgropar. Vår första tanke var att dessa varit kända sedan länge, här har ju ända passerat 100-tals forntidsintresserade personer varje år. Men efter kontroll i fornminnesregistret visade sig det att detta var ett nyfynd. Ristningen i sig själv är inte sensationell, men det är läget vid runstenen och att den inte tidigare uppmärksammats. Vid dokumentationen av hällen hittade vi, utöver skålgroparna, även två små tunt huggna fragment, troligen påbörjade skeppsfigurer. Från början var vi, trots att de var tydligt huggna, ganska tveksamma till dessa, med tanke på att det i Hogadalen tidigare inte var känt en enda hällristning, och ännu mindre någon sådan med figurer.

Stala 380, mot NNÖ

Grupp 2

Skålgropar inhuggna på åkerholmar, i regel på närmast vågräta eller mycket svagt sluttande hälltor. Groparna ligger ofta väl samlade i mindre grupper, även om det också är relativt vanligt med enstaka gropar. Sällan ligger de glest utspridda på hällen. Ibland finns de tillsammans med ovala fördjupningar, liksom rännor. Inte sällan är de sammanbundna medelst korta rännor. Groparna kan ha en varierande storlek och djup, men ger generellt ett intryck av att ha en djupare profil än ristningar på sluttande hällar. Deras läge på vågräta ytor, ger intrycket av att de är avsedda att rymma någonting, fast eller flytande.

På många skålgropsristningar kan skålgropar vara sammanbundna, oftast två och två, med korta rännor. Detta är ganska vanligt, och det är inte dessa vi syftar på med skålgropsristningar med rännor, utan vi menar ristningar där rännorna kan vara flera decimeter långa, lika djupa som skålgroparna och utgör en egen figurtyp. Man skulle kunna likna dessa vid utdragna, långa skålgropar, och syftet med dessa har troligen varit det samma som för skålgroparna, det vill säga, samla eller leda någon form av vätska.

Langelanda 276, mot NV

Exempel på skålgropar av grupp 2:

Långelanda 276 och Tegneby 523, skålgropsristningar med rännor
Det allra första nyfyndet vi gjorde på Orust var vid Röd Prästgård i utkanten till Svanesund i Långelanda socken. Ristningen består av 15 skålgropar och 4 rännor, vilka är 25-70 cm långa, varav 3 är förenade med varandra, och sammanhuggna med skålgropar. Skålgroparna är 4-8 cm diameter och 0,5-2,5 cm djupa varav 7 är sammanhuggna med eller ligger i rännorna.

Tegneby 523, mot VNV

Även det andra året, år 2012, var ett av våra första nyfynd en häll med skålgropar och rännor, vilka var huggna på en liten uppstickande häll i Rålanda, Tegneby socken. Hällen ligger inom synhåll från vår stiftare, Aina Barneviks barndomshem, och Aina var med när vi gjorde fyndet, liksom när vi dokumenterade ristningen. Ristningen består av 44 runda skålgropar, 3-8,5 cm diameter och 0,2-2 cm djupa, 2 ovala skålgropar, 11x6 cm resp. 13x6 cm stora och 1 cm djupa, samt 7 rännor som är 53-120 cm långa.

Stala 271:1 och Tegneby 527, skålgropar i olika storlekar.

En uppfattning är att skålgropar i olika storlekar skulle vara tidsmässigt skilda från varandra. I en undersökning gjord av arkeolog Lasse Bengtsson under 1990-talet anses det att man kan datera skålgropar genom att mäta dessa.

Stala 271:1-3, mot NÖ

Om varje skålgropslokal antas har huggits under en begränsad tid, bör även mindre ytor, som ligger någon decimeter ifrån varandra på en och samma hållrygg också vara ungefär samtida. Denna förutsättning är närmast nödvändig för att över huvud taget försöka sig på en skålgropskronologi. Vi har vid ett par tillfällen funnit skålgropar samlade i 3-4 mindre grupper, liggande endast några decimeter ifrån varandra på en gemensam höjdrygg på en och samma åkerholme. Två exempel är Stala 271:1 och Tegneby 527.

Tegneby 527, mot NNV

Stala 271:1 består av 4 skålgropsytor med tillsammans 68 skålgropar. En av ytorna har skålgropar av vanlig storlek och utseende, på den andra ytan är några gropar sammanbundna med rännor, på den tredje ytan är fler gropar sammanbundna med rännor, och här finns även några ovala gropar. slutligen består den fjärde ytan av en ensam skålgrop.

Tegneby 527 består av 4 hållristningsytor. Den första ytan består av 10 rund skålgropar. Den andra ytan ligger drygt 1,5 meter ifrån den första och består av 3 runda och 2 ovala skålgropar, vilka är sammanbundna med korta rännor. Ca 1 meter från denna är den tredje ytan, bestående av 17 skålgropar, de största betydligt större än på de föregående ytorna. Ytterligare 1 meter därifrån är den fjärde ytan, bestående av 12 runda och 1 oval skålgrop. De olika hållristningsytorna på hällen har således ganska olika karaktär.

Langelanda 277, mot SÖ

Som man ser, så har varje yta sin egen karaktär. Ett par av ytorna domineras av små, vanliga skålgropar, i regel runt 5 cm diameter och 0,5 cm djupa, andra ytor domineras av större gropar, ibland ovala och sammanbundna med rännor, medan åter andra ytor slutligen domineras av stora skålgropar. Om dessa ytor hittats på separata hållar med ett längre avstånd emellan sig, skulle man kunna tänka sig att de representerade olika traditioner och dateringar. Nu när dessa ligger på samma håll, och i det närmaste utgör en sammanhängande yta, ställs frågan på ett annorlunda sätt, och svaret blir sannolikt att dessa är samma kulturella uttryck, troligen samtida, och att skillnaderna troligen utgörs av individuella variationer, beroende på vem som gjort ristningen.

Grupp 3

Skålgropar på lösa stenblock. Ofta hittar man skålgropar på flyttblock. Dessa skålgropsristningar är ganska vanlig i vissa områden, främst i områden med för hållristningar dålig berggrund, eller där tillgång till lämpliga berghållar eller åkerholmar av andra skäl är dålig. På till exempel Gotland är samtliga kända skålgropsristningar på lösa stenblock, medan Gotlands två kända figurristningar båda är i fast håll.

De flesta skålgropslokaler på lösa block har samma karaktär som de på åkerholmar, men i vissa fall kan stenblocken ge intrycket av ett altare.

Även skålgropar i fast berg kan emellanåt vara inhuggna i på utskjutande klipphyllor, vilka även de ger ett intryck av altare.

Exempel på skålgropar av grupp 3 finner man på Orust i området mellan Haga och Bö i Långelanda socken. Vid inventeringen hittade vi i detta område fyra skålgropslokaler, samtliga belägna på lösa stenblock, Långelanda 277, 279, 280 och 281.

Fotsulor

På Orust finns idag 35 kända fotsulor, alla på samma hållristningsyta i Svanesund, Långelanda 83:1. Denna hållristning är en av de först kända på Orust, och avbildades redan år 1880 av Emil Ekhoﬀ.

När hållristningen i Långelanda beskrevs av Emil Ekhoﬀ, ansågs den innehålla ca 15 fotsulor och ca 75 skålgropar. Vid fornminnesinventeringen 1975 registrerades 15 fotsulor och ca 60 skålgropar. När vi skulle dokumentera hällen visade den sig vara helt dold med förna och låg under en krypande tall, vilket gjorde att vi hade vissa svårigheter att hitta hällen. När hällen slutligen var framtagen och rengjord, visade sig ristningen till stora delar vara mycket djupt huggen. Då den är huggen i en numera mycket vittrad, men slät, gnejshäll, finns inget av originalytan bevarad. Hällens bergyta är i mycket dåligt skick, och vittringen aktiv. Vid vår dokumentation kunde vi registrera 25 fotsulor, varav flera parställda, 1 större oval fördjupning, 1 bäckenformad fördjupning, 3 ovala gropar och 90 skålgropar. Troligen har det funnits fler skålgropar i hällen, vilka nu är bortvittrade.

Samtliga fotsulor på Långelanda 83:1 är av en helt uthuggen typ med skålformad profil, vilket för tankarna till skålgropar. Fotsulor av denna typ återfinns mycket sällan på hållristningar av "vanlig" typ. Däremot förekommer de i områden, som enda föreställande figurtyp, där det i övrigt bara finns skålgropar och rännor. Ett exempel är området runt Nossans dalgång i Herrljunga-Vårgårda i Västergötland, där det finns över 200 hållristningsytor med enbart skålgropar och rännor, och den så kallade Godegårdaristningen i Fåglum vilken, liksom Långelandahällen, har en stor mängd helt uthuggna fotsulor med djupt skålad profil, tillsammans med skålgropar.

Frågan är om fotsulor ska räknas som symboler eller föreställande figurer. Förmodligen är det både ock. Grunt huggna fotsulor, både helt uthuggna och konturristade, ofta på hällar med även andra figurristningar, bör nog räknas till föreställande figurer, liksom till exempel skepp och människofigurer. Medan de fotsulor där huggningarna har en djupt skålformad profil som liknar skålgroparnas, varav de flesta finns på hällar med i övrigt bara skålgropar, bör föras till samma symbolkategori som skålgroparna och rännorna.

Skepp

På Orust finns det i dag fyra kända skepp, varav två på en häll i Långelanda socken och två på en häll i Torps socken. Hällen i Långelanda har fornlämningsnummer 175:1 och ligger mitt inne i Svanesund. Det ena skeppet hittades redan 1989, medan det andra hittades vid vår dokumentation är 2012. Skeppen är 41 respektive 62 cm långa, av enkellinjetyp och med bemanningsstreck.

Skeppen i Torp har fornlämningsnummer 5:1. Vi trodde först att dessa skepp var ett nyfynd, men det visade sig att Åke Fredsjö ska ha sett och rapporterat två skepp på denna häll. Men skeppen kunde senare inte återfinnas, varken vid Riksantikvarieämbetets inventering, eller vid Johan Pettersson och Kjell Erikssons besök på platsen. Skeppen är 83 cm respektive 118 cm långa, varav det större med fem människofigurer på/över skeppet. Observera att det vänstra, kortare skeppet ursprungligen har varit ännu kortare, men sedan förlängts i den vänstra delen.

Skeppen på Torp kan med sina helt uthuggna skrov och symmetriska stävar i för och akter, närmast dateras till slutet av bronsåldern, period VI, eller början av järnåldern.

Torp 5:1

Utöver de fyra skeppen, finns det tre obestämbara/fragmentariska figurer, vilka troligen är icke färdighuggna skepp. Den ena av dessa figurer finns på en häll (Torp 6:1) endast 75 meter från hällen med skeppen i Torp. Närheten till denna skeppsristning tyder på att även den obestämbara figuren kan vara ett skepp.

De andra två obestämbara/fragmentariska figurerna finns på en häll i Hoga, Stala socken (Stala 380), cirka 35 meter från Orusts enda kända runsten. Om de obestämbara figurerna är påbörjade skepp, så tyder den övre figurens stäv på att ristningen är från yngre bronsålder.

Runt hällristningshällen i Hoga är flera stora gravfält. Den närmaste

Stala 380, NNV delen

gravhögen ligger ett 20-tal meter från ristningen. Lite längre bort, men i samma fornlämningsmiljö, är några större domarringar. Hällristningens placering mitt bland dessa gravar, ett fåtal meter från runstenen och någon meter från en av öns äldsta vägar, indikerar ett samband mellan hällristningen och gravfältsmiljön. Det skulle då kunna innebära att skålgroarna är betydligt yngre än man vanligen tänker sig, eller att gravfältets äldsta delar är från bronsåldern.

Människofigurer

Under vår inventering åren 2011-2012 hittade vi tre människofigurer. Tidigare var några sådana inte kända på Orusts hällristningar. Två av människofigurerna finns på en häll i Hoga, Stala socken (Stala 384), drygt 500 m norr om ovan nämnda häll med de möjliga skeppsfragmenten. Människofigurerna på hällen är tunt huggna, ganska små och av ett enkelt utförande. Båda har ben, men saknar armar. Den ena figuren har breda, tydliga axlar, medan den andra har ett litet utsparat parti på nederdelen av kroppen, möjligen kan det markera en bältesplatta eller ett hängkärl av brons. Om så är fallet, skulle ristningen kunna vara från bronsålderns V period. Den skulle i så fall kunna vara samtida med ristningen vid runstenen. Även här ligger hällristningen bara drygt 20 meter från en större hög på ett gravfält. Om det finns ett samband dem emellan, kanske man måste fundera lite över dateringarna, både beträffande hällristningen och gravfältet.

Stala 384, delen av hällen med människofigurer.

Om man önskar spekulera lite, kan man tänka sig att den bredaxlade människofiguren är en man, medan människofiguren med hängkärlet är en kvinna. Kanske symboliserar de det kanske första paret i en släkt, vilka begravts på gravfältet ovan.

Torp 120 yta A

*Smörsten i Tanums socken.
Källa: SHFA*

Den tredje människofiguren på Orust finns på en häll i Torp sn (Torp 120) ca 60 meter norr om hällen med två skepp. Människofiguren på hällen i Torp är av en ovanlig typ, nämligen en dansande mansfigur med fallos, hornhjälm, yxa och svärdsskida med doppsko. Figuren är unik för mellersta Bohuslän, och för tankarna till Tanum socken, där en likande människofigur finns på en häll i Smörsten.

Människofiguren i Torp kan med hjälp av doppskon och hornhjälmen dateras till slutet av bronsåldern och är sannolikt samtida med skeppen på den närliggande hällen.

Varför så få föreställande hällristningsfigurer på Orust

Den nästan totala avsaknaden av föreställande hällristningsfigurer på Orust, till exempel jämfört med Tjörn, har länge diskuterats.

Vi menar att skillnaden mellan ristningstät och ristningsfattiga områden i Bohuslän kan förklaras med naturgeografiska förutsättningar,

nämligen tillgången till ristningsbara berg och hållar. Ett sådant antagande styrks av att skålgropslokaler, vilka främst förekommer på närmast vågräta ytor på åkerholmar, är jämnare fördelade mellan till exempel norra och södra Bohuslän, än vad antalet hållristningshållar med figurmotiv är.

Två förutsättningar krävs nämligen för att göra hållristningar, dels måste det vara ett geografiskt område där människor mer regelbundet rört sig, dels måste det finnas lämpliga hållar att rista på. Hållar med ristningar ligger alltid på ett sådant sätt, att syftet måste ha varit att de ska synas. De ligger aldrig undangömda eller i otillgängliga lägen eller områden. Berggrunden på Orust består till större delen av grå gnejs, med inslag av röd gnejs. Bergytan är ofta ojämn och söndersprucken. Endast på enstaka ställen finns hållar lämpliga för ristningar, vilka har en sådan topografisk belägenhet, att de lämpat sig för bronsålderns hållristningar. Det förvånar därför inte att det är på sådana platser Orusts få figurhållristningar också återfinns.

Ett av dessa områden är Hogadalen i Stala socken. Där finns på västra sidan av dalgången några små, släta, men ganska spruckna hållar av en mörk bergart. Båda de hållar med ristningar som vi fann i detta område, var sådana hållar som "lyste" mot oss på långt håll.

Bildristningarna i Torps socken ligger på hållar av en granitliknande bergart. I detta område var det egentligen mer förvånande att vi, trots intensivt letande vid flera tillfällen och av olika personer, inte hittade några ristningar på de mycket bra hållarna som finns i bra topografiska lägen i dalen NNÖ om de kända ristningarna, mellan Kleva och Nedre Ödsmål. Berggrundens betydelse för hållristningar kan man konstatera även på fastlandet norr om Orust, i socknarna Skredsvik och Herrestad. I Skredsvik finns socknens enda figurristningar inom ett mycket litet område, ca 60x20 meter, med mjuka täljstensliknande hållar. I hela socknen är det endast på dessa hållar som det gjorts figurristningar, i övriga delar av socknen finns endast två skålgropslokaler. Likaledes i Herrestads sn. Endast på ett ställe i Utby har vi funnit lämpliga hållar för hållristningar, och på dessa hållar finns socknens enda kända figurristningar. I Svarteborgs sn, finns ett litet område runt Rom och Bärby med granithållar, och här är också "bombat" med hållristningar, medan det utanför detta område endast sporadiskt förekommer figurristningar. Även den stora Lökebergsristningen i Foss socken, vilken ligger inom gnejsområdet, är huggna på en slät, ganska mjuk håll, av annan karaktär än övriga gnejs-hållar inom socknen. Där kan man till och med se hur man undviker att hugga hållristningar på vissa delar av hållen, med en hårdare och annorlunda struktur av gnejs. Som ett sista exempel kan nämnas ristningarna i Skulevik, inte långt från Lökeberg, där figurristningen är gjord på en mycket finkornig och jämn bergyta.

En avgörande förutsättning för att göra figurhällristningar har alltså varit tillgången på lämpliga hällar. Där sådana inte finns, har man valt att istället bara göra skålgropar. Det är alltså ingen slump att det stora hällristningsområdet i norra Bohuslän ligger inom granitområdet, och de få större hällristningar som finns i gnejsområdet strax söder om denna gräns, finns på hällar av avvikande bergart.

Hällristningarnas spridning på Orust

Historiskt sett är Orust uppdelat i två härader, Orust Östra och Orust Västra. Orust Östra härad består av socknarna Långelanda, Myckleby, Stala och Torp. Orust Västra härad består av socknarna Morlanda, Kåringön, Gullholmen, Mollösund, Röra, Skaftö och Tegneby. Av dessa är socknarna Kåringön, Gullholmen, Mollösund och Skaftö sentida utbrytningar ur Morlanda socken, varav de tre förstnämnda även efter utbrytningen tillhörde Morlanda jordebokssocken, och även räknas dit i denna rapport. Skaftö räknas i dag sällan till Orust, utan till Bokenäset men tillhör sedan 1971 Lysekils kommun.

Hällristningar finns i samtliga av Orust socknar, utom de senare avsöndringarna, vilka är kustnära socknar, som till större delen låg under vatten på bronsåldern.

Hur gamla socknarna är, är en omtvistad fråga, men de kan med säkerhet ledas ner i förkristen tid. Att sockenorganisationen skulle vara så pass gammal som från bronsåldern är dock uteslutet. Med då socknarna bygger på hur bebyggelsen varit samlad och förenad, kommunikation, och med gränser längs mindre attraktiva områden mellan de mer attraktiva bebyggelseområdena, går de i regel att använda som statistiska områden för arkeologiskt material från åtminstone yngre stenålder och framåt. Dock med den modifikationen att en del större socknar kan ha två eller tre bebyggelsecentra, eller "protosocknar", samt att de under historisk tid avsöndrade socknarna förts samman med sina modersocknar.

Ulf Bertilsson skriver till exempel att om man vill få en tydlig bild av hällristningarnas spridning, är det klokt att studera dessa på sockennivå. Han konstaterar att hällristningarnas rumsliga spridning i de olika socknarna tydligt ansluter till de centrala bebyggelseområdena i dessa, och att det därför är rimligt att anta att dessa områden existerade redan under bronsåldern. Rent konkret innebär detta att de centrala områden som manifesterades i den medeltida sockenstrukturen kan konstateras också i den yngre bronsålderns bebyggelsemönster. Detta betyder inte per automatik en bebyggelsekontinuitet från bronsålder in i historisk tid, även om det är sannolikt i de flesta fall.

På Orust finns 155 fornlämningsnummer och 192 hällristningsytor. Dessa är fördelade över öns socknar enligt följande: Tegneby, 71 nr, 87 ytor; Röra,

32 nr, 42 ytor; Långelanda, 20 nr, 23 ytor; Stala, 11 nr, 15 ytor; Myckleby, 9 nr, 11 ytor; Torp, 7 nr, 10 ytor; och slutligen Molanda, 4 nr, 4 ytor.

Att Tegneby socken är ett centrum för hällristandet på Orust, visas av följande siffror. Av de 155 fornlämningsnumren på hela Orust är 51 stycken, nära 1/3, inom en radie av 2,5 km från Tegneby kyrka, och 109, mer än 2/3, inom en radie av 6 km från Tegneby kyrka.

Den största koncentrationen med hällristningar finns på Lunneslätt, strax söder om Tegneby kyrka. Bara på denna mindre del av Tegnebysläppen är 20 fornlämningsnummer, med 35 hällristningsytor. På slätten runt denna konsentration finns flera spridda hällristningar. Ytterligare en koncentration i Tegneby socken, finns runt slätten på Rom med 15 nummer. En mindre koncentration, med 5 nummer, finns på Rålanda.

I Röra socken finns den största koncentrationen runt gården Hogen där det finns 17 hällristningsnummer, medan mindre koncentrationer finns i Röra och Vena.

I Stala socken är det spridda förekomster på slätten nordväst om kyrkan, vilka kanske närmast hör samman med ristningarna på Tegnebysläppen. En mindre koncentration finns på Hoga, med 4 hällristningsytor, där det även finns bildristningar. Ristningarna ligger här i en ovanligt rik fornlämningsmiljö med Orusts enda kända runsten och flera gravfält med stora högar och domarringar.

I Torps socken ligger nästan samtliga hällristningar, 9 ytor, samlade i en högre belägen dal, ca 50 m över havet, på Ödsmål. Här finns dessutom Orust mest spännande figurristningar.

I Myckleby socken är alla ristningar, med ett undantag, samlade runt gården Totorp, på nordöstra delen av Mycklebysläppen. Märkligt nog finns inga ristningar på slättens västra del, där kyrkan är belägen. Undantaget är en mycket atypisk ristning i Nedre Hålebäcken.

I Långelanda är socknens största, och Orusts näst största, koncentration med hällristningar runt den dal där Svanesund nu är uppbyggt. Här finns 16 fornlämningsnummer, med 18 hällristningsytor. Här återfinns även öns enda ristning med säkra fotsulor, samt en häll med två skeppsfigurer. På Bö i Långelanda socken finns en mindre koncentration med 4 hällristningsnummer, alla belägna på flyttblock.

Slutligen, i Morlanda socken är endast 4 hällristningsytor kända, vilka är spridda över socknen.

Hällristningar och kyrkplatser

Ristningar runt äldre kyrkplatser har ett intresse i att dessa skulle kunna indikera en viss kontinuitet i valet av kultställen eller central samlingsplats i bygden. I till exempel Tossene och Askums socknar på Sotenäset

ser man en tydlig koncentration av hällristningar runt de medeltida kyrkplatserna.

På Orust kunde vi inte finna någon direkt geografisk koppling mellan kyrkplatser och hällristningar. I Långelanda, Morlanda och Torps socknar är förhållandena nästan de motsatta, med tydliga avstånd mellan ristningscentrum och kyrkplats. Detta trots att det i flera fall fanns många lämpliga hållar för hällristningar i kyrkornas omedelbara närhet.

Pastoralt eller maritimt

Arkeologen Oscar Almgren var den som tidigast, redan i början av 1900-talet, kopplade hällristningarna till åker- och betesmark. En åsikt som stöds av Ulf Bertilsson, som skriver att det framstår som uppenbart att Almgrens uppfattning om hällristningarnas lokalisering är riktig. I stort sett alla större koncentrationer av ristningar eller enskilda större ristningar ligger i direkt anslutning till större slätter eller öppna dalgångar.

Hällristningarna i norra Bohuslän har ofta en tydlig anknytning till slätter med öppen och brukbar mark, vilka var ett resultat av landhöjningen under yngre delen av stenålder och bronsålder. Dessa var goda betesmarker, och boskapsskötsel var troligen den betydelsefullaste näringsformen, om inte rent ekonomiskt, så i alla fall statusmässigt. Professor Thomas B Larsson konstaterar att Tanumsområdet i Bohuslän, liksom det med hällristningar centrala området vid Grillby-Hemsta i sydvästra Uppland, är områden med fördelaktiga betingelser för boskapsskötsel och kanske också jordbruk. Den norska arkeologen David Vogt menar att förhållandet är det samma i Østfold, där han finner att det är påfallande hur lerslätterna och hällristningarna följer varandra.

En annan teori är att hällristningarna istället har en klar koppling till havet och kustlinjen. Denna linje har i modern tid främst framförts av professor Jarl Nordblad, som menar att hällristningarna i Kville förmodligen legat vid skyddade, inre delar av dåtida havsvikar, och arkeolog Göran Burenhult, som ser att de bohuslänska hällristningarna ligger uppradda längs de forntida vattenvägarna, och vidare anser att så gott som alla hällristningar ligger intill den forntida vattenlinjen. Under de senaste åren är det främst docent Johan Ling som drivit tesen om hällristningarnas strandnära placering i landskapet och deras maritima koppling.

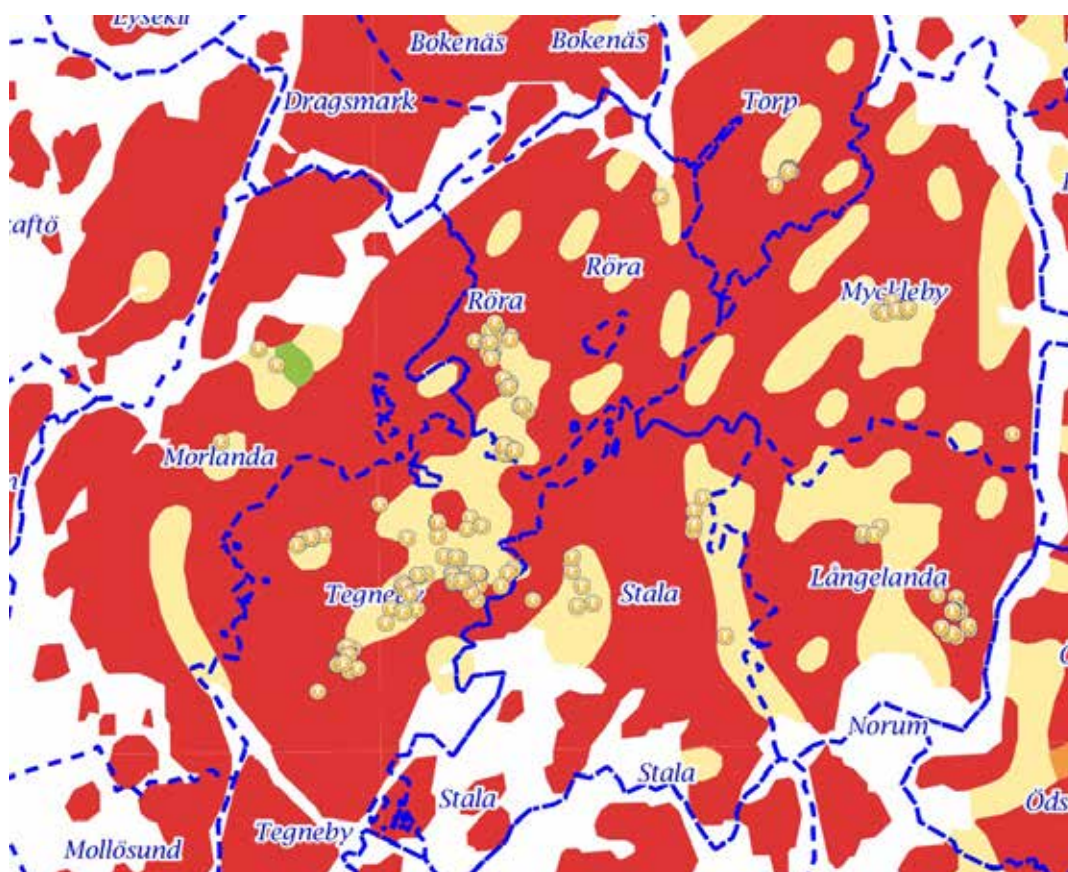
En tredje teori är att hällristningarna ligger längs dåtidens kommunikationsleder. Det vill säga att de stigar och vattendrag som människor rört sig längs med under forntiden, spelat den största rollen för hällristningarnas placering i landskapet.

Även om det sällan uttryckligen skrivs, så är det främst bildristningar som diskuterats. När det gäller skålgroparna uppstår ett något annorlun-

da mönster. Stiftelsens hällristningsinventering och dokumentation på Stångenäset och Sotenäset, visar att hällristningarna med bildmotiv ofta ligger centralt i socknen, vid de större slätterna och dalgångarna, medan skålgroparna har en betydligt bredare spridningsbild, och ofta förekommer i mer perifera områden. Dock fortfarande så att den absoluta majoriteten av ristningarna ligger vid odlingsmarker.

Johan Ling har noterat en liknande spridningsbild bland Göteborgstraktens hällristningar. Där har han konstaterat att ristningar med skepp eller andra figurer oftast är placerade i lägre terräng, i områden som under bronsåldern utgjort vikar, näs eller sund. Skålgropslokalerna har däremot en större spridning och tycks inte följa samma mönster.

Om detta bara speglar förhållandet med centrala områden och periferi under en bestämd tid, eller även kan ha en tidsmässig orsak är svårt att säga något bestämt om, men vår uppfattning är att det även kan finnas en kronologisk skillnad.

Orust, hällristningarna på jordartskarta. Gult är lerslätter. Källa: FMIS.

På Orust kan man för bildristningarna inte se någon direkt koppling till den forntida strandlinjen. I början av bronsåldern låg strandlinjen ca 13 m över nuvarande havsnivå, i mitten av bronsålder runt 10 m, och i slutet ca 8 m över nuvarande nivå. Det kan jämföras med figurristningarna i

Långelanda sn som ligger ca 25-30 m ö h, och figurristningarna i Torp sn, som ligger ca 50 m ö h.

Liknande är det för skålgroparna, där den största majoriteten av ristningarna ligger på och runt den stora Tegneby slätten, på ett betydande avstånd från strandlinjen. Även majoriteten av de övriga ristningarna ligger grupperade runt olika slätter och dalar, utan något maritimt samband. Beträffande hällristningarna på Orust kan man konstatera att de generellt ansluter till större slätter och öppna dalgångar. Områden som måste ha utgjort utmärkta betesmarker och varit en förutsättning för en dominerande boskapsskötsel, vilken karakteriserar bronsåldern.

En grupp som avviker från den generella bilden av Orust hällristningar ligger runt Svanesund och den dal där nu samhället är uppbyggt. Ristningarna här ligger ca 20-30 meter över havet, och även om de inte har legat direkt vid strandkanten, ligger de relativt havsnära. Här är idag en av Orusts viktigaste kommunikationsleder, idag färja, mellan fastlandet och ön, och har säkert varit viktig som sådan redan under förhistorisk tid.

Förutom enstaka skålgropsförekomster, så är det bara en grupp med skålgropslokaler runt Rom, Tegneby sn, som har en tydlig maritim anknytning. Ristningarna i Rom ligger tydligt spridda vid 15 meternivån runt vad som under äldre bronsåldern bör varit en grund vik eller sjö med förbindelse med havet, och i så fall kunnat vara en väl skyddad hamnplats. Men med något lägre vattenlinje, istället kan ha utgjort bra betesmarker.

Skålgropar och megalitgravar

Tjörn och Orust tillhör de skålgropstätaste områdena i Bohuslän, men är också det megalitgravstätaste området i Bohuslän. Södra Orust räknas till och med som centralområdet för megalitgravskulturen i Bohuslän.

Med megaliter menas här dösar och gånggrifter, vilka byggdes under tidig- och mellanneolitikum, och dateras för Bohusläns del till 3600-3200 fvt. Hällkistor, vilka byggdes under senneolitikum och tidig bronsålder, och dateras till 2400-1500 fvt, räknas i detta sammanhang inte till megalitgravarna.

På Orust är 30 megalitgravar kända av typerna dösar och gånggrifter. Av dessa är 15 i Tegneby socken. Detta gör Tegneby till Orusts rikaste socken beträffande både megalitgravar och hällristningar.

Skålgropar på megalitgravarnas takblock

En särställning ur lägesynpunkt utgör de skålgropar som finns på stenblock som ingår i megalitgravarnas konstruktion. Skålgroparna återfinns alltid på ovansidan av kammartaket och/eller gångtaket, på något enstaka undantag när. Frågan är om skålgroparna är samtida med graven, eller om den huggits in vid ett senare tillfälle.

I Bohuslän finns det 80 registrerade megalitgravar. Av dessa är 50 bevarade med takblock, varav 11 enligt, arkeologen Lars Bägerfeldt, har inhuggna

skålgropar. Detta skulle betyda att 22% av megalitgravarna har skålgropar inhuggna på takblocken.

Av Orusts 30 megalitgravar finns endast uppgifter om att gånggriften Röra 39:1 skall ha ett antal gropar på en av de förmodade, och flyttade, takhällarna. Dessa gropar har ett helt annat utseende än traditionella skålgropar, med en närmast slipad eller borrarad karaktär och helt ovittrad yta. Groparna är enligt vår bedömning helt säkert sentida.

Röra 272, i förgrunden förmodade takhällar till gånggriften som syns i bakgrunden.

Vi har vid tidigare tillfällen dokumenterat förmenta skålgropar på två megalitgravar i Brastads respektive Lyse socken, varav groparna på den ena graven bestod av naturliga vittringsgropar, medan det på den andra graven var sentida, mejselhuggna gropar. Statistiskt innebär detta att antalet megalitgravar med skålgropar reducerats till bara 16% av megalitgravar med bevarade takblock, eller 8% av hela megalitgravsbeståndet i landskapet. En liknande undersökning gjord i Danmark, av P. V. Glob, visar att endast 4% av stenkammargravarna där har skålgropar på takblocken, och Glob konstaterar att skålgroparna på megalitgravarna i Danmark inte har något samband med själva gravarna.

Vår slutsats är att de skålgroparna som finns på megalitgravar, dösar och gånggrifter, i Bohuslän, är recenta i förhållande till gravarna och tillkommit under bronsålder eller senare. En slutsats som delas av arkeologen Lars Bä-

gerfeldt, som anser att skålgroparna, genom dess spridda förekomst såväl rumsligt som mellan megalitgravstyperna, tillhör de mer udda elementen på megalitgravarna. Fördelningen mellan de olika gravtyperna och skålgroparna på taklockens utbredning inom områdena, saknas ett regelbundet mönster och utbredningen har snarast en slumpmässig prägel. Detta kan enligt Bägerfelt ses som en indikation på att skålgroparna är sekundära, och att de bör dateras till senneolitikum eller bronsålder.

Röra 272, sentida gropar i en av de förmodade takhällarna.

Megalitgravarnas och skålgroparnas terrängläge på västra Orust

Ulf Bertilsson har dragit slutsatsen att orsaken till den stora koncentrationen av skålgropar på de två stora öarna Tjörn och Orust, är den rika förekomsten av megalitgravar som finns på dessa öarna. Sambandet skulle vara ett starkt positivt argument för uppfattningen att skålgroparna introducerades i området redan under tidig- och mellanneolitisk tid och kulturellt hör samman med megalitgravarna.

Områdena i Bohuslän med megalitgravar har en starkt kuperad terräng med kala och branta klippor. Mellan dessa är slätter med lerjord. Inga megalitgravar finns placerade ute på dessa lerslätter, vilket delvis kan förklaras med att den nuvarande åkerytan under tidig- och mellanneolitisk tid till stor del låg under vatten. För Orust och Tjörns del anses så mycket som ca 80-90% av nuvarande åkeryta legat under vatten under tidig- och mellanneolitisk tid.

Megalitgravarna i Bohuslän låg nära kusten. Högst tre av megaliterna i land-

skapet kan ha haft ett avstånd till havet som var med än 1000 meter, ingen över 1500 meter. I mellersta Bohuslän, dit Orust räknas, ligger nästan alla megalitgravar i den dåvarande yttre skärgården, på större och mindre öar. Dragningen till den yttre skärgården är anmärkningsvärd, eftersom de måste ha legat i ett utsatt område, som till en stor del präglats av kala klippor, enligt Bägerfeldt.

Skålgroparna i det aktuella området ligger i allmänhet i helt andra områden. Nästan samtliga skålgropshällar på den stora lerslätten i Tegneby ligger på små åkerimpediment mitt på denna slätt. Områden som under megalitbyggarnas tid till större delen har legat under vatten.

I Morlanda ligger de få kända skålgropslokalerna alla mer än 1000 meter från närmaste megalitgrav.

I det sista megalitområdet, vilket ligger runt den havsvik som legat runt Strane å och som i dag utgör odlingslätten vid Rom, kan man dock skönja ett visst geografiskt samband. Runt denna slätt, som under bronsåldern var en havslagun som via Strane å utmynnar i en fjord, ligger skålgroparna samlade på en nivå mellan 15 och 25 m ö h, men megalitgravarna liggande som en krans runt om skålgropslokalerna.

Om man istället skapar ett nytt revir runt Kårtvet i Tegneby socken, framkommer en annan bild. I denna dal som ligger ca 25 meter över havet finns 8 skålgropsförekomster. Den största av skålgropsytorna ligger nästan i mitten av dalen, på en för Orust ovanligt hög skålgropshäll, och innehåller 43 skålgropar, varav den största är 10 cm i diameter. Runt dalen i dess kanter finns fyra megalitgravar, 2 dösar och 2 gånggrifter. Här skulle det kunna finnas ett samband mellan skålgroparna och gravarna.

En generell bild av Orust visar, trots det sista exemplet, att det inte verkar finnas något direkt kronologiskt eller rumsligt samband mellan stenkammargravar och skålgropsförekomster.

Skålgropar och rösen

Rösen brukar tillsammans med hällristningar räknas till typiska bronsålderslämningar. Man skulle därför kunna vänta sig att dessa skulle ha en likande spridningsbild. På Orust är det inte så. De flesta av öns rösen, 52 av 185 enligt fornminnesregistret, finns i Morlanda socken (med kustsocknarna), vilket är över en fjärdedel av öns alla rösen. I samma socken finns bara 4 skålgropsförekomster.

Nästan lika många rösen finns i Tegneby socken, 49 stycken, medan övriga rösen är relativt jämnt fördelade över övriga socknar. Rösena och skålgroparna i Tegneby socken ligger dock i olika geografiska lägen. Rösena ligger, som nästan alltid, högt på bergstoppar med exponering mot havet, medan skålgroparna ligger nere på lerslätter.

Skålgropar och gravfält

Om skålgropar till en viss del skulle vara från järnåldern, skulle man kunna tänka sig ett samband mellan skålgropar och gravfält. Speciellt skulle man kunna vänta sig att det skulle finnas flera, eller större gravfält runt Lunnaslätten i Tegneby sn. Så är inte fallet, närmaste gravfält finns norr om Lunnaslätt, ca 500 m Ö om kyrkan.

Endast vid två av hällristningskoncentrationerna på Orust kan man påvisa ett tydligt rumsligt samband mellan hällristningar och gravfält från järnåldern. Den ena av dessa är på Hoga i Stala sn, där 3 av 4 hällristningsförekomster har ett tydligt rumsligt samband med gravfältsmiljö, varav 2 med figurristningar. Den andra är på Totorp i Myckleby, där en skålgropsförekomst är på ett gravfält, och flera finns i backen söder om detta. Något förvånande är avsaknaden av gravfält, och andra gravar, runt hällristningarna i Ödsmål i Torps sn. Då det på dessa ristningar finns figurer, som man kan datera till slutet av bronsåldern, början av järnåldern, kunde man kanske vänta sig gravfält vid ristningarnas närhet. Men som det ser ut i dag, är endast ett mindre gravfält, med 7 gravar, känt, och det ligger ca 250 meter från närmaste hällristning.

De rumsliga sambanden mellan hällristningarna och gravfälten i Stala och Myckleby behöver inte tyda på ett kronologiskt samband. Troligare är att dessa i stället tyder på att platsen har haft en mycket lång kontinuitet som en central plats i människors liv.

Summary

On Orust there are 155 rock carvings registered on the Swedish National Heritage Board. There are 192 rock carving areas, 107 of which are new finds made during our inventory from 2011 and 2012.

The rock carvings on Orust consist of about 2,175 cup marks, most of which are round, while ca 25 are oval. In addition there are about 20 slightly larger oval shaped hollows, basin-shaped figures and other somewhat larger hollows of a cup mark character. Also there are three areas with a total of 16 grooves, 15-120 cm long, with profiles like cup marks. In addition to the oval-shaped hollows and grooves there are 35 foot sole depictions on the island, all on the same rock; 4 boats and 3 indeterminate figures that could be boats; 3 human figures; as well as one short curved line round a cup mark which could be a "cup and ring".

There are only some isolated figure carvings on Orust which is a result of the lack of good quality rock in attractive localities for carvings.

Nearly all of the rock carvings on Orust are located near larger clayish plains and other open country. Very few carvings on the island can be found in typical coastal localities.

There is no spatial connection between the Megalithic graves and the rock carvings on Orust. While Megalithic graves do have a coastal connection, the rock carvings do not, almost without exception.

Cairns and rock carvings on Orust do not have any common pattern of distribution. Even the cairns have an obvious maritime connection.

Only in exceptional cases is there a spatial connection between the rock carvings and the Iron Age burial grounds. Older church sites lack this completely.

The rock carvings on Orust have consequently a completely different pattern of distribution than other prehistoric monument types on the island. Possibly they have a considerably stronger connection to settlements, that is, where people lived, rather than to places where the dead were buried. The rock carvings on Orust should though even show the expansion of the settlements during the Late Bronze Age and the concentrations of rock carvings should in that case create central points for the local territories.

Att inventera hällristningar

På Orust har vi för första gången haft ett uttalat uppdrag att även inventera hällristningar. Arbetet börjar redan innan fältsäsongen med att gå igenom tidigare inventeringar och äldre litteratur, till exempel den så kallade Göteborgsinventeringen. Därefter studerar vi kartmaterial, både äldre och nyare. Först letar vi efter lämpliga lerslätter och andra områden med öppen mark, då hällristningskoncentrationerna generellt ansluter till dessa. Vi studerar även jord- så väl som bergartskartor. För utvalda områden studerar vi även flygfoton, främst för att se låga hållar i fullåkersbygder.

Andra företeelser vi söker är vad vi bedömer som äldre bebyggelsenamn; sockencentrum; äldre kyrkplatser; koncentrationer av andra arkeologiska lämningar, främst gravar från olika tider, men även boplatser, mm. Vi lyssnar även till vad andra arkeologer och hällristningsforskare vill att vi ska undersöka lite extra, till exempel forntida hamnlägen, liksom vi tar emot tips från allmänheten.

Fältarbetet vid inventeringen är tämligen traditionellt. Vi går helt enkelt ut i landskapet för att studera lämpliga hållar och berg efter hällristningar. Våra hjälpmedel består av en piassavakvast och en kort militärspade, den sistnämnda för att kunna lyfta grästorven vid hållarnas kanter. I mer perifera områden där vi räknar med små möjligheter att finna nya hällristningar utför vi så kallad bilinventering. Det innebär att vi undersöker landskapet från bilen, och kliver ut för att kontrollera lämpliga hållar. För att inte missa nya, lokala hällristningslägen, gör vi en hel del stickprov i lägen där det normalt inte brukar finnas hällristningar, men

där berggrund, eller andra geologiska eller topografiska fenomen gör att området ser intressant ut.

Berggrunden på Orust består nästan uteslutande av gnejs, Denna bergart är betydligt mer ojämn och vittrad än granit. På gnejshällarna förekommer även en hel del naturliga gropar och fördjupningar, vilka i många fall kan ha likheter med skålgropar. Vi har därför varit extra försiktiga och restriktiva med att registrera enstaka skålgropar. Endast i fall där det otvetydigt fortfarande är en knackad yta bevarad i skålgropens botten, eller där kontexten otvivelaktigt indikerar att det är en skålgrop, har vi registrerat dessa.

*Andreas Toreld sopar rent hällristning Torp 120, yta A.
Foto: Tommy Andersson.*

Inventeringen på Orust fick ett mycket bra resultat. Av de idag 192 kända och säkra hällristningsytorna är 107 nyfynd gjorda vid Stiftelsens inventering.

Att avbilda hällristningar

Valet av metod för att avbilda hällristningar är ett ofta diskuterat ämne. Många förespråkar en "objektiv" återgivning av ristningarna, till exempel med så kallad frottage teknik eller nattfotografering. Moderna digitala tekniker och avancerad foto- och skanningsteknik har ytterligare spätt

på föreställningen om en objektiv avbildningsteknik. Med digital teknik kan man helt riktigt göra en objektiv dokumentation av ristningsytan och hållristningsfigurerna. Det stora problemet kvarstår emellertid: Vad är hugget av människor, och vad är naturliga linjer och ojämnheter i berget? Det är enligt vår mening inte lättare att sitta framför en illustration i form av ett frottage, ett nattfoto eller framför en datorskärm och avgöra detta. Enligt oss är det absolut bäst att göra detta ute i fält. Där kan man se ristningarna ur olika vinklar och i olika ljusförhållanden, man kan se om bergets mineralkorn är krossade i huggningslinjerna, om det finns färgskiftningar i bergets patina och man kan känna i huggningslinjerna med fingrarna. Utifrån detta göra en samlad bedömning av vad som är inhugget i berget.

Dokumentationen av hållristningarna på Orust i denna publikation utgörs främst av foton, men även av så kallade kalkeringar. Dessa är ingen objektiv avbildning av hällen, utan en subjektiv avbildning av vår tolkning av hållristningarna. Förfarandet kan jämföras med den subjektiva bedömning som ingår i all fältarkeologisk verksamhet, där det ytterst är arkeologens kompetens och erfarenhet som avgör om en lämning skall uppfattas som mänsklig eller naturlig.

Vår arbetsmetod steg för steg

Innan fältsäsongen börjar görs arkivstudier. Vi går igenom äldre litteratur, äldre inventeringar som till exempel "Göteborgsinventeringen", samt Riksantikvarieämbetets fornminnesinventeringar i FMIS. Vi studerar ekonomiska kartor från 1930-talet och 1970-talet. Alla kända hållristningar prickas därefter ut på moderna kartor, äldre beskrivningar kopieras och områden där vi tror det kan finnas okända hållristningar markeras på kartor.

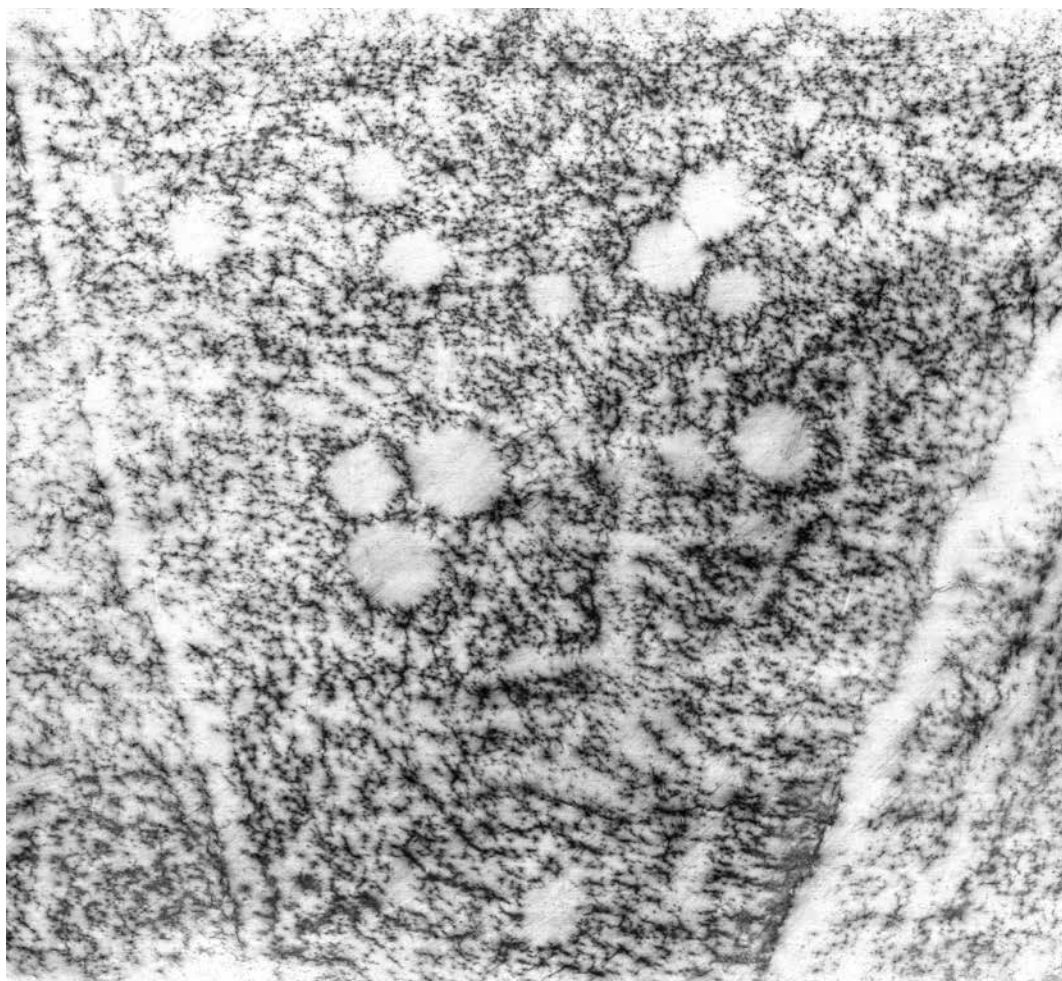
När vi hittar hållristningar, såväl tidigare kända som nyfunna, så är dessa i de flesta fall mer eller mindre överväxta av grästörv, mossa och lav. Nu börjar det tunga arbetet med att rengöra hällen. Torv, löv och mossa rensas bort. Ibland får vi gräva rent lite i kanterna för att kunna se hur stor ristningen är. Gräs och buskar som växer i sprickor och vid sidan av hällen tas bort, och avslutningsvis försöker vi skrapa bort tjock lav med hjälp av mjuka trä- och plastredskap. Detta arbete får göras med största försiktighet, så hällen och hållristningarna inte skadas. I en del enstaka fall, dock ej på Orust, har vi täckt ristningen med en ljustät presenning under ett års tid, så att laven som växer på hällen dör och därefter lättare kan tvättas bort. Vi använder aldrig några kemikalier för rengörning.

När hällen är ren påbörjas det egentliga dokumentationsarbetet. Först undersöks hällen med hjälp av släpljus. Detta kan göras på natten med hjälp av lampor. Vår erfarenhet är dock att detta, där så är möjligt, med

fördel kan göras på kvällen i naturligt släpljus. De figurer som kan ses, kritas i med skolkrita. Om vi misstänker att andra figurer än skålgropar finns på hällen, görs ett så kallat frottage. Hela ytan täcks med ett tunt papper. Det vita pappret gnuggas sedan med ett karbonpapper och slutligen med gräs. Ojämnheter i bergytan såsom sprickor, vittringar, skador och i bästa fall hållristningar framträder på pappret. Detta frottage är sedan till stor hjälp när man ska finna tunt huggna hållristningar. Frottage-metoden fungerar endast på relativt jämna bergytor.

Efter att hällen är belyst med släpljus och eventuellt frottage är gjort på ytan påbörjas det riktiga tolkningsarbetet av hållristningarna. Med hjälp av syn och känsel tolkas vad som är hugget, och vad som är naturliga sprickor och ojämnheter i berget. Detta är det absolut svåraste momentet i hållristningsdokumentationen.

När vi tolkat klart en häll, målas figurerna upp med en vit kritslamma. Färgen varar till nästa regnskur tvättar bort den. Finns det figurer eller andra huggningar än skålgropar på hällen, täcks denna med en plast och hållristningsfigurerna kalkeras på plasten med en svart tuschpen-

Frottage, människofiguren på Torp 120, yta A.

na. Våra avbildningar är alltså kalkeringar av de tolkningar som vi gjort av hällristningen, och som bygger på en mångårig erfarenhet. De kalkeringar som vi gör utförs i så kallad dutteknik. Genom en skrafferingsmetod, som är utvecklad inom Stiftelsen för dokumentation av Bohusläns hällristning, görs djupare figurer med tätare skraffering, medan tunnare figurer görs med glesare skraffering. En liknande teknik, pricktekniken, används i bland annat i Italien, USA och Norge. Fördelen med dutt- och prickteknikerna, jämfört med att bara rita av ristningarnas konturer, är att det är lättare att markera övergångar till partier på hällen där figurerna är vittrade eller tunnare huggna och ibland "flyter ut" för att till sist helt försvinna. En annan fördel är att djupare figurer blir mörkare medan tunnare figurer blir ljusare på de skannade och nedminskade avbildningarna. Detta ger en mer tredimensionell bild av hällristningen. Vi markerar också sprickor, hällkanter och skador på hällen med röd färg. Denna metod gör avbildningarna mer informativa och ger en bättre förståelse för hur hällen ser ut och hur figurerna är placerade i förhållande till varandra på hällen. Om det finns sentida inhuggningar vid hällristningarna, markeras dessa med blå färg. På Orust har vi kalkerat samtliga ristningar där det finns andra figurer än skålgropar.

Efter att hällristningen kalkerats, så fotograferas ristningen. Vi fotograferar ytan, enskilda detaljer och inte minst hällristningens miljö. Fotografering har, alltsedan den först börjat användas för hällristningar, varit omdiskuterad som dokumentationsmetod. Vi tycker att fotografier är ett utmärkt komplement till våra kalkerade tolkningar, och då det gäller skålgropslokaler kan de i de flesta fall ersätta sådana. För att avbildning av ristningarnas omgivning framstår fotograferingen som den mest exakta metoden. På Orust har de rena skålgropslokalerna i de flesta fall endast fotograferats. När så varit möjligt, har vi tagit lodfoto av hällen. Anledningen är att arbetsinsatsen för att kalkera samtliga skålgropslokaler inte motiveras av informationsvärdet, utan att vi anser att ett foto i de flesta fall kan ersätta en kalkering. Avslutningsvis görs en skriftlig beskrivning av hällristningen.

När dokumentationen väl är gjord, så ska den efterbearbetas. Foton identifieras och sorteras. Frottage arkiveras. Plaster skannas och sammanfogas i dator och minskas till skala 1:10. På avbildningen av varje hällristning införs uppgifter om Riksantikvarieämbetets fornlämningsnummer, skala och norrpil, samt på bildristningar även isräfflorernas riktning. Vi lägger även in uppgifter om vem eller vilka som ansvarar för dokumentationen, samt när den är gjord. Dessa uppgifter är av stor vikt för framtida forskare, inte minst som en kvalitetssäkring. Alla kalkeringar, foton och beskrivningar publiceras därefter på vår hemsida, www.hallristning.se, och ristningarna publiceras senare också i tryckta rapporter, så som denna rapport över hällristningarna på Orust.

Aina Barnevik och Tommy Andersson dokumenterar Tegneby 523.

Tommy och Andreas på Stala 384. Foto: Okänd besökare.

Fotokatalog

Fotokatalog

Långelanda 72:1

Beskrivning: Hällristning, 0,7x0,1 m (N-S), bestående av 2 skålgropar, 5-6,5 cm diam och 1-1,5 cm dj. SSÖ om skålgroparna finns ett 20-tal små, naturliga vittringsgropar i hållen, sannolikt är det dessa som tidigare tolkats som skålgropar. Belägen på svagt NÖ-sluttande håll av glimmerrik, mörk gnejs.

Orientering: 21 m SV om gränshörn med rörmarkering.

Koordinat N/E: 6448602 / 313067 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 20,87", E 11° 49' 28,07" (WGS84)

Långelanda 83:1

Beskrivning: Hällristning, 4,65x3,1 m (NV-SÖ), bestående av 25 fotsulefigurer, 1 större oval fördjupning, 1 bäckenformad fördjupning, 3 ovala gropar och 90 skålgropar. Fotsulefigurerna är 15-25 cm l, helt uthuggna, varav 6 parställda (3 par). En del är mycket djupa, upp till 2 cm. Den större ovala fördjupningen är 14x8 cm. Den bäckenformade fördjupningen är 17x6 cm. De ovala groparna är 9,5-11,5x5,5-7 cm. Skålgroparna är 3,5-10 cm diam och 0,5-4,5 cm dj, varav 6 är sammanbundna med varandra medelst rännor och 2 är sammanbundna med en ränna. Belägen på VSV-sluttande, mycket vittrad håll. Alla figurer mycket vittrade, inga huggmärken synliga.

Orientering: 5,8 m N om Långelanda 278.

Koordinat N/E: 6449149 / 312719 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 38,01", E 11° 49' 5,20" (WGS84)

Långelanda 85:1

Beskrivning: Hällristning, 0,95x0,6 m (Ö-V), bestående av 21 skålgropar, 3-7,5 cm diam och 0,3-1,5 cm dj. Belägen på plant, jordfast stenblock, ca 1,1x1,1 m stort, av vittrad gnejs, som sticker upp ca 0,1 m över markytan.

I samband med provundersökningar år 1980, på Långelanda 137:1 och 138:1, gjordes även viss provtagning kring skålgrops-hällen. Detta gav fynd av mörkfärgning och eldskadad och/eller slagen flinta.

Orientering: 8 m NNÖ om skiftesgräns/gärdesgård (ÖNÖ-VSV). 23 m Ö om bäckkrök buktande mot V. 40 m ö h.

Koordinat N/E: 6449415 / 312709 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 46,59", E 11° 49' 3,85" (WGS84)

Långelanda 127:1

Beskrivning: Hällristning, 1,6x0,8 m (N-S), bestående av 38 skålgropar, 4-9 cm diam och 0,4-1,5 cm dj. Belägen på VSV-sluttande håll.

Orientering: 20 m V om infartsväg (N-S) till hus, på en punkt 35 m N om boningshus NV-hörn.

Koordinat N/E: 6448447 / 312517 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 15,05", E 11° 48' 54,89" (WGS84)

Foto mot NÖ

Långelanda 139:1

Beskrivning: Hällristning, 1,9x0,3 m (NÖ-SV), bestående av 17 skålgropar, 3-8 cm diam och 1-6 cm dj. 5 av skålgroparna ligger på rad på brant lutande kant mot SSO, övriga på närmast plan hällyta NNÖ om hållkant. Vittrad gnejs.

Orientering: Grönområde i tätort.

Koordinat N/E: 6449030 / 312715 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 34,15", E 11° 49' 5,32" (WGS84)

Västra delen

Östra delen

Långelanda 139:2 (nuvarande plats) & 283
(ursprunglig plats)

Beskrivning: Hällristningar, nuvarande läge. Delar av ristningen finns bevarade på 4 lösa stenhällar, varav 2 hör ihop (yta A), 1 av annan bergart (yta B) och en yta utan ristningar, vilken troligen hört samman med yta B.

Hällristningsyta (A), nu två delar, 70x25 cm, bestående av 23 skålgropar, 3,5x5,5 cm diam och 0,5-1 cm dj, på håll av rödaktig gnejs. Gipsavjutning av hällristningen finns inne i servicehuset.

Hällristningsyta (B), 0,16x0,06 m, bestående av 2 skålgropar, 5-6 cm diam och 1 cm dj, på glimmerrik gnejshäll. De skepp som finns inmålade på äldre foton av hällen, innan den sprängdes och flyttades, är tydliga naturbildningar.

Hällen utan ristningar är den del av hällen som på äldre foton har inmålade skepp/fiskar och i FMR beskrivs som fotsulor. Är endast naturliga vittringar.

Hällristningen var enligt uppgift belägen i fast häll. Lossprängd och flyttad 1990. Vid avtornvning av hällristningsytan framkom ett nackfragment till en stenysa.

Orientering: Placerad i en rundel av gatusten, belägen i ett parkområde. 25 m NNÖ om hushörn (Sparbanken).

Koordinat N/E: Ursprungligt: 6449003 / 312687 Nuvarande: 6449033 / 312812 (SWEREF 99 TM)

lat/long: Ursprungligt: N 58° 8' 33,25", E 11° 49' 3,67" (WGS84) Nuvarande: N 58° 8' 34,41", E 11° 49' 11,23" (WGS84)

Långelanda 175:1

Beskrivning: Hällristning, 9,5x0,6 m (N-S), bestående av 3 hällristningsytor (A-C) med 2 skepp och 4 skålgropar.

Hällristningsyta (A), 0,45x0,18 m (NNÖ-SSV), bestående av 1 skepp och 1 skålgrop. Skeppet är 41 cm l. av enkellinjetyp och med bemanningsstreck. Skålgropen är 4,5 cm diam och 0,5 cm dj. Två skepp som tidigare är registrerade i FMR bedömda som naturbildningar. Belägen på övre delen av SÖ-sluttande, mycket skrovlig och vittrad håll.

2,4 m S om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 1,7x0,6 m (N-S), bestående av 1 skepp och 2 skålgropar. Skeppet är 62 cm l, av enkellinjetyp och med bemanningsstreck. Skålgroparna är 4,5-5 cm diam och 0,7-1,67 cm dj. Belägen på övre delen av SÖ-sluttande, mycket skrovlig och vittrad håll.

5,5 m S om yta (B) är: Hällristningsyta (C), bestående av 1 skålgrop, 5 cm diameter och 1 cm dj. Belägen på SÖ-sluttande, mycket skrovlig och vittrad håll.

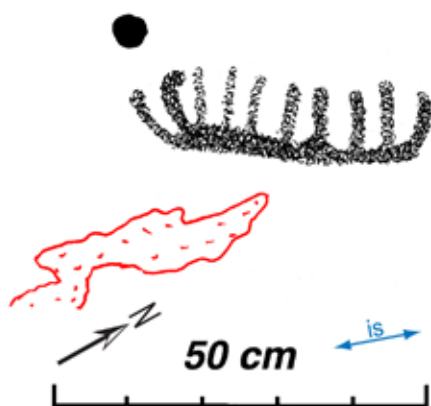
Orientering: Grönområde i tätort.

Koordinat N/E: 6449067 / 312629 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 35,22", E 11° 49' 0,00" (WGS84)

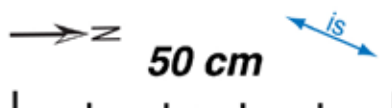
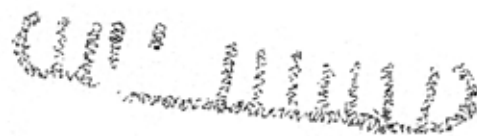
Långelanda 175:1, yta A

Dokumenterad 2011 av Andreas Toreld och Tommy Andersson, projekt hallristning.se

Långelanda 175:1, yta B

Funnen och dokumenterad 2011 av Andreas Toreld och Tommy Andersson, projekt hallristning.se

Långelanda 175:2

Beskrivning: Hällristning, 0,35x0,2 m (NNÖ-SSV), bestående av 4 skålgropar, 3,5-6 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på vittrad hälltopp av gnejs.

Orientering: Grönområde i tätort. 7,2 m NV om Långelanda 175:1.

Koordinat N/E: 6449074 / 312620 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 35,45", E 11° 48' 59,39" (WGS84)

Långelanda 175:3

Långelanda 175:3

Beskrivning: Hällristning, 0,95x0,55 m (NV-SÖ), bestående av 11 skålgropar, varav 10 runda, 4-7 cm diam och 0,5-2 cm dj; samt 1 avlång, 10x4,5 cm stor och 0,5 cm dj. Belägen på SSÖ-sluttande, mycket vittrad häll.

Orientering: Grönområde i tätort. 3,5 m SSV om Långelanda 175:2.

Koordinat N/E: 6449053 / 312625 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 34,78", E 11° 49' 0,00" (WGS84)

Långelanda 177:1

Beskrivning: Hällristning, ej återfunnen, eventuellt bortsprängd. Enligt Ekhoft bestående av ca 20 skålgropar.

Orientering: Enligt Ekhoft belägen på Ängås ägor på gångstig, eventuellt nuvarande körväg.

Koordinat N/E: 6449467 / 312212 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 47,51", E 11° 48' 33,35" (WGS84)

Långelanda 274

Beskrivning: Hällristning, 2,45x1,2 m (N-S), bestående av 2 ytor (A & B), med 2 ovala fördjupningar och 10 skålgropar. Hällristningsyta (A), 1,2x0,8 m (Ö-V), bestående av 2 ovala fördjupningar och 9 skålgropar. De ovala fördjupningarna är 18x6 cm stor och 1,5 cm dj resp. 12x6 cm stor och 1,2 cm dj. Skålgroparna är 4-7 cm diam och 0,5-1,5 cm dj.

1,6 m N om yta (A) är: Hällristningsyta (B), bestående av 1 skålgrop, 4 cm diam och 0,5 cm dj. Skålgroparna är djupa och tydliga, belägna på närmast plan, relativt ovittrad hälltopp av gnejs.

Orientering: 4 m Ö om stenmur (N-S).

Koordinat N/E: 6448395 / 312717 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 13,66", E 11° 49' 7,27" (WGS84)

Långelanda 275

Beskrivning: Hällristning, 1,3x0,7 m (N-S), bestående av 31 skålgropar, 3,5-7 cm diam och 0,5-1,2 cm dj, varav ca 10 något osäkra. Belägen på mycket vittrad kvarts- och glimmerrik (vit) hällrygg.

Orientering: På hällryggens SV del. 6 m SSV om SSV slutet av stenmur (NNÖ-SSV). Ca 18 m NNÖ om NNÖ hörnet av tomt.

Koordinat N/E: 6448677 / 313042 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 23,26", E 11° 49' 26,32" (WGS84)

Långelanda 276

Beskrivning: Hällristning, 1,4x0,9 m (NNÖ-SSV), bestående av 4 rännformiga fördjupningar och 15 skålgropar. De rännformiga fördjupningarna är 25-70 cm l, varav 3 är sammanhuggna med varandra, och samtliga sammanhuggna med skålgropar. Skålgroparna är 4-8 cm diam och 0,5-2,5 cm dj, varav 7 är sammanhuggna med eller ligger i rännorna. Belägen på närmast plan, mycket svagt Ö-sluttande håll av vittrad gnejs.

Orientering: Hällristningen är belägen i Ö delen av bytomt/ gårdstomt Långelanda 174:3. 3 m Ö om mindre stenbrott. 11,5 m NV om gärdesgårdshörn där tre gärdesgårdar möts.

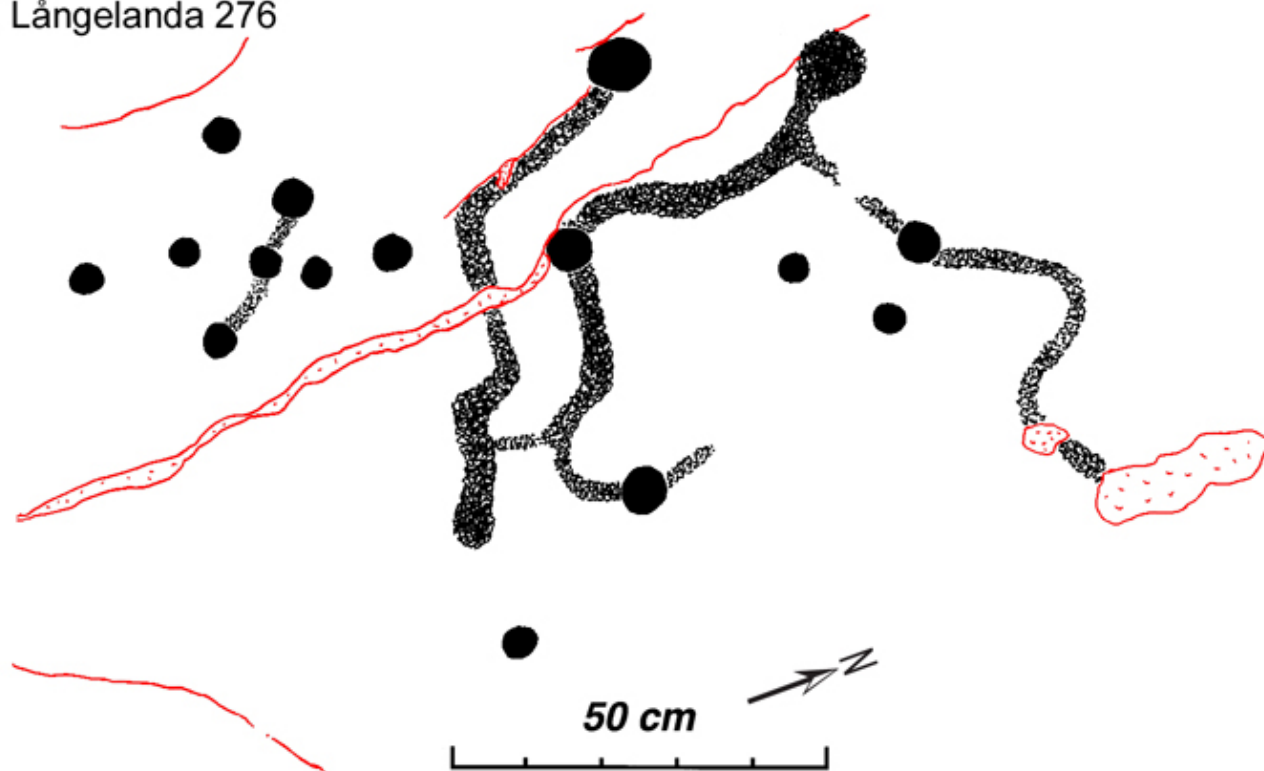
Koordinat N/E: 6448477 / 312609 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 16,15", E 11° 49' 0,44" (WGS84)

Långelanda 276

Funnen och dokumenterad 2011 av Andreas Toreld och Tommy Andersson, projekt hallristning.se

Långelanda 277

Beskrivning: Hällristning, 0,95x0,65 m (Ö-V), på block, 2x1 m (NV-SÖ) och 0,4 m h, bestående av 21 skålgropar, 4-8 cm diam och 0,5-2 cm dj. Belägen på blockets plana ovansida. Blocket är «uppallat» på bergskant mot dalgång.

Koordinat N/E: 6451275 / 310708 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 43,56", E 11° 46' 56,24" (WGS84)

Foto mot NÖ

Långelanda 278

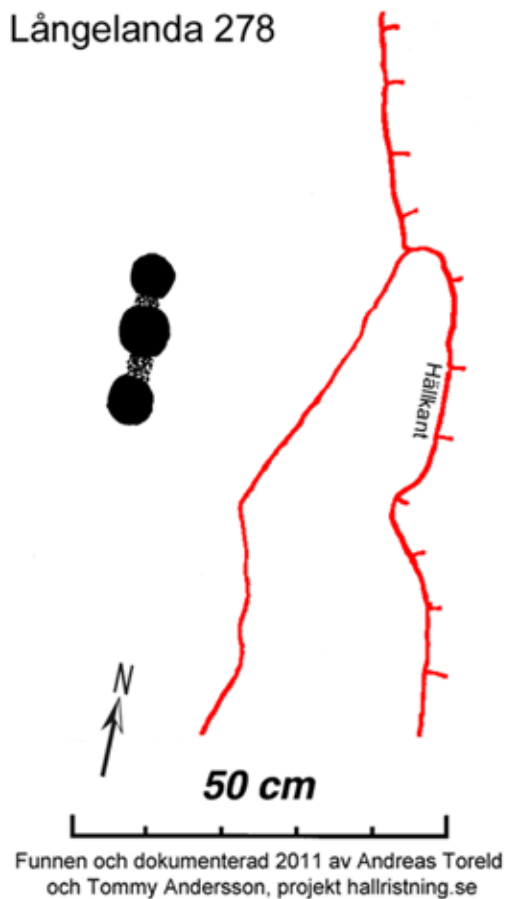
Beskrivning: Hällristning, 0,24x0,07 m (N-S), bestående av 3 skålgropar, 6-7 cm diam och 0,5-1 cm dj, sammanbundna av en ränna. Belägen på slät, S-sluttande håll.

Orientering: 5,8 m S om Långelanda 83:1.

Koordinat N/E: 6449145 / 312718 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 37,88", E 11° 49' 5,16" (WGS84)

Långelanda 278

Långelanda 279

Beskrivning: Hällristning, på jordfast block, 4x3,3 m (N-S) och 1,5 m h, bestående av 1 skålgrop, 6 cm diam och 1 cm dj. Belägen på avsats nära blockets topp.

Orientering: På SSV hörnet av större åkerimpediment. 14 m NNV om dike (ÖNÖ-VSV).

Koordinat N/E: 6451122 / 310267 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 37,94", E 11° 46' 29,75" (WGS84)

Långelanda 280

Beskrivning: Hällristning, 0,35x0,2 m (N-S), på block, 2x1,9 m (N-S) och 0,7 m h, bestående av 4 skålgropar, 4-7,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på S delen av blockets plana ovansida. Sydligaste delen av blockets topp är skadat, varför 2 skålgropar är skadade. Det har sannolikt funnits fler skålgropar på den skadade delen.

Orientering: 14 m S om stengärdesgård (Ö-V).

Koordinat N/E: 6451067 / 310550 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 36,60", E 11° 46' 47,19" (WGS84)

Långelanda 281

Beskrivning: Hällristning, på jordfast block, 3,5x1,1 m (ÖNÖ-VSV) och 1,2 m h, bestående av 1 skålgrop, 7 cm diam och 1,5 cm dj. Belägen på ÖNÖ delen av blockets ovansida.

Orientering: Ca 15 m SSV om landsväg (ÖSÖ-VNV). 18 m SÖ om gärdsgård (NÖ-SV).

Koordinat N/E: 6451052 / 310227 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 35,62", E 11° 46' 27,51" (WGS84)

Långelanda 282

Beskrivning: Hällristning, 0,3x0,15 m (NÖ-SV), bestående av 6 skålgropar, 3,5-4,5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på toppen av glimmerrik gnejshäll.

Orientering: Ca 5 m N om spetsen av åkerholme/ f.d. åkerhörn.

Koordinat N/E: 6448616 / 312330 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 20,21", E 11° 48' 43,00" (WGS84)

Morlanda 78:1

Beskrivning: Hällristning, 0,77x0,23 m (enligt tidigare uppgifter NNÖ-SSV), undersökt och flyttad, bestående av 8 skålgropar, 4-6 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Skrovlig gnejs.

Klippdelen med skålgroparna har sprängts loss i samband med vägbygget och flyttats till hällristningsmuseet i Vitlycke, Tanum sn.

I anslutning till skålgropslokalen påträffades vid förundersökningen obrända ben, flintavslag, hästkosömmar, keramik mm. I samband med undersökningen avbanades en 400 m² stor yta runt skålgropsförekomsten. Det påträffades inga anläggningar och endast fynd av mycket enstaka spridda flintavslag.

Orientering: I NNÖ kanten av en bergklack, 12x8 m st.

Är nu flyttad till Vitlycke museum, Tanums sn, där stenen ligger bland andra hitflyttade hällristningsstenar, ca 25-30 m NÖ om utgång från museet.

Koordinat N/E: Ursprunglig: 6453507 / 293258 (SWEREF 99 TM)

lat/long: Ursprunglig: N 58° 10' 27,46", E 11° 29' 3,48" (WGS84)

Morlanda 95:1

Beskrivning: Hällristning, 1,7x0,65 m (ÖNÖ-VSV), på block, 2,3x0,8 m st och ca 0,1 m tj, bestående av 36 skålgropar, 4-9 cm diam och 0,5-2,5 cm dj. 2 skålgropar är halva, ligger vid kanten av blocket. Belägen på löst stenblock i kyrkogårdsmur. Stenblocket har sekundärt läge.

Orientering: På utsidan av kyrkogårdsmur.

Koordinat N/E: 6455544 / 294749 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 35,71", E 11° 30' 28,11" (WGS84)

Morlanda 343:1

Beskrivning: Hällristning, uppgift om. Enligt uppgiftslämnare ska det finnas en skålgropsförekomst i fast häll under utfyllnaden för mötesplatsen på vägens SÖ sida. Vid besiktning av platsen år 2011, kunde hällristningen inte återfinnas. Nuvarande grannar känner inte till uppgiften. Mycket osäker uppgift.

Orientering: Grusad mötesplats överväxt av gräs och moss.

Koordinat N/E: 6457672 / 298676 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 50,89", E 11° 34' 21,50" (WGS84)

Morlanda 556

Beskrivning: Hällristningsområde, 4,8x0,5 m (NNÖ-SSV), bestående av 2 hällristningsytor (A & B) med sammanlagt 10 skålgropar. Hällristningsyta (A), 0,34x0,2 m (NÖ-SV), bestående av 8 skålgropar, 3,5-4 cm diam och 0,3-0,8 cm dj. 3,2 m SSV om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 1,44x0,5 m (N-S), bestående av 2 skålgropar, 4-5 cm diam och 0,5-0,8 cm dj. Belägen på hällrygg (NNÖ-SSV) som är 1,5 m h.

Orientering: 3,5 m NV om tillfartsväg (NV-SÖ) till hus.

Koordinat N/E: 6455974 / 294265 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 48,77", E 11° 29' 57,16" (WGS84)

Myckleby 34:1

Beskrivning: Hällristning, 0,9x0,85 m, på stenblock, 1,3x1,1 m st och 0,2 m tj, bestående av 1 oval fördjupning, 1 bäckenformad fördjupning och 54 skålgropar. Den ovala fördjupningen är 12x6 cm st och 0,5 cm dj. Den bäckenformiga fördjupningen är 25x9 cm st och 2 cm dj. Skålgroparna är 3-8 cm diam och 0,5-2 cm dj. Den bäckenformiga figuren är sammanbunden med en skålgrop via en ränna. 5 skålgropar är sammanbundna av en ränna. 2 skålgropar är sammanbundna av en ränna. Belägen på stenblock i stenmur. Stenblocket har sekundär placering.

Orientering: 1 m NÖ om uppfartsväg, i stenmur.

Koordinat N/E: 6457231 / 311025 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 56,33", E 11° 46' 58,22" (WGS84)

Myckleby 123:1

Beskrivning: Hällristning, 0,43x0,36 m (N-S), på stenblock, 2,3x1,1 m st (N-S) och 0,5 m h, bestående av 10 skålgropar, 4,5-7 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på blockets N del.

Koordinat N/E: 6457010 / 311285 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 49,60", E 11° 47' 14,78" (WGS84)

Foto mot S

Myckleby 219

Beskrivning: Hällristningsområde, 4x2,6 m (NV-SÖ), bestående av 3 hällristningsytor (A-C) med sammanlagt 7 skålgropar. Hällristningsyta (A), 1,85x0,5m (Ö-V), bestående av 5 skålgropar, 5-13 cm diam och 1-5,5 cm dj. Belägen på ojämn hälltopp. 2 m SSV om yta (A) är: Hällristningsyta (B), bestående av 1 skålgrop, 10 cm diam och 2,5 cm dj. Belägen nära hälltopp. 2,3 m SSÖ om yta (A) är: Hällristningsyta (C), bestående av 1 skålgrop, 9 cm diam och 2,5 cm dj. Belägen på ojämn hälltopp. Skålgroparnas storlek och belägenhet i terrängen mycket atypiskt.

Orientering: Yta A är 0,1 m SV om elstolpe och 2 m S om sprängkant.

Koordinat N/E: 6453733 / 314213 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 8,27", E 11° 50' 23,30" (WGS84)

Myckleby 220

Beskrivning: Hällristning, 2,45x1,1 m (NNÖ-SSV), bestående av 14 skålgropar, 4-7 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på högt hällkrön och svag SÖ-sluttning.

Orientering: Ca 15 m VSV om VSV hörnet av uthus. 25 m Ö om N hörnet av annat uthus. 16 m SV om sprängkant.

Koordinat N/E: 6456977 / 311121 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 48,28", E 11° 47' 4,84" (WGS84)

Myckleby 221

Beskrivning: Hällristning, 0,1x0,06 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 2 skålgropar, 4,5-5,5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Något osäkra, groparna ser bra ut, men berget är samtidigt vittrat och naturligt gropigt. Belägen i hållsvacka på större Ö-sluttande håll, ca 3 m V om hållfoten.

Orientering: Ca 60 m Ö om Myckleby 222.

Koordinat N/E: 6457032 / 311457 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 50,57", E 11° 47' 25,23" (WGS84)

Myckleby 222

Beskrivning: Hällristning, 0,8x0,3 m (ÖNÖ-VSV), på block, 1,6x1,1 m (ÖSÖ-VNV) och 0,4 m h, bestående av 10 skålgropar, 3-6,5 cm diam och 0,3-2 cm dj. Belägen på toppen av stenblocket. Belägen i S delen av gravfältet Myckleby 38:1.

Orientering: I gravfält.

Koordinat N/E: 6457044 / 311400 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 50,87", E 11° 47' 21,71" (WGS84)

Myckleby 223

Beskrivning: Hällristning, 0,45x0,15 m (ÖSÖ-VNV), på block, 2x1,5 m (N-S) och 0,8 m h, bestående av 5 skålgropar, 4-6 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på blockets SÖ del.

Orientering: 12 m N om gärdesgård (Ö-V) som är vid väg. Ca 25 m SÖ om gärdesgårdshörn med stort stenblock.

Koordinat N/E: 6456965 / 311363 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 48,27", E 11° 47' 19,68" (WGS84)

Myckleby 224

Beskrivning: Hällristning, 1,1x0,08 m (NÖ-SV), bestående av 2 skålgropar, 8 cm diam och 1,5 cm dj. 15 cm NNV om den SV gropen är ett sentida kors (mät punkt), 18x16 cm stort. Belägen på flack hållrygg i SV delen av impediment. Berget är grovkornigt och vittrat.

Orientering: SV delen av impediment.

Koordinat N/E: 6456954 / 310681 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 46,86", E 11° 46' 37,99" (WGS84)

Myckleby 225

Beskrivning: Hällristning, 0,25x0,06 m (Ö-V), bestående av 2 skålgrovar, 5-6 cm diam och 0,5-1 cm dj, den mindre något osäker. Belägen på NÖ-sluttande del av åkerholme.

Orientering: På N delen av åkerholme.

Koordinat N/E: 6456914 / 310821 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 45,78", E 11° 46' 46,67" (WGS84)

Röra 50:1

Beskrivning: Hällristning, belägen på ett stenblock 1,4x1,4 m st och 0,7 m h. Ytan är 0,7x0,25 m (N-S). Bestående av 2 skålgrovar, 17-20 cm diam, med djupare grovar i botten, 8 cm diam och 4-5 cm dj. Belägen på blockets östra kant, i dess SÖ hörn. Grovarna är mycket atypiska. Blocket har även sentida grovar.

Orientering: 1,5 m NÖ om uppfartsväg.

Koordinat N/E: 6454913 / 300829 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 25,36", E 11° 36' 41,69" (WGS84)

Röra 49:1

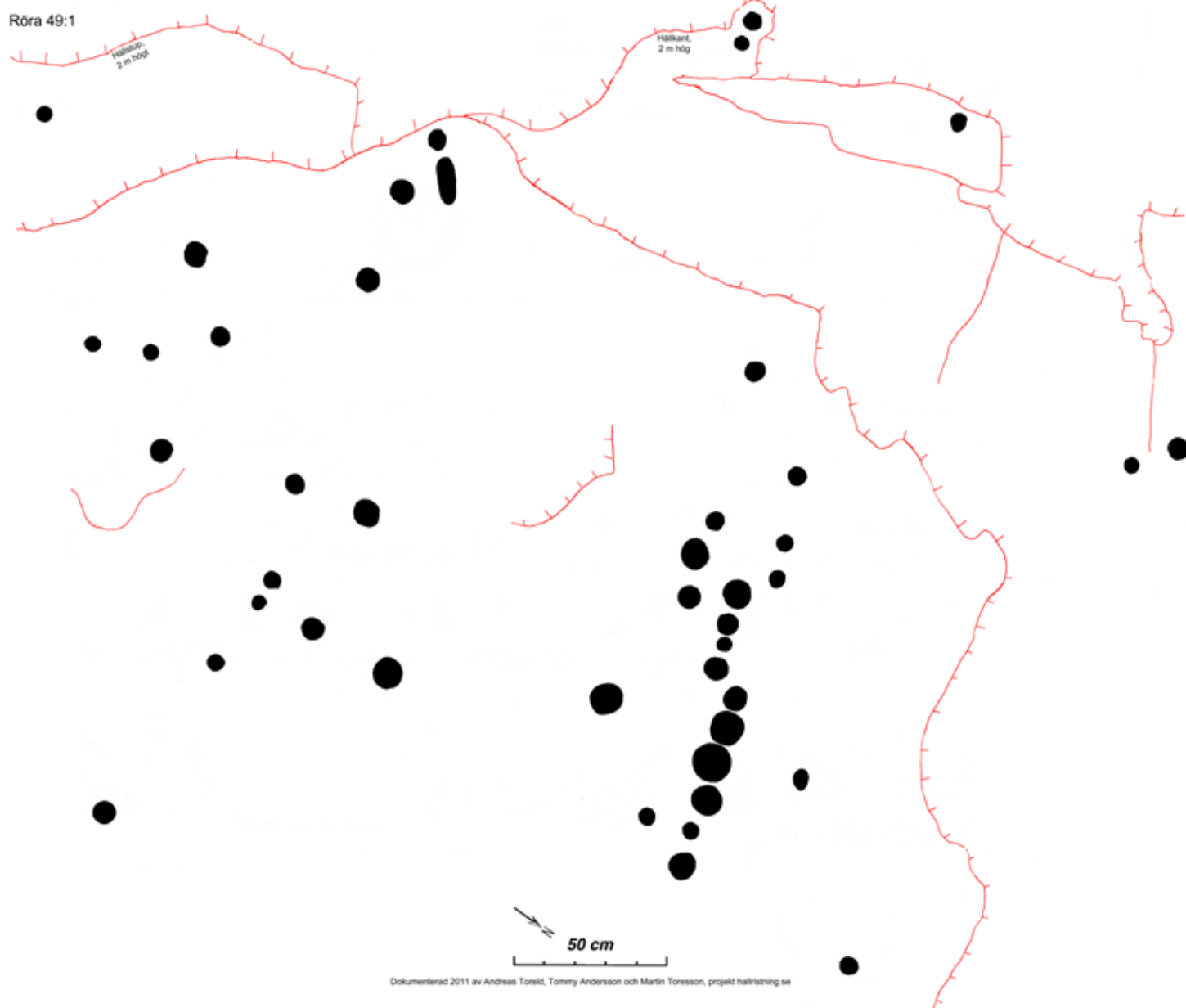
Beskrivning: Hällristning, 3,9x2,9 m (NNV-SSÖ), bestående av 1 avlång fördjupning och 42 skålgrovar. Den avlånga fördjupningen är 15x6 cm stor och 1,7 cm dj. Skålgrovarna är 5-12,5 cm diam och 0,5-4 cm dj. Belägen på svagt NÖ-sluttande del av hålltopp. Omedelbart SSÖ om berget finns en källa som nu är igensatt.

Orientering: 8,3 m SV om Röra 254.

Koordinat N/E: 6454970 / 300883 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 27,29", E 11° 36' 44,82" (WGS84)

Röra 139:1

Beskrivning: Hällristning, 3x2,3 m (NÖ-SV), bestående av 5 rännformiga fördjupningar och 99 skålgropar.

De rännformiga fördjupningarna är 14-49 cm l, varav 1 ränna sammanbinder 3 runda och 1 oval skålgrop; 1 ränna sammanbinder 2 skålgropar; samt 1 ränna utgår från 1 skålgrop. Av skålgroparna är 92 runda, 2,5-12 cm diam och 0,3-2,5 cm dj, varav 3 med skaft, 5-8 cm l; samt 7 skålgropar är ovala, 9x4,5-14x5,5 cm stora och intill 2,5 cm dj. Belägen på SSÖ-sluttande, delvis brant håll mot bäckravin. Finkornig men vittrad diabas.

Orientering: Hällristningen är belägen i NÖ delen av Bytomt/gårdstomten, Röra 139:2. 5,3 m SSÖ om elledningsstolpe.

Koordinat N/E: 6456209 / 300931 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 7,34", E 11° 36' 43,93" (WGS84)

Röra 139:1

Dokumenterad 2011 av Andreas Toréld, Tommy Andersson och Martin Toresson, projekt hällristning.se

Röra 140:1

Beskrivning: Hällristning, 1,3x1,2 m (NV-SÖ), bestående av 2 avlånga fördjupningar och 23 skålgropar.

De 2 fördjupningarna är 12x6 cm st, resp. 12x4,5 cm st och 1,5 cm dj. Skålgroparna är 4-9 cm diam och 0,5-2 cm dj. 2 av skålgroparna är förbundna av en ränna, 2 cm l. Belägen på toppen och SÖ slutningen av berghäll.

Koordinat N/E: 6456562 / 300563 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 18,17", E 11° 36' 20,37" (WGS84)

Foto mot S

Röra 214:1

Beskrivning: Hällristning, undersökt och borttagen, bestående av 2 ytor med 6 m mellanrum, med 4 respektive 5 skålgropar. Belägen på NÖ-sluttande berg. Delar av ristningen finns bevarad på Bohusläns museum, sammanlagt 8 fragment, varav 6 med passning:

Del A, 0,75x0,55 m stor och 0,15 m tj, av 6 fragmentet, med 4 skålgropar, 6-10 cm diam och 2,5-3,5 cm dj. Borrhål i kanterna. Glimmerrik gnejs.

Del B, 0,52x0,44 m st och 0,06 m tj, med 1 skålgrop, 6 cm diam och 2 cm dj. Glimmerrik gnejs.

Del C, 0,5x0,25 m st och 0,05 m tj, med 1 skålgrop, 5 cm diam och 1,5 cm tj. Glimmerrik gnejs.

Del B och C kan utgöra delar av samma yta.

Orientering: Kartmarkering ungefärlig.

Koordinat N/E: 6459978 / 304889 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 15,38", E 11° 40' 34,57" (WGS84)

Röra 218:1

Beskrivning: Hällristning, 1,2x0,25 m (NÖ-SV), bestående av 12 skålgropar, 4,5-9 cm diam och 0,5-2,8 cm dj. Belägen på berghälls högsta plana del. Berget består av vittrad gnejs.

Koordinat N/E: 6454326 / 301366 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 7,27", E 11° 37' 16,31" (WGS84)

Röra 243

Beskrivning: Hällristning, 0,2x0,06 m (N-S), bestående av 2 skålgropar, 5-6 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på SSÖ-sluttande håll, vid hållkant (NÖ-SV).

Orientering: 3,5 m VNV om åkerkant (NÖ-SV), på en punkt ca 15 m SSV om åkerhörn.

Koordinat N/E: 6456300 / 300936 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 10,31", E 11° 36' 43,97" (WGS84)

Röra 244

Beskrivning: Hällristning, 1,37x0,25 m (NNV-SSÖ), bestående av 5 skålgropar, 4,5-8 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på plan håll, 0,2 m NÖ om hållstup.

Orientering: På åkerholme, 0,2 m NÖ om hållstup (NV-SÖ), ca 4 m högt.

Koordinat N/E: 6455191 / 300729 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 34,17", E 11° 36' 34,73" (WGS84)

Röra 245

Beskrivning: Hällristning, 1,77x1,3 m (Ö-V), bestående av 27 skålgropar, 4-9,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj, varav 9 på rad. Gropparna på rad ligger i en slät bergartsgång i den ojämnare gnejsen. Belägen på hållrygg. Delvis mycket vittrad (gnejs).

Orientering: Belägen på högsta delen av långsträckt åkerholme (NÖ-SV). 8 m SSÖ om mindre väg (ÖNÖ-VSV).

Koordinat N/E: 6454462 / 301237 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 11,47", E 11° 37' 8,01" (WGS84)

Foto mot N

Röra 246

Beskrivning: Hällristning, 1,45x0,8 m (N-S), bestående av 19 skålgropar, 4-7 och 0,5-2 cm dj. Belägen på SÖ-sluttande, något vittrad häll.

Orientering: 14 m Ö om traktorväg (ÖSÖ-VNV). 14 m Ö om ledningsstolpe.

Koordinat N/E: 6455759 / 300430 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 52,02", E 11° 36' 14,70" (WGS84)

Röra 247

Beskrivning: Hällristning, 1,94x1,2 m (NV-SÖ), bestående av 15 skålgropar, 3,5-8 cm diam och 0,7-1,7 cm dj. Mycket vittrat berg, flera av groparna osäkra. Belägen på högsta toppen av högre bergsområde vid kanten av gårdsplan.

Orientering: Hällristningen är belägen i N delen av bytomt/ gårdstomt Röra 163:1. Vid kanten av gårdsplan. Omedelbart ÖNÖ om mindre hällkant.

Koordinat N/E: 6456034 / 300359 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 0,78", E 11° 36' 9,51" (WGS84)

Röra 248

Beskrivning: Hällristning, 0,32x0,05 m (NÖ-SV), bestående av 2 skålgropar, 5 cm diam och 1 cm dj. Belägen på plana övre ytan av hällkant mot SSÖ.

Orientering: Hällristningen är belägen i N delen av bytomt/ gårdstomt Röra 163:1. 2 m NÖ om väg (NNV-SSÖ)

Koordinat N/E: 6456030 / 300337 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 0,60", E 11° 36' 8,19" (WGS84)

Röra 249

Beskrivning: Hällristning, 1,1x0,2 m (N-S), bestående av 5 skålgropar, 4-5 och 0,5 cm dj och 1 avlång fördjupning, 10x4,5 cm stor och 0,5 cm dj. Ca 0,3 m S om ristningen är ett borrhål. Belägen på hällklack mot VNV.

Orientering: 12 m V om åkerhörn vid gårdsplan.

Koordinat N/E: 6456284 / 300500 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 9,08", E 11° 36' 17,36" (WGS84)

Röra 250

Beskrivning: Hällristning, 8,1x3,3 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 4 hällristningsytor (A-D) med 42 skålgropar.

Hällristningsyta (A), 3,45x1,5 m (NNÖ-SSV), bestående av 29 skålgropar, 2,5-10 cm diam och 0,5-2 cm dj, varav 7 resp. 8 i rader. De två större ligger på hällens topp. Belägen på en svagt NNV-sluttande häll.

1,7 m ÖNÖ om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 1x0,55 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 10 skålgropar, 5-8,5 cm diam och 0,5-2 cm dj. Belägen på svagt NNV-sluttande häll.

1,5 m ÖNÖ om yta (B) är: Hällristningsyta (C), 0,31x0,07 m (NNÖ-SSV), bestående av 2 skålgropar, 6-7 cm diam och 1,5 cm dj. Belägen på NNV-sluttande häll.

1,8 m SÖ om yta (C) är: Hällristningsyta (D), bestående av 1 skålgrop, 5 cm diam och 1 cm dj. Belägen på plan hällrygg.

Orientering: Belägen på V spetsen av åkerholme (Ö-V). 7 m S om mindre väg (Ö-V).

Koordinat N/E: 6454463 / 301189 (SWEREF 99 TM)

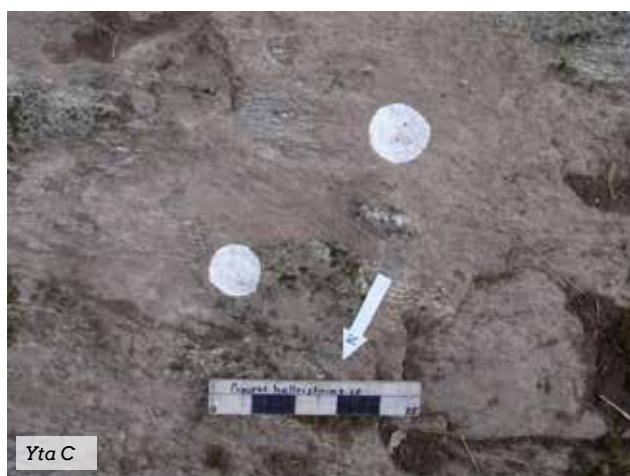
lat/long: N 58° 11' 11,42", E 11° 37' 5,08" (WGS84)

Yta A

Yta B

Yta C

Yta D

Röra 251

Beskrivning: Hällristning, 1,22x0,4 m (NÖ-SV), bestående av 12 skålgropar, 3,5-7 cm diam och 0,5-1,8 cm dj, varav 4 i rad. Mycket jämnt och nästan ovittrat berg. Belägen på svagt ÖNÖ-sluttande hällrygg, 9,2 m VSV om skålgroparna är 1 ensam skålgrop, 5 cm diam och 1,2 cm dj. Belägen mitt på lågt impediment.

Orientering: Yta A är på ÖNÖ spetsen av lågt impediment (ÖNÖ-VSV). Yta B mitt på samma impediment, under elledning. Impedimentet är ca 0,1 m över markytan.

Koordinat N/E: 6455865 / 300330 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 55,28", E 11° 36' 8,26" (WGS84)

Röra 252

Beskrivning: Hällristning, 0,4x0,28 m (NNV-SSÖ), bestående av 4 skålgropar, 6 cm diam och 0,5 cm dj. Mycket vittrat berg. Belägen på hälltopp med kant åt V.

Orientering: Ca 5 m ÖNÖ om traktortväg (N-S).

Koordinat N/E: 6456452 / 300367 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 14,29", E 11° 36' 8,71" (WGS84)

Röra 253

Beskrivning: Hällristning, 0,36x0,3 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 4 skålgropar, 4,5-5,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Bra och ovittrade gropar. Belägen på Ö-sluttning av hällrygg.

Några meter V om skålgroparna ligger flera stenar och hällar upplagda på bergsryggen, bl.a. en sten av röd granit, ca 0,4x0,4 m stor och 0,25 m h, med en stor, mortelliknande "skålgrop" på ovansidan, 20 cm diam och 6 cm dj.

Orientering: 11 m V om mitten på byggnads (gårdsmuseums) långvägg. 20 m N om landsväg (Ö-V).

Koordinat N/E: 6455908 / 300456 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 56,87", E 11° 36' 15,83" (WGS84)

Röra 254**Beskrivning:** Hällristning, 0,25x0,05 m (NNÖ-SSV), bestående av 2 skålgropar, 4,5-5 cm diam och 0,7 cm dj. Belägen på toppen av bergklack.

Orientering: 8,3 m NÖ om Röra 49:1. På åkerholme 7 m SV om åkerholmens NÖ spets.

Koordinat N/E: 6454975 / 300892 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 27,47", E 11° 36' 45,35" (WGS84)

Röra 255

Beskrivning: Hällristning, 2,1x1,1 m (N-S), bestående av 4 hällristningsytor (A-D), på toppen av hällen och på tre avsatser.

Hällristningsyta (A), bestående av 1 skålgrop, 8 cm diam och 1,2 cm dj. Vittrad. Belägen på plan hälltopp av vittrad gnejs.

1,1 m SV om yta (A) och på en avsats 0,5 m nedanför denna är: Hällristningsyta (B), 0,25x0,21 m (N-S), bestående av 4 skålgropar, 4-8 cm diam och 1-2 cm dj.

Belägen på plan hällavsats. 0,6 m SSV om yta (B) och på en avsats 0,5 m nedanför denna är: Hällristningsyta (C), 0,13x0,08 m (NNÖ-SSV), bestående av 2 skålgropar, 5,5-7,5 cm diam och 1,5-2 cm dj. Belägen på plan hällavsats.

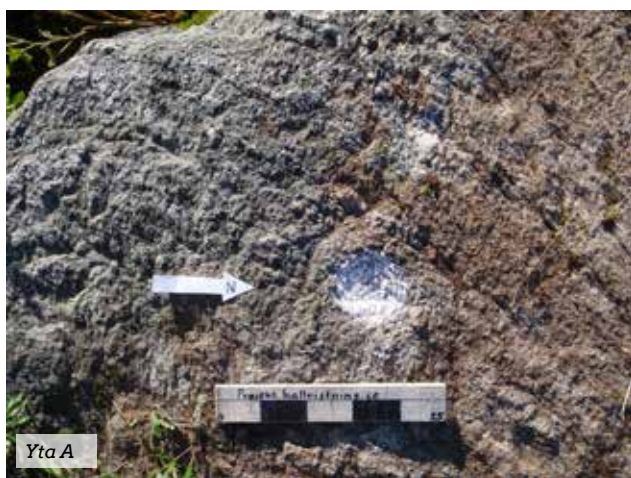
1 m SSÖ om yta (C) och på en avsats ca 0,3 m nedanför denna är: Hällristningsyta (D), bestående av 1 skålgrop, 8 cm diam och 2,5 cm dj. Belägen på plan, något sluttande, hälllyta.

På hällristningsytorna ligger ett 100-tal flintkärnor, flintavslag och flintavfall, vilka enligt uppgift är plockade på åkern SV om ristningen.

Orientering: På SV-spets av större åkerimpediment. 20 m SSV om traktortväg (ÖSÖ-VNV).

Koordinat N/E: 6455724 / 300415 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 50,87", E 11° 36' 13,89" (WGS84)

Röra 257

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 5,5 cm diam och 1,8 cm dj. Belägen på toppen av utskjutande häll.

Orientering: 0,6 m NÖ om bergskant (NV-SÖ) som är 2 m hög.

Koordinat N/E: 6456149 / 300376 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 4,52", E 11° 36' 10,19" (WGS84)

Röra 258

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, oval, 8x6 cm stor och 1 cm dj. Belägen på hållrygg i S hörnet av åkerimpediment.

Orientering: Ca 25 m NNÖ om uthusgavel (garage).

Koordinat N/E: 6456186 / 299995 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 5,09", E 11° 35' 46,79" (WGS84)

Röra 259

Beskrivning: Hällristning, 1,2x0,25 m (N-S), bestående av 7 skålgropar, 4-8 cm diam och 0,5-2 cm dj, varav 6 ligger samlade i en klunga. Belägen på vittrad hålltopp.

Orientering: Omedelbart Ö om hållkant. 15 m S om gårdesgård (Ö-V).

Koordinat N/E: 6456171 / 300344 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 5,18", E 11° 36' 8,17" (WGS84)

Röra 261

Beskrivning: Hällristning, 0,65x0,07 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 3 skålgropar, 6-7 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på rad på ÖNÖ-sluttande, vittrad häll.

Orientering: 7 m S om väggkant (Ö-V).

Koordinat N/E: 6456069 / 300272 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 1,77", E 11° 36' 4,08" (WGS84)

Röra 262

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 4,5 cm och 1,5 cm dj. Belägen på hälltopp, vittrat berg.

Orientering: 0,4 m ÖNÖ om hällkant (NV-SÖ) som är ca 2,5 m hög; 9 m NO om väg (NV-SÖ).

Koordinat N/E: 6456659 / 300508 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 21,20", E 11° 36' 16,69" (WGS84)

Röra 263

Beskrivning: Hällristning, 2,7x0,5 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 2 hällristningsytor (A & B) med 4 skålgropar.

Hällristningsyta (A), 0,75x0,1 m (NNÖ-SSV), bestående av 3 skålgropar, 4,5-5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på hällens topp. Lätt vittrat berg.

2,1 m Ö om yta (A) är: Hällristningsyta (B), bestående av 1 skålgrop, 6 cm diam och 1 cm dj.

Orientering: Ca 7 m NNÖ om impedimentets SSV spets.

Koordinat N/E: 6456102 / 300344 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 12' 2,95", E 11° 36' 8,38" (WGS84)

Yta A

Yta B

Röra 264

Beskrivning: Hällristning, 0,73x0,31 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 6 skålgropar, 4-5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på plan, vittrad håll vid hällkant. Bra skålgropsläge. På den lodräta kanten S om skålgroparna är flera skålgropsliknande fördjupningar, naturbildningar. Gör att även de ovan beskrivna, vittrade skålgroparna, bedöms som något osäkra.

Orientering: 0,1 m N om hällkant (Ö-V), på V hörnet av åkerholme. 4 m Ö om åkerhörn.

Koordinat N/E: 6455064 / 300925 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 11' 30,39", E 11° 36' 47,10" (WGS84)

Röra 266

Beskrivning: Hällristning, 2,2x1,1 m (Ö-V), bestående av 7 skålgropar, 5-10 cm diam och 1-2 cm dj, i tre grupper med 4+2+1 st skålgropar. Belägen på VSV delen/toppen av hällrygg. Mycket skrovlig håll.

Orientering: Ca 19 m NNV om Röra 268. Omedelbart ÖNÖ om lodrät bergskant, 1,2 m h.

Koordinat N/E: 6453445 / 300756 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 10' 37,87", E 11° 36' 41,76" (WGS84)

Röra 267

Beskrivning: Hällristning, 1,35x0,5 m (Ö-V), bestående av 8 skålgropar, 5-7 cm diam och 1-1,5 cm dj. Belägen på svagt ÖNÖ-sluttande, uppstickande hällklack, 4x2 m stor (ÖNÖ-VSV) och 0,5 m h.

Orientering: På impediment. 4 m S om stengärdesgård, som ligger vid åkerkant.

Koordinat N/E: 6453196 / 300808 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 10' 29,91", E 11° 36' 45,69" (WGS84)

Röra 268

Beskrivning: Hällristning, 0,98x0,2 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 4 skålgropar, 5-6,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på VSV delen av krön på hällrygg.

Orientering: På impediment. Ca 12 m NNV om väg. 7 m NÖ om hällryggens/impedimentets NÖ-spets.

Koordinat N/E: 6453436 / 300768 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 10' 37,59", E 11° 36' 42,51" (WGS84)

Röra 269

Beskrivning: Hällristning, 0,53x0,12 m (NÖ-SV), bestående av 4 skålgropar, 4-7 cm diam och 0,5-0,8 cm dj. Belägen på plan hällyta, på S kanten av impediment.

Orientering: På impediment. 11 m ÖNÖ om impedimentets SV-spets.

Koordinat N/E: 6453221 / 300737 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 10' 30,60", E 11° 36' 41,27" (WGS84)

Foto mot V

Röra 270

Beskrivning: Hällristning, bestående av 16 skålgropar, uppdelade i 3 ytor (A-C).

Hällristning (A), 2,65x2,4 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 14 skålgropar, 4,5-8 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på hällkrön och Ö-sluttning på hällimpedimentets SÖ del. Gropigt berg, flera gropar som kan varit skålgropar finns på berget.

6,1 m NV om yta (A) och 0,6 m Ö om hällkant, 0,9 m h, är: Hällristning (B), bestående av 1 skålgrop, 6 cm diam och 1 cm dj. Belägen på hällkrön på NV delen av hällen.

6,9 m V om hällristning (B) är: Hällristning (C), bestående av 1 skålgrop, 3 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på liten, lågt uppstickande häll vid V hörnet av impedimentet.

Orientering: Yta (A) och (B) på hällimpediment, ca 14x10 m (NV-SÖ), och 1 m högt på NÖ sidan.

Koordinat N/E: 6453328 / 300981 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 10' 34,45", E 11° 36' 55,85" (WGS84)

Röra 271

Beskrivning: Hällristning, 1,54x1,52 (ÖNÖ-VSV), bestående av 31 skålgropar, 4,5-7 cm diam och 0,5-1,5 cm dj, i 2 klungor med 21 resp. 10 gropar. Belägen på svagt NÖ-sluttande häll, på dess övre del. Ljus häll.

Stenpackning (?) och ganska mycket flinta ligger på hällen.

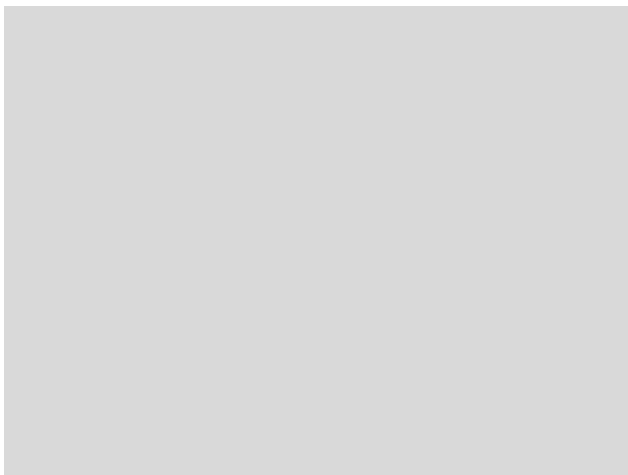
Orientering: På impediment. 7 m SSÖ om åkerhörn. 6 m SV om åkerkant/hällspets.

Koordinat N/E: 6453287 / 301043 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 10' 33,23", E 11° 37' 0,00" (WGS84)

Foto mot NV

Stala 66:1

Beskrivning: Hällristning, 2,1x0,6 m (Ö-V), på löst stenblock, bestående av ca 38 skålgropar, 2,5-6 cm diam och 0,5-2 cm dj, varav drygt 20 är helt säkra som skålgropar, de övriga osäkra. Stenblocket är 5 m l, trekantig i genomskärning med 0,6 m l sidor, av vittrad, glimmerrik gnejs.

Orientering: 10 m NV om hörn mellan stenmur och bergvägg.

Koordinat N/E: 6450103 / 302558 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 52,91", E 11° 38' 42,05" (WGS84)

Stala 71:1

Beskrivning: Hällristning, bestående av två ytor (A och B) med 14 skålgropar.

Hällristningsyta (A), 0,88x0,65 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 12 skålgropar, 6,5-12 cm i diam och 1-2,5 cm dj. 2 skålgropar är sammanbundna av rännor, 2 cm breda. 2 skålgropar är skadade, endast halva finns kvar. Belägen på plan och ÖNÖ-sluttande håll. På slät bergartsstråk i gnejs.

3,15 m NV om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 0,24x0,07 m (NNV-SSÖ) bestående av 2 skålgropar, 4-7 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på plan yta.

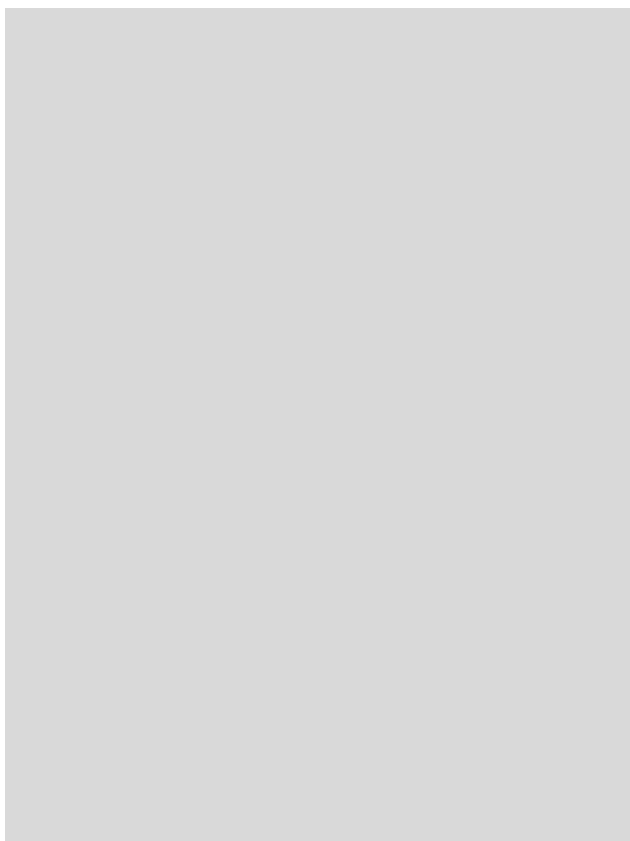
Orientering: Omedelbart V om dålig bruksväg och stengärdesgård (NV-SÖ).

Koordinat N/E: 6449707 / 302833 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 40,56", E 11° 39' 0,01" (WGS84)

Yta B

Stala 220:1

Beskrivning: Hällristning, 14x5,7 m (Ö-V), bestående av 2 treflikiga fördjupningar och 31 skålgropar.

De treflikiga fördjupningarna är 12x10 cm resp. 11x8 cm stora och 2 cm dj. Skålgroparna är 3-7 cm diam och 0,3-2 cm dj, varav 2 är sammanbundna med ränna, 3,5 cm l. Belägen på stor plan hälltopp, 2-3 m hög. Skålgroparna är spridda över hällen, med ofta samlade i mindre koncentrationer. Mycket vittrad, glimmerrik gnejs. Det har troligen funnits fler skålgropar hällen. På hällens N del är ett gränsrör.

Koordinat N/E: 6449189 / 302684 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 23,59", E 11° 38' 52,51" (WGS84)

Stala 271:1

Beskrivning: Hällristning, 8,8x1,15 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 4 hällristningsytor (A-D), med tillsammans 68 skålgropar. Hällristningsyta (A), 2x1,5 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 31 skålgropar, 3,5-7,5 cm diam och 0,5-2 cm dj. Belägen på VSV delen av bergrygg. 8 cm SÖ om ristningen är en inhuggen fixpunkt i form av ett kors, 12x12 cm stort.

1,05 m ÖNÖ om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 1,56x0,8 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 25 skålgropar, varav 23 runda, 3,5x7,5 cm diam och 0,5-2 cm dj, 2 av skålgroparna är sammanbundna med ränna, 2 cm l; 2 ovala, 13x5,5 cm resp. 10x5,5 cm stora och 1,5 cm dj. 2 av skålgroparna är halva (skadade). Belägen på krön av hållrygg.

0,6 m ÖNÖ om yta (B) är: Hällristningsyta (C), 1,27x0,35 m (NÖ-SV), bestående av 13 skålgropar, 4-7,5 cm diam och 0,5-2 cm dj, varav 4 sammanbundna med rännor. Belägen på krön av bergrygg.

2,75 m ÖNÖ om yta (C) är: Hällristningsyta (D), bestående av 1 skålgrop, 5 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på NÖ delen av krön.

Orientering: 25 m S om bäck.

Koordinat N/E: 6449264 / 303107 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 26,69", E 11° 39' 18,09" (WGS84)

Yta C

Yta D

Foto mot ÖSÖ

Stala 380

Beskrivning: Hällristning, 3,75x1,6 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 2 obestämbare figurer (ev. påbörjade skeppsfigurer) och 27 skålgropar. De obestämbare figurerna är 14 resp. 30 cm l. Skålgroparna är 3,5-7,5 cm diam och 0,3-1,5 cm dj. Belägen på NÖ-sluttande, mycket slät, skifferliknande gnejshäll.

Orientering: 0,5 m Ö om gärdesgård (N-S), 7,5 m NV om brukningsväg (NNÖ-SSV). Ca 35 m SSV om runsten (Stala 2:1).

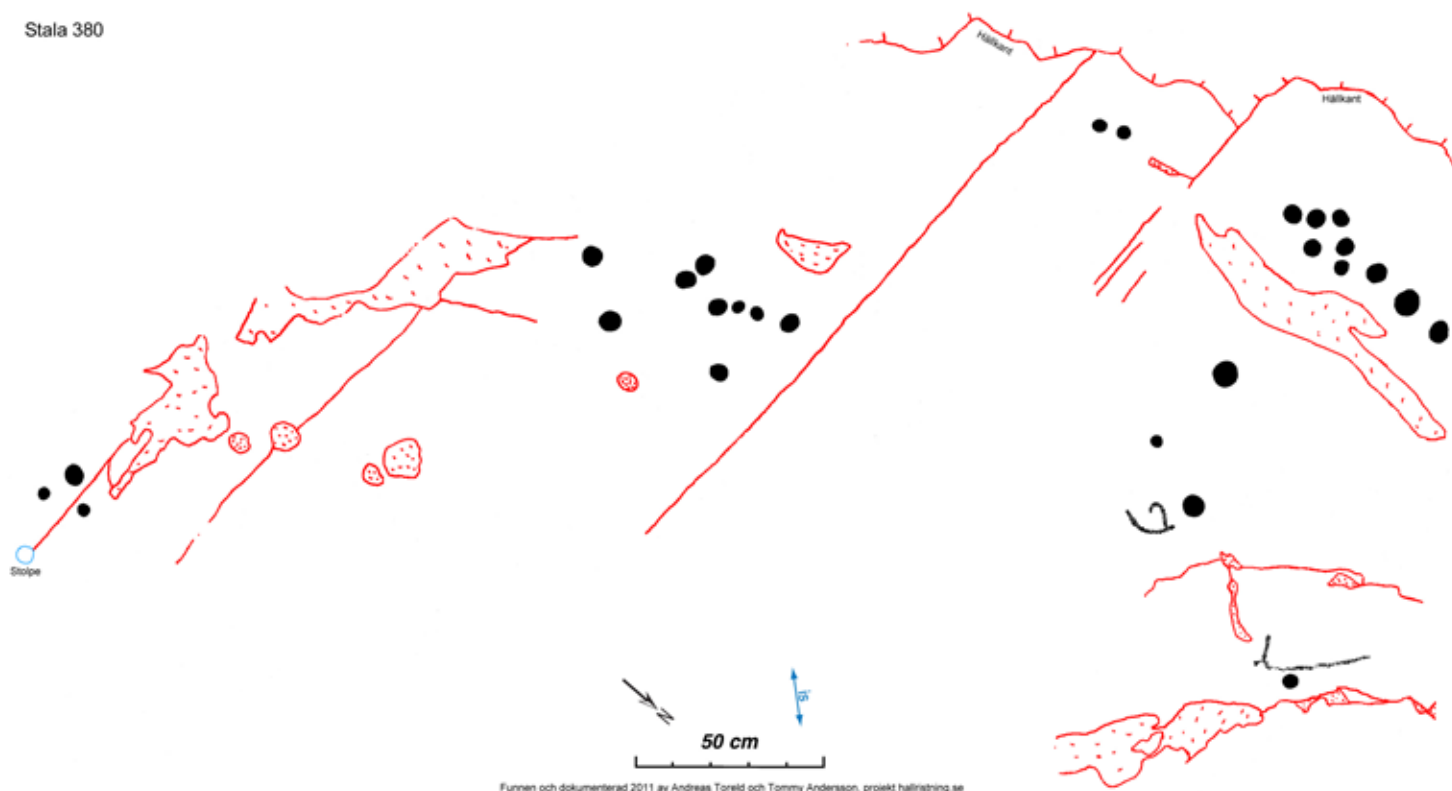
Koordinat N/E: 6451159 / 305772 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 32,11", E 11° 41' 55,09" (WGS84)

Foto mot S

Stala 380

Funnen och dokumenterad 2011 av Andreas Torell och Tommy Andersson, projekt hällristning.se

Stala 381

Beskrivning: Hällristning, 0,38x0,15 m (N-S), bestående av 3 skålgropar, 3-4 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på hållavsats i vattenrinning på SÖ-sluttande, svartfärgad, slät håll.

Orientering: Ca 5 m NÖ om S ändan av gärdesgård (N-S), som är invid åkerhörn.

Koordinat N/E: 6451337 / 305795 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 37,89", E 11° 41' 55,96" (WGS84)

Stala 382

Beskrivning: Hällristning, 2,9x1,8 m (N-S), bestående av 40 skålgropar, 4-8 cm diam och 0,5-2 cm dj, berget mycket vittrat, varför några är något osäkra, kan vara mellan 30-50 st. I ristningens S hörn är ett sentida kors (mätpunkt), 18x16 cm stort. Belägen på närmast plan, svagt N-sluttande håll i N delen av åkerimpediment. Mycket vittrat, söndersprucket och skrovligt berg.

Orientering: På N delen av åkerimpediment, 3 m S om åkerkant.

Koordinat N/E: 6452044 / 306033 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 10' 1,09", E 11° 42' 8,39" (WGS84)

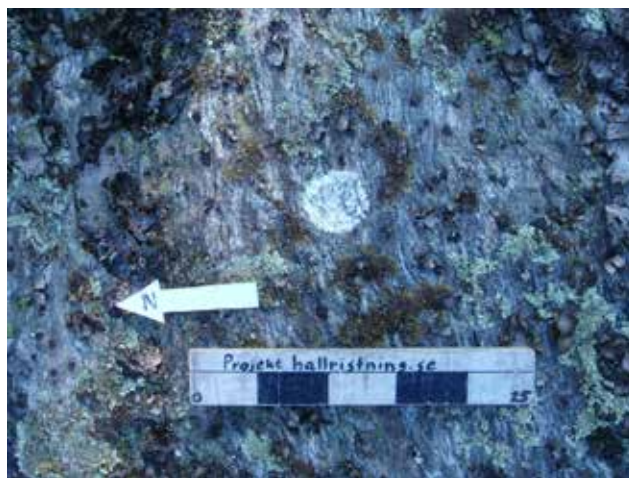
Stala 383

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 5 cm diam och 1 cm dj. Belägen på hålltopp. Mycket ojämn gnejs.

Orientering: 30 m V om åkerkant, på hållryggens högsta punkt.

Koordinat N/E: 6449343 / 301530 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 26,71", E 11° 37' 41,58" (WGS84)

Stala 384

Beskrivning: Hällristning, 2,3x1,5 m (N-S), bestående av 2 människofigurer och 8 skålgropar.

Människofigurerna är 26-28 cm l, varav en med markerade axlar, båda armlösa. Skålgroparna är 3-7 cm diam och 0,3-1 cm dj. Belägen på jämn, men sprucken, starkt Ö-sluttande häll.

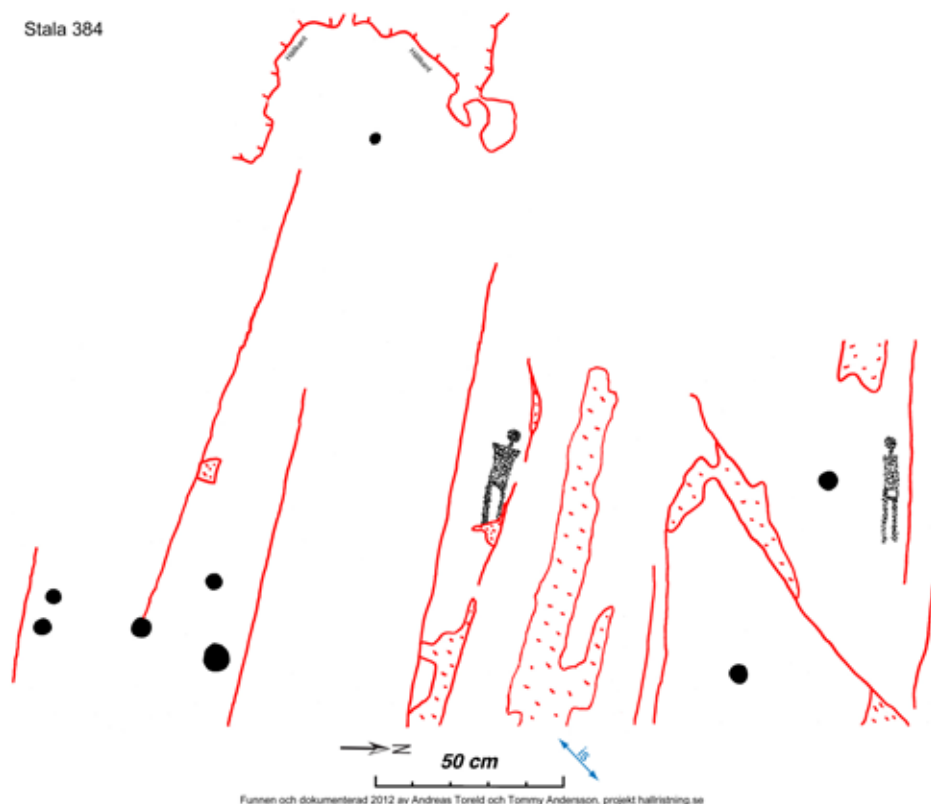
Orientering: 18 m V om svagt hörn på stenmur (N-S).

Koordinat N/E: 6451681 / 305788 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 48,98", E 11° 41' 54,51" (WGS84)

Stala 384

Stala 385

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 5,5 cm diam och 1,5 cm dj. Belägen nära toppen på större bergshöjd. Lite ovanligt läge.

Orientering: 0,5 m Ö om bergskant. Ca 2 m S om höjdens högsta topp. Ca 15 m VSV om elledningsstolpe.

Koordinat N/E: 6448393 / 306618 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 4,15", E 11° 42' 55,00" (WGS84)

Stala 386

Beskrivning: Hällristning, 1,55x0,35 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 6 skålgropar, 4,5-9 cm diam och 1-2 cm dj, varav 5 ligger i klunga och 1 ligger ensam 1,2 m ÖNÖ om klungan. Mycket vittrat berg. Belägen på ÖNÖ-sluttning av hållrygg (ÖNÖ-VSV).

Orientering: På åkerholme. 6 m NV om åkerklant och 7 m SÖ om annan åkerkant.

Koordinat N/E: 6450463 / 302548 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 4,50", E 11° 38' 40,32" (WGS84)

Tegneby 25:1

Beskrivning: Hällristning, 0,71x0,53 m (Ö-V), bestående av 14 skålgropar, 3,5-8 cm diam och 0,3-1,5 cm dj. Belägen på liten bergknalles vågräta toppyta. Gnejs.

Orientering: 2 m V om stengärdesgård (N-S). 5,8 m V om NV hörnet av transformatorbyggnad (4x2 m stor). Ca 24 m ÖSÖ om hörnet av uthus (f.d. höns hus).

Koordinat N/E: 6448072 / 296544 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 37,55", E 11° 32' 41,25" (WGS84)

Tegneby 51:2

zzBeskrivning: Hällristning, 0,56x0,31 m (Ö-V), bestående av 3 skålgropar, 5,5-7 cm diam och 1-1,5 cm dj. 1 m SV om ristningen är ett borrarat hål omgivet av en huggen cirkel, 15 cm diam, sentida. Belägen på ÖNÖ delen av hällrygg. Skrovlig bergyta med naturliga gropar runt om ristningen.

Orientering: 0,2 m ÖNÖ om stolpe. 3 m SÖ om sprängkant.

Koordinat N/E: 6447640 / 296343 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 23,24", E 11° 32' 30,34" (WGS84)

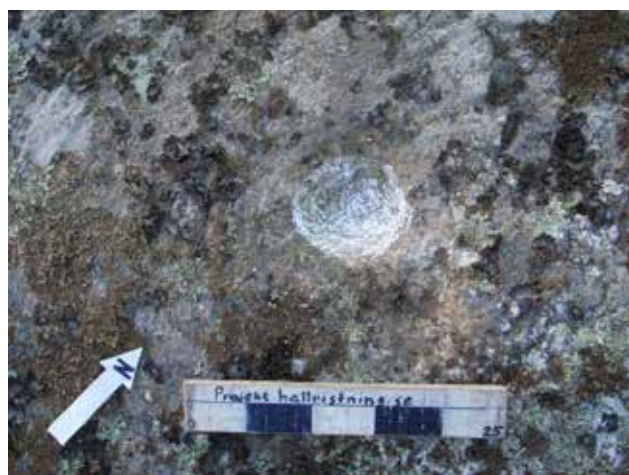
Tegneby 63:1

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 9 cm diam och 2,5 cm dj. Osäker, kan vara naturbildning. Belägen på lågt krön av hällrygg.

Orientering: 3 m Ö om stentipp. Ca 23 m NNÖ om åkerhörn. Ca 1,5 m SSÖ om borrhål.

Koordinat N/E: 6447467 / 296667 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 18,22", E 11° 32' 50,66" (WGS84)

Tegneby 63:2

Beskrivning: Hällristning, 1,1x0,05 m (NV-SÖ), bestående av 2 skålgropar, 4-4,5 cm diam och 1,2 cm dj. Belägen på svagt SÖ-sluttande håll.

Orientering: 12,6 m SSÖ om Raä nr 63:1. 1 m V om stentipp. 7 m SV om hällens NÖ-spets.

Koordinat N/E: 6447457 / 296672 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 17,90", E 11° 32' 50,99" (WGS84)

Tegneby 64:1

Beskrivning: Hällristning, 0,38x0,08 m (NÖ-SV), bestående av 2 skålgropar, 5,5-7,5 cm diam och 1-1,5 cm dj. Vittrade i botten, men runda och säkra som skålgropar. Belägen på lågt hällkrön.

Orientering: 2 m SV om gärdesgård/gräns (NV-SÖ). Ca 2 m SÖ om bergsbrant (NÖ-SÖ).

Koordinat N/E: 6447526 / 296692 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 20,14", E 11° 32' 51,98" (WGS84)

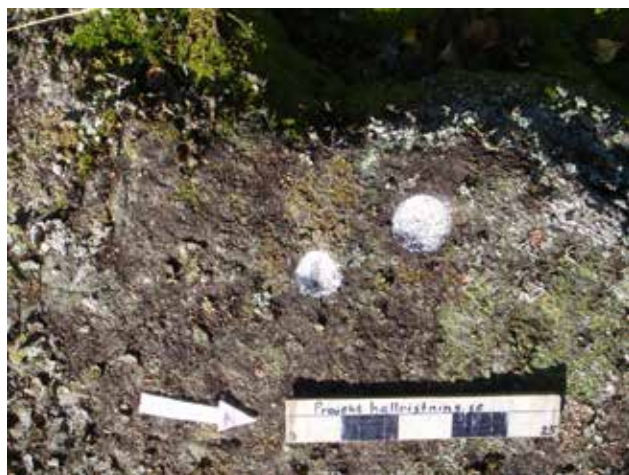
Tegneby 69:1

Beskrivning: Hällristning, 0,15x0,055 m (NNV-SSÖ), bestående av 2 skålgropar, 4-5,5 cm diam och 0,8-1,5 cm dj. 2 tidigare registrerade skålgroparna är mycket tydliga naturbildningar. Belägen på plan hälltopp.

Orientering: Mitt i stor stentipp.

Koordinat N/E: 6447533 / 296899 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 20,71", E 11° 33' 4,60" (WGS84)

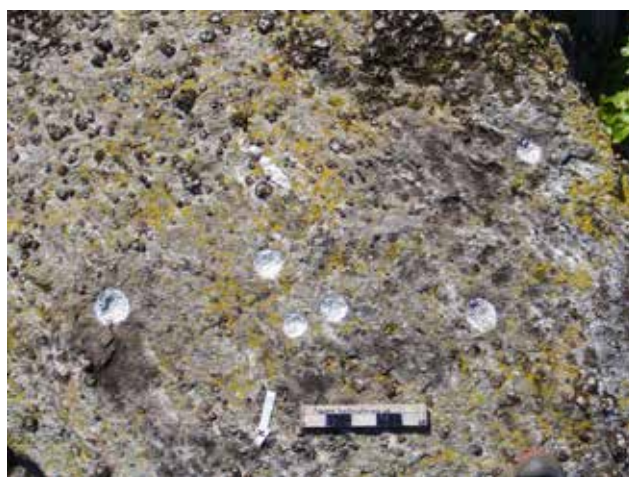
Tegneby 83:1

Beskrivning: Hällristning, 1x0,35 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 6 skålgropar, 5-7,5 cm diam och 0,8-1,2 cm dj. Belägen på plan hälltopp.

Orientering: Krön av berg, ca 3 m högt.

Koordinat N/E: 6448718 / 297638 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 0,17", E 11° 33' 46,00" (WGS84)

Tegneby 85:1

Beskrivning: Hällristning, 1,3x1,03 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 43 skålgropar, 4-10 cm diam och 0,5-2,5 cm dj. Belägen på plan hälltopp, gnejs.

Orientering: Omedelbart Ö om hällstup, ca 1,1 m högt.

Koordinat N/E: 6449132 / 297767 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 13,77", E 11° 33' 52,59" (WGS84)

Tegneby 101:1

Beskrivning: Hällristning, 0,46x0,1 m (NÖ-SV), bestående av 6 skålgropar, 4,5-7 cm diam och 0,5-1,5 cm dj, ligger på rad. Tidigare registrerad 7:e grop bedömd som naturbildning. Belägen på låg hällrygg mitt i gammal brukningsväg.

Orientering: Belägen på låg hällrygg mitt i gammal brukningsväg, 3 m SV om hällryggens NÖ-spets.

Koordinat N/E: 6449493 / 298275 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 26,24", E 11° 34' 22,44" (WGS84)

Tegneby 106:1-6

Beskrivning: Älvvarnsförekomst inom en yta av 11x5 m (ÖSÖ-VNV), med 6 ytor, Raä nr 106:1-6.

106:1: Älvvarnsförekomst på låg berghylla, bestående av 7 älvkvarnar. Dessa är 11-17 cm diam och 3-6 cm dj.

106:2: Älvvarnsförekomst på plan del av liten bergklack, bestående av 2 älvkvarnar. De är 10-14 cm diam och 1,5-4 cm dj.

106:3: Älvvarnsförekomst på låg bergrygg (NÖ-SV), bestående av 4 älvkvarnar, 3 av dem är 7-12 cm diam och 1-1,5 cm dj, den fjärde är oval, 18x15 cm och 7 cm dj.

106:4: Älvvarnsförekomst i liten bergklack, bestående av 3 älvkvarnar. De är 10-16 cm diam och 3-7 cm dj.

106:5: Älvvarnsförekomst på liten bergklack, bestående av 3 älvkvarnar. De är 10-14 cm diam och 3-8 cm dj. Älvkvarnen på SV kanten är öppen åt SV.

106:6: Älvvarnsförekomst på mycket smal berghylla, bestående av 1 älvkvarn. denna är 12 cm diam och 4,5 cm dj.

Vid inventeringen år 2012 återfanns undernummer 2, 3, 4, och 5, de övriga ligger i blomsterplantering. Groparna är ej skålgropar i vanlig mening. Stora, ojämna och i atypiskt läge. De vi återfunnit är oregelbundna, inga är riktigt runda eller jämt skålade. Vittrade och inte tydligt mejselhuggna, men knappast huggna med stenredskap. Naturbildningar?

Orientering: I trädgård. 15 m Ö om mitt av infartsväg till bostadshus.

Koordinat N/E: 6449982 / 298481 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 42,37", E 11° 34' 33,51" (WGS84)

Tegneby 106:2

Tegneby 106:3

Tegneby 106:5

Tegneby 106:4

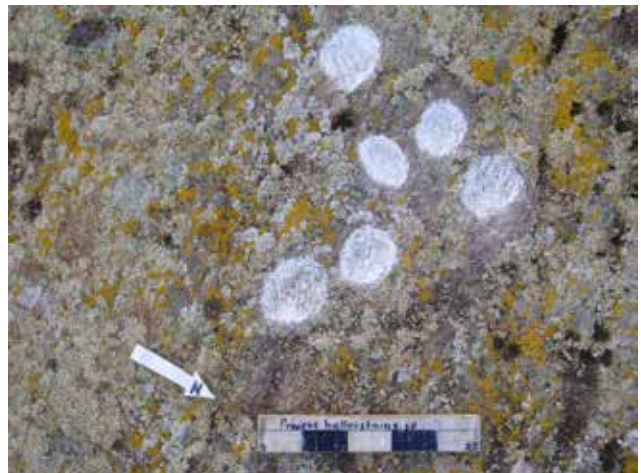
Tegneby 107:1

Beskrivning: Hällristning, 0,34x0,28 m (NV-SÖ), bestående av 6 skålgropar, 6,5-9 cm diam och 0,7-1,2 cm dj. Belägen på plan men mycket skrovlig, låg häll. Möjligen kan det finnas/kan ha funnits, fler skålgropar på den tämligen skrovliga hällen. 1,1 m ÖÖ om skålgroparna är ett hugget kors, 14x14 cm stort, sentida.

Orientering: På övre plana delen av låg häll i odlingsmark.

Koordinat N/E: 6450026 / 298682 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 44,13", E 11° 34' 45,65" (WGS84)

Tegneby 108:1

Beskrivning: Hällristning, 4,1x1,1 m (NÖ-SV), bestående av 7 skålgropar, 4-9 cm diam och 1-1,5 cm dj. 5 av skålgroparna är samlade på krönet inom en yta, 0,4x0,15 m stor. 1 skålgrop är 1,2 m NNÖ om gruppen. 1 skålgrop, den större av dessa, är 3,6 m ÖNÖ om gruppen och 1 m S om stolpe. Belägen på krön av åkerholme.

Orientering: Impediment i åkermark.

Koordinat N/E: 6449777 / 298077 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 35,08", E 11° 34' 9,48" (WGS84)

Tegneby 110:1

Beskrivning: Hällristning, 0,43x0,1 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 2 skålgropar, 7-7,5 cm diam och 1,2 cm dj. Belägen på plant krön av låg, avlång berggrygg (ÖNÖ-VSV).

Orientering: På impediment. Ca 15 m NÖ om impedimentets SV-spets.

Koordinat N/E: 6449663 / 298055 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 31,38", E 11° 34' 8,51" (WGS84)

Tegneby 122:1

Beskrivning: Hällristning i häll, 0,2x0,15 m, bestående av 3 skålgropar, 5-7,5 cm diam och 1-2 cm dj. Vid inventeringen år 2012 var ristningen övertäckt med en större jord- och gödselhög, ca 2 m hög.

Orientering: På impediment. 2 m ÖNÖ om spetsen av lågt berg (ÖNÖ-VSV).

Koordinat N/E: 6450079 / 299387 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 46,98", E 11° 35' 28,49" (WGS84)

Tegneby 124:4

Beskrivning: Hällristning, 1,2x1,1 m (NÖ-SV), bestående av 22 skålgropar, 3-6 cm diam och 0,3-2 cm dj. Mycket sliten häll. Belägen på NÖ-sluttande krön och SÖ-sluttning av häll.

Orientering: Ca 7 m NNV om dike vid åkerkant (NÖ-SV). I gammal brukningsväg/kostig.

Koordinat N/E: 6449845 / 299447 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 39,53", E 11° 35' 32,92" (WGS84)

Tegneby 127:1

Beskrivning: Hällristning, 0,96x0,2 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 11 skålgropar, 5-7,5 cm diam och 0,5-2 cm dj. Belägen på yttersta ÖNÖ-spetsen av lågt sluttande berghäll. Nedre delen övertorvad.

Orientering: Ca 1 m VSV om brukningsväg.

Koordinat N/E: 6450158 / 300989 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 52,14", E 11° 37' 6,05" (WGS84)

Tegneby 128:1

Beskrivning: Hällristning, 0,73x0,59 m (Ö-V), bestående av 20 skålgropar, 4-7 cm diam och 0,2-1 cm dj. Belägen på närmast plan, mycket svagt NV-sluttande håll. Hällen är mycket jämn, närmast granitliknande. Ca 0,13 m NNÖ om hållkant, mitt bland skålgroparna är en större, naturlig grop, ca 15 cm diam.

Orientering: Ca 2 m ÖÖ om diffust hörn av impediment. Ca 1 m SSÖ om hållränna.

Koordinat N/E: 6450055 / 300874 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 48,63", E 11° 36' 59,35" (WGS84)

Tegneby 129:1

Beskrivning: Hällristning i häll, 0,6x0,1 m (NNÖ-SSV), undersökt och borttagen, bestående av 4 skålgropar, 4,5-8 cm diam och 0,5-2,5 cm dj.

Vid arkeologisk undersökning år 1990 beskrevs skålgropshällen som 0,7x0,4 m st, bestående av 5 välhuggna skålgropar, varav 3 låg på rak linje. De 3 tydligaste skålgroparna hade en diameter av 9,8 cm, 6,5 cm resp. 3,5 cm. Deras djup var endast någon centimeter.

Orientering: På toppen av en ca 40x20 m stor, tämligen flack häll. 6 m Ö om väg.

Koordinat N/E: 6450022 / 300099 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 46,31", E 11° 36' 12,16" (WGS84)

Tegneby 130:1

Beskrivning: Hällristning, 13,8x2 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 83 skålgropar, varav 76 rund, 2,5x12 cm diam och 0,2-2,5 cm dj; 7 ovala, 6-17x4-7 m stora och 0,5-3 cm dj, fördelade på 3 koncentrationer (A-C).

Längst i ÖNÖ är: Yta (A), 1x0,35 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 12 skålgropar, 2-12 cm diam, varav en oval. Belägen på vågrät, slät hällrygg. Övergrusad med hårt packad grus. Kan finnas fler skålgropar runt om, under gruset. Hällen är mycket sliten.

3,1 m VSV om yta (A) är: Yta (B), 1x0,5 m (Ö-V), bestående av 5 ovala och 1 rund grop. Annan karaktär än övriga gropar, alla utom 1 är mycket djupa. De ovala går åt 3 olika riktningar. Osäker funktion och ålder. Senare ristningar? Möjliga naturbildningar? Belägen på vågrät, något veckad häll.

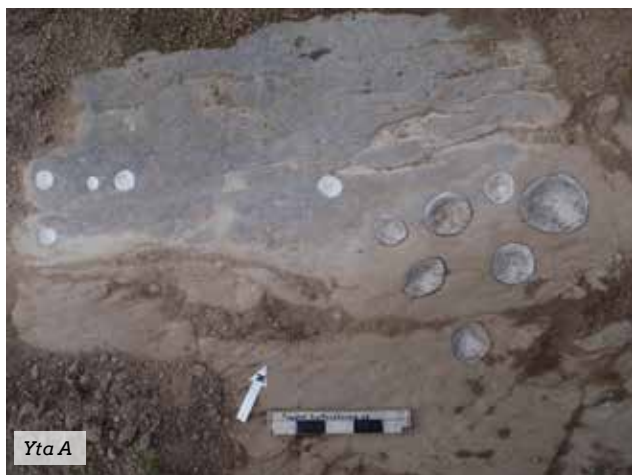
4,1 m V om yta (B) är: Yta (C), 5x2 m (NÖ-SV), bestående av 65 skålgropar, varav 1 oval. 55 skålgropar är mycket små och grunda, varav flera ligger i rader, bildar en koncentration, 1x0,25 m stor (NÖ-SV). Den ovala gropen, 10x6 cm, är av samma typ som groparna på yta (B). I mitten av ytan är 3 större gropar, 12-13 cm diam, vilka påminner lite om den största gropen på yta (A), men vilka vi bedömt som naturbildningar. Kan dock vara huggna.

Groparna på hällen har således mycket olika karaktär. Hällen är sliten, har troligen legat på gammal gårdsplan. Nu i trädgård.

Orientering: I trädgård.

Koordinat N/E: 6449711 / 300689 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 37,23", E 11° 36' 49,13" (WGS84)

Tegneby 134:1

Beskrivning: Hällristning, 0,3x0,2 m (N-S), bestående av 5 skålgropar, varav 4 runda, 4,5-6,5 cm diam och 0,5-2,5 cm dj; samt 1 oval, 8,5x4,5 cm st och 2 cm dj. Belägen på plan häll. Ej återfunnen vid inventering år 2012.

Orientering: 5 m Ö om SÖ hörnet av gammal lada.

Koordinat N/E: 6450475 / 299498 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 0,00", E 11° 35' 34,09" (WGS84)

Tegneby 134:2

Beskrivning: Hällristning, ca 4x3 m (NV-SÖ), bestående av minst 65 skålgropar, i 6 grupper, på hällar i och på båda sidor om liten bäck (NV-SÖ). Skålgroparna är 3,5-8,5 cm diam och 0,3-2,5 cm dj.

Vid inventering år 2012 besiktigades platsen och kända ytor togs fram för att kontrollera tidigare beskrivning. På grund av ristningarnas otillgängliga läge gjordes ingen ny dokumentation eller beskrivning. Det kan möjligen finnas fler skålgropar på platsen.

Orientering: Ca 17 m VNV om Tegneby 134:1 och 4 m SV om SV-knut av uthus.

Koordinat N/E: 6450483 / 299484 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 0,17", E 11° 35' 33,17" (WGS84)

Tegneby 135:1

Beskrivning: Hällristningsområde, 5,26x0,6 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 2 hällristningsytor (A & B), med sammanlagt 29 skålgropar, varav 1 oval.
1,5 m SV om elstolpe och omedelbart N om bergkant, 0,4 m h, är: Hällristningsyta (A), 1,32x0,6 m (Ö-V), bestående av 19 skålgropar, 4,5-7,5 cm diam och 0,5-2,5 cm dj. Belägen på skrovlig hällrygg.
3,12 m ÖSÖ om yta (A) och 0,6 m NV om stag till elstolpe, är: Hällristningsyta (B), 0,87x0,15 m (Ö-V), bestående av 10 skålgropar, varav 9 runda, 3-5,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj, därav 2 sammanbundna med ränna, 1 cm l; 1 skålgrop är oval, 11x5 cm stor och 0,5 cm dj. Belägen på svagt SSÖ-sluttande, närmast plan hällyta.

Orientering: Ca 15 m NV om N husknut.

Koordinat N/E: 6450456 / 299574 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 59,45", E 11° 35' 38,73" (WGS84)

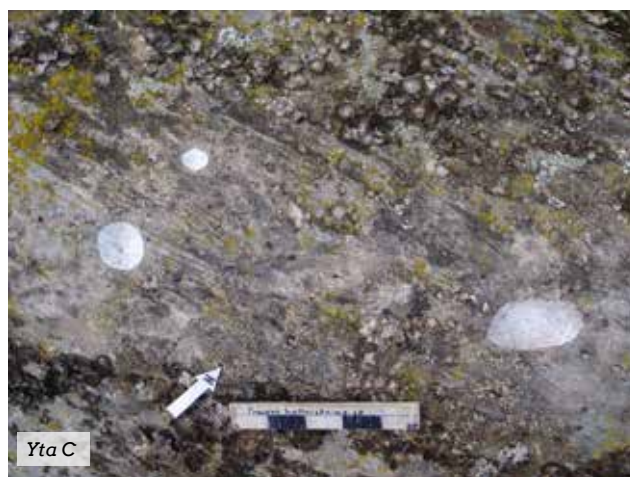
Tegneby 137:1

Beskrivning: Hällristning, 38x7 m (NÖ-SV), bestående av 4 hällristningsytor (A-D), med sammanlagt 33 skålgropar, varav 1 oval.
Ca 30 m SV om impedimentets NÖ-spets är: Hällristningsyta (A), 1,76x0,3 m (NÖ-SV), bestående av 9 skålgropar, 3,5-7,5 cm diam och 0,5-1,2 cm dj. Belägen på ÖNÖ-sluttande häll.
7,3 m SV om yta (A), och 3 m SSÖ om impedimentets högsta punkt, är: Hällristningsyta (B), 0,26x0,15 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 3 skålgropar, 4-6,5 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på plant parti på SSÖ-sluttande häll.
12,5 m VSV om yta (B), och ca 4 m S om åkerkant (NÖ-SV), är: Hällristningsyta (C), 0,62x0,18 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 3 skålgropar, varav 2 runda, 3,5-6,5 cm diam och 0,5-1 cm dj; 1 oval, 12x6 cm stor och 1 cm dj. Belägen på hällkrön.
10,5 m SSV om yta (C), 1,5 m NNV om åkerkant (Ö-V), och 15 m Ö om impedimentets V-spets är: Hällristningsyta (D), 2,98x1,1 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 18 skålgropar, 3,5-8 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på närmast plan, svagt SÖ-sluttande häll.

Orientering: På impediment.

Koordinat N/E: 6449905 / 299895 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 42,18", E 11° 36' 0,08" (WGS84)

Tegneby 138:1

Beskrivning: Hällristning, 2,47x2,05 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 30 skålgropar, varav 29 runda, 3-7,5 cm diam och 0,3-1 cm dj; 1 oval, 12x6 cm stor och 0,8 cm dj. 6 skålgropar är belägna på hällens krön, övriga 24 på hällens SSÖ-sluttande översida.

Orientering: På impediment. Ca 6 m SV om impedimentets NÖ-spets, på impedimentets krön.

Koordinat N/E: 6449875 / 299761 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 41,01", E 11° 35' 51,97" (WGS84)

Tegneby 139:1

Beskrivning: Hällristning, 1,6x0,15 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 3 skålgropar, 5-6,5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på ryggen av mycket låg och smal berghäll, 8 m l och 0,5 m br ovan jord (2012), hällen fortsätter under marken åt ÖNÖ.

Orientering: På impediment. 4 m ÖNÖ om VSV spetsen av lågt impediment, på impedimentets högsta del.

Koordinat N/E: 6449793 / 299689 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 38,26", E 11° 35' 47,84" (WGS84)

Tegneby 140:1

Beskrivning: Hällristning, 6,05x0,6 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 8 skålgropar, 5-7 cm diam och 0,5-1,2 cm dj. Spridda på krönet av åkerimpediment.

Orientering: På impediment. 4 m VSV om ÖNÖ hällspetsen. 5 m ÖNÖ om VSV hällspetsen.

Koordinat N/E: 6449875 / 299508 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 40,59", E 11° 35' 36,51" (WGS84)

Tegneby 141:1

Beskrivning: Hällristning, 44x6 m (Ö-V), bestående av 6 hällristningsytor (A-F), med sammanlagt ca 68 skålgropar.

11 m Ö om åkerholmens NV-hörn och 4 m S om åkerkant är: Hällristningsyta (A), 0,3x0,15 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 5 skålgropar, 4-6 cm diam och 1 cm dj. Belägen på plan hällyta i markplan. Skrovlig yta med flera naturliga gropar runt om ristningen.

5 m ÖNÖ om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 3,03x0,6 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 29 skålgropar, 3,5-11,5 cm diam och 0,5-4 cm dj. Belägen på svagt Ö-sluttande hällrygg.

4 m SSÖ om yta (B) är: Hällristningsyta (C), övertäckt med påfört lager grus och sten, minst 0,3 m tjockt. Enligt fornminnesinventeringen bestående av 22 skålgropar, 6-14 cm diam och 1-4,5 cm dj; 1 skålgrop är 20 cm diam och 9 cm dj. Flera är kopplade.

1,3 m SV om yta (A) är: Hällristningsyta (D), 0,35x0,05 m (Ö-V), bestående av 2 skålgropar, 5 cm diam och 1 cm dj. Belägen på plan men ojämn hällyta.

6,1 m V om yta (A) är: Hällristningsyta (E), bestående av 1 skålgrop, 6 cm diam och 1,5 cm dj. Belägen på plan hällyta.

26 m Ö om yta (B), 1 m NNV om åkerkant (NÖ-SV), och 7 m SV om åkerholmens NÖ-hörn, är: Hällristningsyta (F), 3,4x2,2 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 9 skålgropar, varav 8 runda, 4-9,5 cm diam och 0,8-1,5 cm dj; 1 oval, 12x7 cm stor och 2 cm dj. Skålgroparna är spridda över ytan. Belägen på SÖ-sluttande, skrovlig häll.

Orientering: På impediment.

Koordinat N/E: 6449735 / 299868 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 36,66", E 11° 35' 58,91" (WGS84)

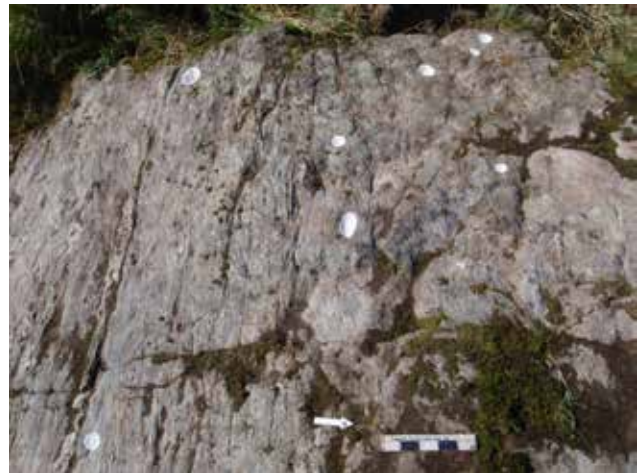
Tegneby 141:2

Beskrivning: Hällristning, 2,15x1,2 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 8 skålgropar, varav 7 runda, 4-9,5 cm diam och 0,5-3 cm dj; 1 oval, 9x5 cm stor och 1,5 cm dj. Belägen på toppen och SSÖ-sluttning av mycket vittrad och gropig håll. Fler gropar hällen, vilka vi, och tidigare inventerare, tolkar som naturbildningar.

Orientering: Mitt på impediment, ca 12 m VSV om impedimentets ÖNÖ-spets.

Koordinat N/E: 6449757 / 299890 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 37,42", E 11° 36' 0,19" (WGS84)

Tegneby 149:1

Beskrivning: Hällristning, 1,6x1,42 m (N-S), bestående av 30 skålgropar, 4-8 cm diam och 0,3-1,8 cm dj. Belägen på Ö-sluttning av litet impediment. Vittrad och ojämn gnejshäll.

Orientering: På impediment. 2,3 m N om åkerimpedimentets SSÖ-hörn.

Koordinat N/E: 6448036 / 296755 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 36,70", E 11° 32' 54,22" (WGS84)

Tegneby 162:1

Beskrivning: Hällristning, 4,4x0,3 m (NÖ-SV), bestående av 8 skålgropar, 4-7 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. 6 av skålgroparna är samlade på krönet inom en yta, 0,3x0,3 m stor. 1 skålgrop är 2,1 m SV om gruppen. 1 skålgrop är 1,9 m NÖ om gruppen. Belägen på SSÖ kanten av toppen på hällimpediment.

Orientering: På impediment. 1 m ÖNÖ om hällkant. Ca 5 m Ö från grävt vattenhål. Vid kanten av uppställningsplats för båtar.

Koordinat N/E: 6451513 / 299871 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 34,07", E 11° 35' 53,61" (WGS84)

Tegneby 163:1

Beskrivning: Hällristning, 1,45x0,5 m (NNÖ-SSV), bestående av 11 skålgropar, 5,5-10,5 cm diam och 0,5-3 cm dj. Belägen på krönet av lågt impediment.

Orientering: På krönet av lågt impediment, 11x5 m (NÖ-SV), som ligger ca 12 m SSV om större impediment.

Koordinat N/E: 6451223 / 299793 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 24,57", E 11° 35' 49,77" (WGS84)

Foto mot S

Tegneby 173:1

Beskrivning: Hällristning, 1,2x0,6 m (NÖ-SV), bestående av 14 skålgropar, 4-10 cm diam och 0,8-2,5 cm dj. Belägen på plan, svagt N-sluttande, skrovlig häll.

Orientering: På bergskrön. 23 m SÖ om SÖ-knut av verkstadsbyggnad.

Koordinat N/E: 6451019 / 299006 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 16,72", E 11° 35' 2,35" (WGS84)

Foto mot SÖ

Tegneby 182:1

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 4,5 cm diam och 0,8 cm dj. Belägen på hälltopp.

Orientering: På N spetsen av åkerholme, på en ca 1 m h bergknalle.

Koordinat N/E: 6447926 / 296649 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 32,99", E 11° 32' 48,10" (WGS84)

Tegneby 183:1

Beskrivning: Hällristning, 2,2x0,25 m (NV-SÖ), bestående av 10 skålgropar, varav 9 runda, 7-15 cm diam och 1,5-4 cm dj; 1 oval, 20x9 cm stor och 2,5 cm dj. 5 av skålgroparna sammanbundna i korsform med rännor, 1 cm l. Belägen på vågrät yta invid hällkant. Troligen mejselhuggna. Ej typiska skålgropar. Atypsikt skålgropsläge. Troligen sentida, men ändå relativt gamla.

Orientering: I Trädgård. 0,6 m V om hörnet av uthus. Omedelbart NÖ om hällkant, ca 0,2 m h.

Koordinat N/E: 6449558 / 299886 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 30,97", E 11° 36' 0,57" (WGS84)

Tegneby 272:1

Beskrivning: Hällristning, 0,5x0,35 m (VNV-ÖSÖ), bestående av 5 skålgropar, 5-12 cm diam och 1-4,5 cm dj. 2 av de mindre skålgroparna är riktigt dåliga (osäkra). Belägen på plan hälltopp, ÖSÖ om hällkant.

Orientering: På impediment.

Koordinat N/E: 6451406 / 299006 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 29,19", E 11° 35' 1,13" (WGS84)

Tegneby 331:1

Beskrivning: Hällristning, undersökt och borttagen, 1,2x0,2 m (NÖ-SV), bestående av 1 avlång fördjupning och 1 skålgrop. Den avlånga fördjupningen var 29 cm l, 13 cm br och 2 cm dj. Skålgropen var 17 cm diam och 4 cm dj.

Orientering: Belägen på en mot Ö och S sluttande bergsklack av gnejs.

Koordinat N/E: 6446942 / 295843 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 0,00", E 11° 32' 2,04" (WGS84)

Tegneby 399:1

Beskrivning: Hällristningsområde, bestående av 2 hällristningsytor (A & B) med sammanlagt 19 skålgropar.

Hällristning (A), 0,83x0,3 m (Ö-V), bestående av 18 skålgropar, 3,5-7 cm diam och 0,3-1,2 cm dj. Mycket bra och tydliga gropar. Belägen på låg, plan, slät, ovittrad, svart hällrygg. Övertorvad. 12,3 m S om hällristning (A), 2 m VNV om åkerkant, på impedimentets Ö-kant, är: Hällristning (B), bestående av 1 skålgrop, 7 cm diam och 2 cm dj. Belägen på nederdelen av ÖSÖ-sluttande, ojämn gnejshäll.

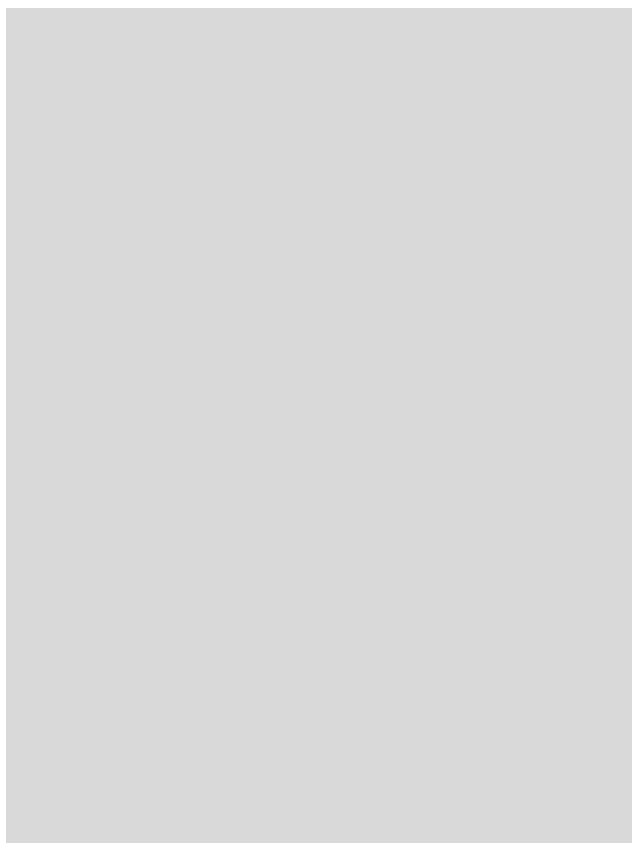
Osäkert om hällristning (A) är samma hällristning som fornminnesinventeringens nr 399:1. Kartmarkeringen stämmer, men inte beskrivningen. Märkligt att beskrivningen stämmer såpass dåligt, då hällristningsytan är tydligt avgränsad och groparna mycket tydliga. Dessutom saknas orienteringsuppgifter i FMR, och i terrängbeskrivningen är väderstrecken ändrade flera gånger.

Orientering: På impediment. Yta (A) är 1,8 m V om åkerkant och 18 m SSV om impedimentets NNÖ-spets.

Koordinat N/E: 6450972 / 298197 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 13,86", E 11° 34' 13,12" (WGS84)

Tegneby 447:1

Beskrivning: Hällristning, 1,07x0,36 m (Ö-V), bestående av 17 skålgropar, varav 13 runda, 4,5-9 cm diam och 0,8-2 cm dj; 3 mindre ovala, 7,5-8,5x4,5-5,5 cm stora och 0,5-1,2 cm dj; samt 1 större oval, 20x14 cm stor och 5 cm dj. Belägen på Ö-sluttande hällspets.

Orientering: På utstickande hällspets, 0,5 m V om hällspetsen.

Koordinat N/E: 6449097 / 298449 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 13,74", E 11° 34' 34,28" (WGS84)

Tegneby 469:1

Beskrivning: Hällristning, undersökt och borttagen, bestående av 2 avlånga fördjupningar och 2 skålgropar. De avlånga fördjupningarna var 22 respektive 21,5 cm l, 5-7,5 cm br och 1-1,5 cm dj. En av de avlånga fördjupningarna förefallde bestå av tre sammanhängande skålgropar. Av skålgroparna var 1 rund, 4 cm diam och 1,5 cm dj; 1 oval, 5,5x4 cm stor och 1 cm dj. Belägen **på krön** av impediment.

Koordinat N/E: 6450495 / 299184 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 0,09", E 11° 35' 14,84" (WGS84)

Tegneby 469:1

Tegneby 501

Beskrivning: Skålgrop, 5 cm diam och 1 cm dj, påträffad, undersökt och borttagen, vid arkeologisk undersökning år 1990.

Koordinat N/E: 6450042 / 300069 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 46,91", E 11° 36' 10,24" (WGS84)

Tegneby 510

Beskrivning: Hällristning, 1,2x0,4 m (N-S), bestående av 55 skålgropar, 3-5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på överdelen av SSÖ-sluttande håll, skrovlig och vittrad gnejs.

Orientering: På större bergsimpediment. 16 m N om Raä nr 25:1. 2,3 m V om en punkt där stengärdesgård slutar mot berg.

Koordinat N/E: 6448089 / 296539 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 38,07", E 11° 32' 40,89" (WGS84)

Foto mot N

Tegneby 511

Beskrivning: Uppgift om hållristning, bestående av några skålgropar, belägen på låg håll. Nu överodlad med ca 0,2 m djupt jordlager. Trovärdig uppgift.

Orientering: Mycket lågt, överodlat impediment i åkermark.

Koordinat N/E: 6449029 / 298082 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 10,96", E 11° 34' 12,11" (WGS84)

Tegneby 512

Beskrivning: Hållristning, 0,35x0,15 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 3 skålgropar, 6-11 cm diam och 1-2 cm dj. Belägen på hålltopp.

Orientering: På större impediment. 6 m NNV om åkerkant (Ö-V), på impedimentets sydligaste hålltopp.

Koordinat N/E: 6451008 / 295640 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 10,79", E 11° 31' 36,86" (WGS84)

Tegneby 513

Beskrivning: Hållristning, 0,13x0,1 m (N-S), bestående av 4 skålgropar, 3-4,5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på bergrygg.

Orientering: Kant av tomtmark. 0,8 m N om flaggstång. 8,8 m S om S hörnet av lillstuga.

Koordinat N/E: 6448131 / 296595 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 39,52", E 11° 32' 44,17" (WGS84)

Tegneby 514

Beskrivning: Hållristning, 1,4x0,4 m (NÖ-SV), bestående av 7 skålgropar, 5,5-7,5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på NV delen av plan hållrygg.

Orientering: På lågt impediment, 14 m V om Tegneby 522.

Koordinat N/E: 6449810 / 299610 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 38,67", E 11° 35' 42,95" (WGS84)

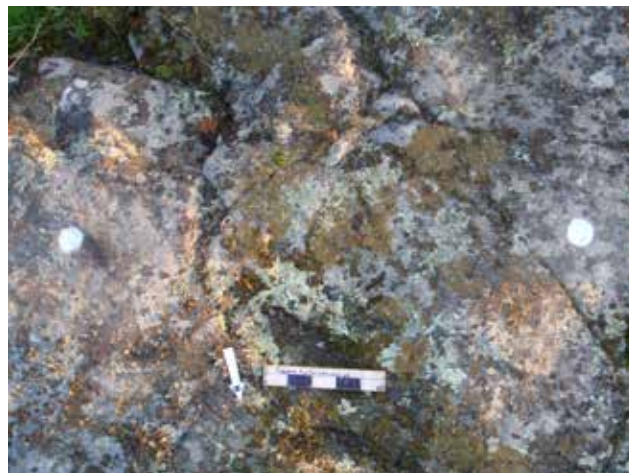
Tegneby 515

Beskrivning: Hällristning, 1,1x0,05 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 2 skålgropar, 5,5 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på närmast plan häll.

Orientering: På impediment. 1,5 m SÖ om hällens NV-kant, som är ca 2 m h. Nordöstligaste och nedersta hällklacken i området. Ca 28 m N om Raä nr 63:1.

Koordinat N/E: 6447497 / 296667 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 19,18", E 11° 32' 50,55" (WGS84)

Tegneby 516

Beskrivning: Hällristning, 0,52x0,43 m (NNV-SSÖ), bestående av 7 skålgropar, 5-9 cm diam och 0,5-2,5 cm dj. Belägen på svagt SSÖ-sluttande hällavsats.

Orientering: På S-spetsen av Åkerholme. 4 m N om Åkerhörn.

Koordinat N/E: 6447871 / 296656 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 31,23", E 11° 32' 48,71" (WGS84)

Foto mot S

Tegneby 517

Beskrivning: Hällristning, 0,85x0,22 m (NÖ-SV), bestående av 5 skålgropar, 6-9,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på svagt NÖ-sluttande håll. Vitt kvarts/kvartsitberg.

Orientering: På mycket lågt impediment. 2 m ÖNÖ om impedimentets högsta punkt.

Koordinat N/E: 6450015 / 299848 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 45,67", E 11° 35' 56,85" (WGS84)

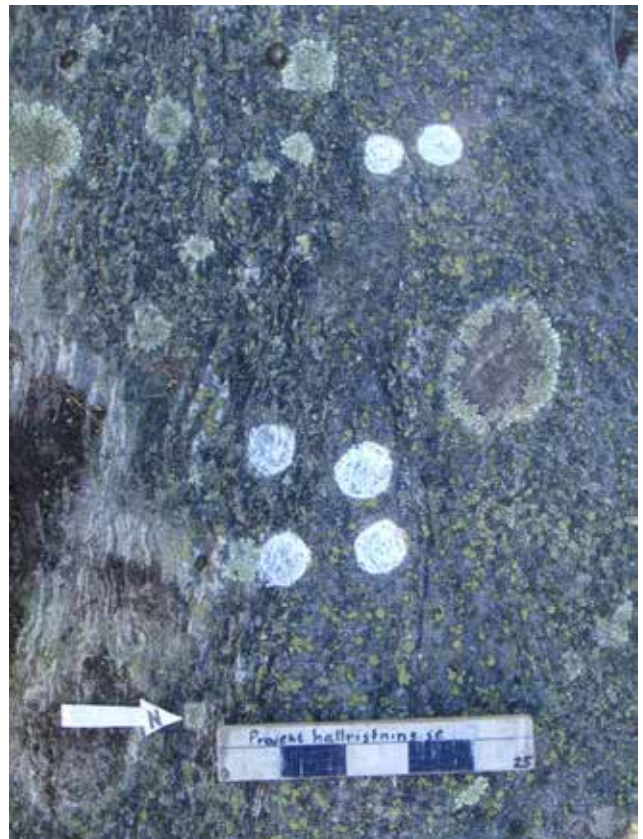
Tegneby 518

Beskrivning: Hällristning, 0,43x0,15 m (ÖSÖ-VNV), bestående av 6 skålgropar, 4-5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på svagt Ö-sluttande håll.

Orientering: På impediment. 4 m V om impedimentets Ö-spets. 1 m VSV om stag till stolpe. 8 m ÖNÖ om ledningsstolpe.

Koordinat N/E: 6451289 / 300187 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 27,34", E 11° 36' 13,62" (WGS84)

Tegneby 519

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 6 cm diam och 1 cm dj. Belägen på plan hållavsats.

Orientering: På impediment. 2 m NNV om åkerkant (Ö-V). 16 m SV om impedimentets NÖ-spets.

Koordinat N/E: 6450053 / 299832 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 46,87", E 11° 35' 55,76" (WGS84)

Tegneby 520

Beskrivning: Hällristning, 1,55x0,8 m (N-S), bestående av 12 skålgropar, 4,5-9 cm diam och 0,5-2 cm dj. Belägen på plan ovalsida av gropig gnejshäll. På hällen finns flera vittrade gropar som ursprungligen kan ha varit skålgropar.

Orientering: Kanten av tomtmark. Ca 15 m VNV om milsten. Ca 15 m ÖSÖ om hushörn.

Koordinat N/E: 6449695 / 298135 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 32,54", E 11° 34' 13,27" (WGS84)

Tegneby 521

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 4 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på plan hälltopp, ca 0,6x0,5 m stor (Ö-V).

Orientering: På större åkerholme, på dess nordvästligaste hälltopp. Ca 1,3 m VNV om hällstup, ca 5 m högt. Ca 8 m VSV om åkerholmens högsta punkt.

Koordinat N/E: 6447905 / 296648 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 32,31", E 11° 32' 48,11" (WGS84)

Tegneby 522

Beskrivning: Hällristning, 1,25x0,2 m (NÖ-SV), bestående av 5 skålgropar, 4-6 cm diam och 0,3-1 cm dj. Belägen på Ö-sluttande hällspets. 1,5 m VSV om hällristningen är ett inhugget kors (sentida), ca 18x18 cm stort.

Orientering: På lågt impediment. 10 m V om gräns/staket, på östligaste delen av impedimentet, vid dess spets.

Koordinat N/E: 6449813 / 299622 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 38,78", E 11° 35' 43,68" (WGS84)

Tegneby 523

Beskrivning: Hällristning, 1,4x0,8 m (N-S), bestående av 44 runda skålgropar, 3-8,5 cm diam och 0,2-2 cm dj; 2 ovala skålgropar, 11x6 cm resp. 13x6 cm stora och 1 cm dj; samt 7 rännor, 53-120 cm l. Belägen på uppstickande häll, 2,5x1,4 m stor (NNÖ-SSV) och 0,3 m hög. Hällen är mycket vittrad och ojämn, men med tydliga och helt säkra skålgropar.

Orientering: På impediment. 10 m SSÖ om gräns (ÖNÖ-VSV).

Koordinat N/E: 6450972 / 295676 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 9,69", E 11° 31' 39,17" (WGS84)

Tegneby 523

Funnen och dokumenterad 2012 av Andreas Toreld och Tommy Andersson, projekt hällristning.se

Tegneby 524

Beskrivning: Hällristning, 1,07x0,1 m (NV-SÖ), bestående av 3 skålgropar, 3,5-5,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på ÖNÖ-sluttande hälltopp på litet impediment, ca 5x5 m stort.

Orientering: På impediment. Ca 20 m NÖ om åkerkant, mitt för vattenfall i bäck.

Koordinat N/E: 6447671 / 296515 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 7' 24,54", E 11° 32' 40,73" (WGS84)

Tegneby 525

Beskrivning: Hällristning, 0,88x0,6 m (Ö-V), bestående av 2 skålgropar, 5,5 cm diam och 0,8-1 cm dj. Belägen på svagt Ö-sluttande hälltopp av skrovlig och gropigt berg.

Orientering: På impediment. Ca 30 m Ö om Tegneby 526. Ca 16 m NV om gårdesgård (NÖ-SV). Ca 9 m SV om impedimentets diffusa NÖ-spets.

Koordinat N/E: 6450806 / 295316 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 3,73", E 11° 31' 17,72" (WGS84)

Tegneby 526

Beskrivning: Hällristning, 0,33x0,2 m (NNÖ-SSV), bestående av 5 skålgropar, 4,5-8 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på plan hällklack, mycket skrovlig.

Orientering: På impediment. Omedelbart ÖNÖ om hällkant, 0,5 m hög. 0,23 m VSV om gårdesgård, på en punkt ca 9 m ÖNÖ om gårdesgårdens SÖ slut/ände.

Koordinat N/E: 6450805 / 295288 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 3,65", E 11° 31' 16,01" (WGS84)

Foto mot ÖNÖ

Tegneby 527

Beskrivning: Hällristning, 9,1x0,9 m (ÖNÖ-VSV) bestående av 4 hällristningsytor (A-D) med 42 runda skålgropar, 3,5-9,5 cm diam och 0,3-2 cm dj; samt 3 ovala skålgropar, 15x6,5 cm, 10x4 cm, resp. 10x4 cm stora och 1 cm dj. Hela bergytan vetter mot SSÖ.

2 m NÖ om bergsimpedimentets SV spets är: Hällristningsyta (A), 1,86x0,3 m (NÖ-SV), bestående av 10 skålgropar, 3,5-6 cm diam och 0,3-1,5 cm dj. Belägen på plan hållrygg.

1,7 m NÖ om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 0,3x0,18 m (NÖ-SV), bestående av 3 runda skålgropar, 5-7 cm diam och 1 cm dj; samt 2 ovala skålgropar, 10x4 cm stora och 1 cm dj. Groparna är sammanbundna med rännor, 3-5 cm l. Belägen på hållrygg.

1,1 m Ö om yta (B) är: Hällristningsyta (C), 2,45x0,75 m (NÖ-SV), bestående av 17 skålgropar, 3,5-9 cm diam och 0,5-2 cm dj. Belägen på svagt SÖ-sluttande håll.

1,1 m Ö om yta (C) är: Hällristningsyta (D), 0,88x0,85 m (NÖ-SV), bestående av 12 runda skålgropar, 4,5x9,5 cm diam och 0,5-2 cm dj; samt 1 oval skålgrop, 15x6,5 cm stor och 1 cm dj. Belägen på SÖ-sluttande håll.

De olika hällristningsytorna på hällen har olika karaktär.

Orientering: På impediment. Längs SSÖ sidan av långsträckt impediment (ÖSÖ-VNV).

Koordinat N/E: 6449747 / 300086 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 37,41", E 11° 36' 12,20" (WGS84)

Yta A

Yta B

Tegneby 528

Beskrivning: Hällristning, 1,02x0,3 m (NNÖ-SSV), bestående av 3 skålgropar, 5-6 cm diam och 1-1,5 cm dj. Belägen på ÖSÖ-sluttande, gropigt och skrovligt berg av ljus granit.

Orientering: På högre åkerimpediment vid väggkant. 1 m SÖ om ledningsstolpe. 4 m V om hällens Ö-spets.

Koordinat N/E: 6451882 / 297481 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 42,05", E 11° 33' 26,54" (WGS84)

Tegneby 529

Beskrivning: Hällristning, 1,02x0,45 m (NNV-SSÖ), bestående av 5 skålgropar, 5-7 cm diam och 1-1,5 cm dj. Belägen på vågrät hålltopp, vittrat gnejsberg. Ytterligare 2-3 vittrade gropar som kan varit skålgropar finns vid ristningen.

Orientering: På större häll, omedelbart N-NÖ om hållkant, ca 0,5 m hög. 5 m ÖNÖ om ledningsstolpe.

Koordinat N/E: 6451072 / 296000 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 9' 13,46", E 11° 31' 58,64" (WGS84)

Tegneby 530

Beskrivning: Hällristningsområde, 15,8x2,9 m (NNV-SSÖ), bestående av 5 hällristningsytor (A-E) med 15 skålgropar.

På berghällens NNV-spets är: Hällristningsyta (A), 0,65x0,06 m (N-S), bestående av 2 skålgropar, 5-6 cm diam och 1 cm dj. Belägen på närmast plan, svagt V-sluttande, vittrad häll.

2,7 m S om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 1,38x0,08 m (Ö-V), bestående av 2 skålgropar, 6-8,5 cm diam och 1,5 m dj. Belägen på närmast plan, mycket svagt VSV-sluttande, något "ådrig" häll.

2,3 m SSÖ om yta (B) är: Hällristningsyta (C), 0,94x0,2 m (Ö-V), bestående 7 skålgropar, 4-7 cm diam och 0,5-1,5 m dj. Belägen på plan, mycket svagt VSV-sluttande häll.

4,9 m S om yta (C) är: Hällristningsyta (D), bestående av 1 skålgrop, 4 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på närmast plan, mycket svagt VSV-sluttande hållavsats.

3,7 m SSV om yta (D) och ca 2 m NNÖ om hällpartiets sydligaste spets är: Hällristningsyta (E), 1,6x0,2 m (NNÖ-SSV), bestående av 3 skålgropar, 0,5-1 cm dj. Belägen på svagt SSV-sluttande häll.

Orientering: På större impediment. Yta (A) är på berghällens NNV-spets. Yta E är ca 2 m NNÖ om åkerkant (NV-SÖ) och berghällens sydligaste spets.

Koordinat N/E: 6449998 / 299420 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 44,42", E 11° 35' 30,77" (WGS84)

Tegneby 531

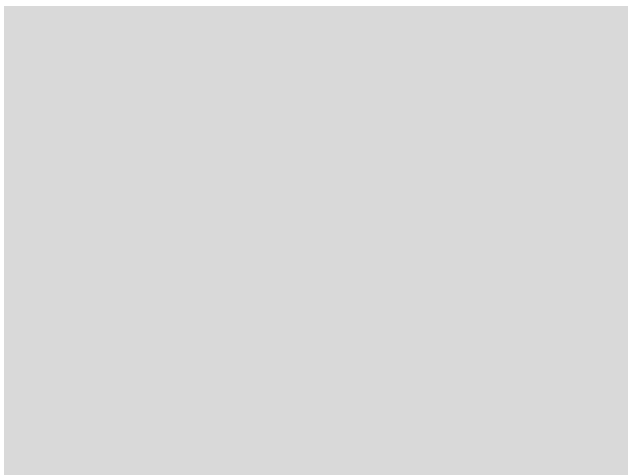
Beskrivning: Hällristning, 1,16x0,15 m (NÖ-SV), bestående av 4 skålgropar, 5-6 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på flack, ljusgrå gnejshäll.

Orientering: På lågt impediment. I mittlinjen av NV delen av lågt impediment (NÖ-SV).

Koordinat N/E: 6449843 / 299648 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 39,79", E 11° 35' 45,17" (WGS84)

Tegneby 532

Beskrivning: Hällristning, 0,23x0,04 m (ÖNÖ-VSV), bestående av 2 skålgropar, 4 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på närmast plan, svagt SSÖ-sluttande, slät, mycket låg häll.

Orientering: På impediment. 6 m NV om stentipp. Omedelbart NNV om brukningsväg/kostig.

Koordinat N/E: 6449824 / 299414 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 38,80", E 11° 35' 30,95" (WGS84)

Tegneby 533

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 5 cm diam och 1 cm dj. Belägen på V delen av hällrygg.

Orientering: V delen av hällrygg på ett 11x6 m (ÖNÖ-VSV) stort impediment. 3 m Ö om västra hällspetsen. 7,5 m N om dike vid väg (N-S).

Koordinat N/E: 6450025 / 300115 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 8' 46,43", E 11° 36' 13,12" (WGS84)

Torp 5:1

Beskrivning: Hällristning, 2,94x0,9 m (NÖ-SV), bestående av 2 skepp, 1 böjd linje och 38 skålgropar.

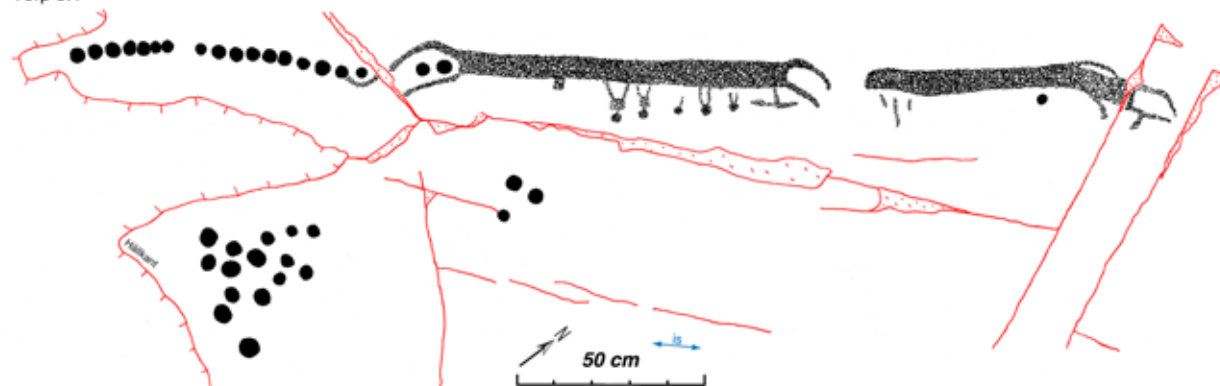
Skeppen är 83 cm resp. 118 cm l, helhuggna, varav det större med 5 människofigurer på/över skepp, 5,5-11 cm l. Den böjda linjen är 9 cm l, runt en skålgrop. Skålgroparna är 3-5,5 cm diam och 0,2-0,5 cm dj, varav 17 i rad. Belägen på toppen (skeppen och raden med skålgropar) och SÖ-sluttning av mycket slät och ovittrad häll.

Orientering: 30 m NNÖ om åkerhörn.

Koordinat N/E: 6460650 / 308275 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 42,43", E 11° 44' 0,00" (WGS84)

Torp 5:1

Dokumenterad 2011 av Andreas Tonell och Tommy Andersson, projekt hällristning.se

Torp 6:1

Beskrivning: Hällristning, 4,5x1,8 m (N-S), bestående av 2 hällristningsytor (A-B), med 1 skeppsliknande figur, 2 rännformiga fördjupningar och 49 skålgropar.

Hällristningsyta (A), 2,7x1,1 m (NNÖ-SSV), bestående av 2 rännformiga fördjupningar och 49 skålgropar. De rännformiga fördjupningarna är 12 resp. 18 cm l, 4 resp. 6 cm br och 0,5 resp. 1,2 cm dj. Skålgroparna är 3-9 cm diam och 0,3-1,8 cm dj. 2 skålgropar sammanbundna av en ränna, 10 cm l, 3 cm br och 0,5 cm dj. Belägen på toppen och SÖ kanten av hällrygg.

1,75 m SSÖ om yta (A) är: Hällristningsyta (B), bestående av 1 skeppsliknande figur, 26 cm l. Belägen på SÖ-sluttande hälllyta.

Koordinat N/E: 6460607 / 308211 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 40,95", E 11° 43' 56,06" (WGS84)

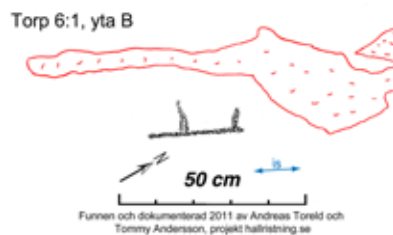
Yta A

Yta B

Foto mot NNV

Funnen och dokumenterad 2011 av Andreas Toreld och Tommy Andersson, projekt hällristning.se

Torp 7:1

Beskrivning: Hällristning, 3,15x1,1 m (Ö-V), bestående av 2 hällristningsytor (A-B), med 35 skålgropar. Hällristningsyta (A), 1,9x1,1 m (Ö-V), bestående 33 skålgropar, 3,5-10 cm diam och 0,3-1,5 cm dj. 3 skålgropar sammanbundna av en ränna, 4 cm l. 1 skålgrop har ett "skaft", 6 cm l. Omedelbart Ö om ristningen är ett borrarat hål, med en sentida huggen ring runt om, ca 15 cm diam, fixpunkt? Belägen på hållrygg och svagt NV-sluttande, söndersprucken och vittrad häll. 1,15 m Ö om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 0,17x0,05 m (NNÖ-SSV), bestående av 2 skålgropar, 4-5 cm diam och 0,5-1 cm dj. Belägen på toppen av hållrygg (NÖ-SV), ej samma hållrygg som yta (A).

Orientering: 10 m SÖ om gammal åkerkant, nu betesmark.

Koordinat N/E: 6460728 / 308301 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 45,00", E 11° 44' 1,20" (WGS84)

Torp 7:2

Beskrivning: Hällristning, bestående av 1 skålgrop, 6,5 cm diam och 1 cm dj. Belägen på högsta punkten av hållryta.

Orientering: 25 m SV om Torp 7:1.

Koordinat N/E: 6460709 / 308284 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 44,35", E 11° 44' 0,19" (WGS84)

Torp 97:1

Beskrivning: Hällristning, 0,6x0,1 m (NNÖ-SSV), bestående av 5 skålgropar, 5-7,5 cm diam och 0,5-1,5 cm dj. Belägen på den SSV toppen av en bergklack, 6x2 m (NNÖ-SSV).

Orientering: 8 m SSV om landsväg (ÖSÖ-VNV).

Koordinat N/E: 6460283 / 307927 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 30,04", E 11° 43' 39,66" (WGS84)

Torp 120

Beskrivning: Hällristningsområde, 12x1,3 m (NÖ-SV), bestående av 2 hällristningsytor (A & B) med sammanlagt 1 människofigur, 1 avlång fördjupning och 42 skålgropar.

Hällristningsyta (A), 1,93x1,25 m (NÖ-SV), bestående av 1 människofigur, 1 avlång fördjupning och 36 skålgropar.

Människofiguren är 53 cm l, fallisk, med yxa i handen, svärd med vingformad doppsko och hornhjälm. Utför en "bakåtspark". Den ovala fördjupningen är 7x4 cm stor och 0,7 cm dj. Skålgroparna är, 3-8 cm diam och 0,2-1,5 cm dj. Belägen på SÖ-sluttande, vattenöversilad, tämligen jämn granithäll.

7,2 m SV om yta (A) är: Hällristningsyta (B), 2,9x1,3 m (NÖ-SV), bestående av 6 skålgropar, 3,5-4,5 cm diam och 0,3-0,6 cm dj. Belägen på ganska brant, SÖ-sluttande, tämligen jämn granithäll.

Orientering: 4 m V om gammalt åkerhorn (numera betesmark).

Koordinat N/E: 6460701 / 308311 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 44,13", E 11° 44' 1,90" (WGS84)

Torp 121

Beskrivning: Hällristning, 0,5x0,1 m (NNÖ-SSV), bestående av 5 skålgropar, 2-3,5 cm diam och 0,5 cm dj. Belägen på ovansidan av svagt SÖ-sluttande, slät håll.

Orientering: SV spetsen av långsmal åkerholme (NÖ-SV), ca 40 m SÖ om Torp 120.

Koordinat N/E: 6460672 / 308340 (SWEREF 99 TM)

lat/long: N 58° 14' 43,24", E 11° 44' 3,76" (WGS84)

